

Gazdag József

CSALLÓKÖZI VADÁSZATOK

Gazdag József

CSALLÓKÖZI
VADÁSZATOK

Lilium Aurum
Dunaszerdahely
2002

A könyv megjelenését támogatta

*a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma
és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Határon Túli Magyarok Főosztálya, Budapest*

© Gazdag József, 2002

© Lilium Aurum, 2002

ISBN 80-8062-088-1

Vadvédelem

Adottságainál fogva a Csallóköz apróvadas terület, s bár a régi mesés bőség ideje elmúlt, az állomány megfelelő óvásával most is lőhető 1000 ha területen 300-400 nyúl és fácán. Ez a hajdani – ötven-hatvan év előtti – állapotoknak így is csak a tört része. Ám az állomány szaporítható, és talán egyszer elérhetjük az apáink által emlegetett bőséget. Az apróvadállomány csökkenésének oka elsősorban az intenzív nagytáblás gazdálkodás, s ezen a vadászok nem változtathatnak; de a ragadozók megfelelő szinten tartásával, az inséges időkben való gondos etetéssel, a vad nyugalmának biztosításával növelhetjük vadállományunkat.

Bár a nyúlállomány fő vámszedője a róka, az összeszokott kóbor kutyacsapat sem „kutya”. Két ízben is „gyönyörködhettem” a kutyák jól átgondolt taktikájában, amint öt-hatszáz méteren belül könnyedén utolértek és megfogtak egy háromkilós süldőt. Távcsővel figyeltem, hogy két farkaskutyakorcs milyen tervszerűen pásztázza a kukoricatarlót. Az előttük felpattanó nyulat az egyikük nyomon követte, a másik a félkörívet leíró tapsifüles elébe vágott. Az üldözés hevében egyenesen felém közeledtek, már azt hittem, hogy elverhetem rajtuk a port az önműködő kispuskámmal, de a távolság rohamosan fogyott az üldözők és a nyúl között, és mintegy kétszáz méterre tőlem elkapták. Máris osztozkodtak rajta, tépték, vonták, szaggatták. Hat lövést pazaroltam rájuk, de a távolság túl nagy volt, a ku-

tyák órája még nem ütött. Néhány nap múlva Nagymagyarra mentünk Gyulával, s lám, a mi kutyáink ismét a tarlót hajtották. Azonnal megfordultunk, haza a kispuskáért. Amikor visszaértünk, a kutyák az úttól háromszáz méterre kerestek. A tarlót szegélyező álló kukoricából próbáltuk becserkészni őket, de fokozatosan kitértek és távolodtak. Egy lapon át loholtak a szomszédos kukoricatábla felé, és mit ad isten, fölverték egy nyulat, amely felénk futva húzta maga után a három kutyát. A nyúl bevágódott az álló kóróba, a kutyák oda nem követték, hanem rólunk tudomást sem véve elindultak felénk. Tőlünk negyven méterre vonultak el, amikor az elsőre rálöttem. Simán el is hibáztam, föléje löttem. A következő lövésem az oldalán koppan, ez lelassította; még egy golyót ereszték bele, vergődve vonszolja magát tovább, de nem törődöm vele – odaér a második. Jól elébe kanyarítok, a nyakát találom el, látom, hogy átüti, és a nagy farkaskutya olyan parádés bukfencet vet a halk csettenésre, hogy öröm nézni. De nem lehet elbáméskodni, odaér a harmadik tagja is a nyúlfogó szövetkezetnek, egy tacsakóyszerű, meghatározhatatlan fajtájú nyúl vadász. Már észreveszi, hogy baj van, lehetőségeihez képest nyújtja a vágatát. Az első lövésem eltöri a gerincét, a következő pedig végleg lefekteti. Csak most van érkezésem megnézni az első, még vonszolja magát, de egyre lassabban. Kinyitom a tölténytárat, pótolom a hiányzó lőszert, és indulunk a már megállt kutya után. Lehet vagy száz méterre, de mire odaérünk, a sorsával megbékélve fekszik – bevégezte. A két farkaskutya jó kondícióban van, lehetnek harmincöt kilósak. A tacsón még nem fogott a nyúlhús, girhes, sovány... Eltelt egy hét, vasárnap reggel azt mondja Karcsi öcsém, szálljunk autóba és nézzük meg a kutyákat. Kiérünk a faluból, megtöltöm az automata kispuskát, mert a múltkori sikeren felbuzdulva ismét azt hoztam ma-

gammal. Még a töltényeket rakosgatom a tárbá, amikor Karcsi azt mondja: Kutyák! Mintha hívásra jönnének, de inkább küldik őket, mert ahogy jobban körülnézek, az egyik vadásztársunk ijesztett rájuk a tizenhatosával. Előtűnk rohannak keresztben, szép formájú farkaskutya mind a kettő. Hetven-nyolcvan méterre vannak tőlünk. Karcsi még tölti a brazil ismétlő tizenkettesét, hát ráirányzok az elsőre, egy testhossznyit elébe tartva. Lövésem jól hallhatóan koppan az oldalán, leroskad, de azonnal fölkapja magát, akkor éri a második találat, és végez vele. Bíz rád a másikat – mondja Karcsi. Az ötmilliméteres sörétek ott porzanak a kutya körül, de néhány szem beléje is csapódik, mert a kutya vonítva jelzi a találatot. Még két lövést ereszt utána, én is rácsettintek hármat, de a lövéseim nyomán csak egy becsapódást hallok. A kutya egyre távolodik, Karcsi pedig futóra, utána. Közben tölti az ismétlőjét, még két lövést megereszt, de a kutya csak lohol. Néha megáll, majd tovább indul. Az autóbá ülök, hogy elvágjam a sebesült útját, de Karcsi, aki már lehet vagy háromszáz méterre, int, hogy hagyjam, várjam meg. Kifulladásig visszaér: Na mi van? – kérdzem. – Addig ment szegény, ameddig bírt. Elfogyott az ereje, és leroskadt. – Nem maradt más hátra, mint begyűjteni a tetemeket, elásni, és adódó alkalommal a vadászterületre menni.

A kárt okozó ragadozókat vagy kóbor kutyákat kilőni egyet jelent a haszonvad védelmével. A fenti történeteket tanulságnak szántam, egyrészt be kívántam mutatni, hogy a vadvédelem érdekében cselekedni kell, másrészt, hogy a vadászterületen lelőtt kóbor kutyákért a felelőtlen, lelkiismeretlen kutyatulajdonosokat terheli a felelősség, akik megengedik, hogy a kutyáik elcsavarogjanak, mi több, az autóból kilökve a sorsukra hagyják őket. Látniuk kellene a szegény állatok szenvedését: gyakran napokig várják a

gazdáikat az elhagyatás helyén, majd riadtan, éhesen elindulnak ételmet keresni a faluba vagy a határba.

Előfordul a másik véglet is, amikor a kutyatulajdonos pert akaszt a vadász nyakába a lelőtt kutya miatt, ahelyett hogy az állattal még életében törődne. Ezeknek a szomorú sorsra jutott kutyáknak az életéért elsősorban a gazdájuk a felelős, az ember legjobb barátjának a lakóhelyén kell szolgálnia, nem pedig a határban bemutatnia tudását.

A kóbor kutyáknál kevésbé látványosan, de annál hatásosabban gyéríti a vadállományt a róka. Szórakoztató, felémelő érzés figyelni az egerésző rókát, amint kecses ugrásokkal szedegeti a tarlón az egereket, vagy szorgalmasan kapargatva fog el egy-egy cincogót, de egészen más a megmérettetése a komának a kotorék környékén kölykezés után. A sok nyúl- és fácánmaradvány mutatja kiváló vadászképességeit. A legtöbb vadász ezt az időszakot jelöli meg a róka legnagyobb kártételi idejének, de gyakran láttam rókát nyulat vinni télen is. Az egyiket sikerült egyenes golyólövéssel elejtenem.

Szélcsendes, gyér havazással szemetelő reggel volt születőben. Gyulával elindultunk a vadászterületünkre. A falutól pár száz méterre kanyargó Holt-Duna laposát terveztük átfürkészni. A botlófákkal és galagonyabokrokkal benőtt régi meder kedvenc tartózkodási helye minden vadnak. Természetesen a rókák is ott tartózkodnak. A szeszélyesen kanyargó meder mintegy húszhektáros szántót vesz körül, ide vártuk ki a rókát, mert a nagy sűrűben szinte észrevétlenül mozoghat. Alkalmas takarásba húzódtunk, ahonnet csaknem az egész tisztást belátni. Csendesen figyeltünk. A szántáson pár nyúl gubbaszt, a túlsó szélen suta csipeget a két gidájával. A szállingózó hóesésben békés, idilli a kép. Nincs semmi – súgom Gyulának a rókára érve, de alighogy kimondom, az egyik nyúl két lábra áll, úgy neszez az

erdő felé. Rövidesen megjelenik a tisztás szélén egy jól megtermett róka. Pofájában tartja a nyulat, mint egy igazi vizsla. Rövid kémlelődés után elindul a tisztás túloldalát szegélyező kökényes felé. A távolság valamivel száz méter fölötti, a nálam levő *golyóssal* elérhető. Rávezetem a cél-távcső tüskéjét a lassan kocogó rókára, és meghúzom a ravaszt. El is terül azonnal, a nyulat elejti, de néhány másodperc múlva, egy kis kapálózás után feláll, és szédelő futással egyre távolodik. Ráírányzok másodszor. Mögötte porzott – kommentálja Gyula, aki csak figyelője a lövéseimnek, mert az ő *sörétesének* túl nagy a távolság. Sőt, már én is *messzellem* a magához tért, elfele vágózó ravaszt. Jó sokat, mintegy rókahossznyit elébe tartok. Ez a lövésem eltalálja, a hóba bukik és meg sem modul. A róka megvan, elindulunk felé, százhatvan lépés. Testközépen érte a golyó, de nem találjuk az első találat helyét, pedig azt a lövést is megkapta, a nyomában pár csepp vér szóródott a friss hóra. Visszanyomozunk egészen a földre ejtett nyúlig, ahol a róka elesett; golyóvágtá szőrt találunk szétszóródva a havon. Visszamegyünk a rókához, és akkor veszem észre, hogy a szép loboncos farkát csak egy csipetnyi bőr tartja, az első lövésem középtájon szinte teljesen leszakította. A nyúlnak már csak a fele volt meg, tehát a koma már reggeli után volt... Más alkalommal, ahogy a határba indultam, azt kérdezi a feleségem: Nem unod még ezt a hiábavaló járást a rókák után? – Van egy biztos rókám, csak ki kell érte menni, és már hozom is. (Nem mondtam még el, hogy a falu közepén lakunk, ezért nem valószínű, hogy otthon tudjak rókát lőni, nem úgy, mint boldogult nagyapám, aki az erdőben lakott, és a tyúkólat kerülgető rókák közül az évek folyamán jó párat lelőtt.) De térjek vissza az én rókámhoz! Természetesen mifelénk sincsenek szögön lógó, bármikor leakasztható rókák, utánajárás és szerencse kérdése a róka-

lövés. Ezen morfondírozok magamban, amikor a faluból kiérve a tizenhatosom megtöltöm. Alig megyek fél kilométert, miközben mozgás kapja meg a szemem a behavazott szántáson. Egy dolmányos varjú gyakorolja a fölszállást, leszállást; ahogy a távcsővel jobban megnézem, rókával akar osztozni egy nyúl maradékán. A rókának ez nem tetszik, és félrehajtja a szürkét. Messze bent vannak a behavazott szántáson, lehetnek tőlem négyszáz méterre, de minden mozdulatukat jól látom. Csendesen lehúzódom az utat szegélyező botlóakácok mögé. Pár percig figyelem osztozkodásukat. Megpróbálkozom erős egércincogással, bár nagy értelmét nem látom, nem valószínű, hogy a biztos nyulat felcserélje a bizonytalan egérrel. Megeresztek néhány, a végén elhalkuló cincogást, s ekkor mintegy száz méterre előkocog a szántásról egy másik róka. Felém kocog jellegzetes lábujjhegyjárással, de igyekszik szél alá kerülni; én az akác alatt meg sem mozdulok, csak a tekintetemmel követem futását. Amint egy galagonyabokor takarásába kerül, vállhoz emelem a tizenhatost, és a következő pillanatban végigsöpörnek rajta a négy és fél milliméteres sörétek. El is fekszik, de pár pillanat múlva bénult farát vonszolva elindul. Bepillantok a szántásra, a másik róka felém figyel, csak a sebesültet a szenvedéstől megváltó második lövésem után old kereket. Szép nagy kan róka a zsákmány, tényleg kár lett volna otthagyni. Hazaballagok vele, mondom a feleségemnek, itt a róka, jöjjön megnézni. Közben befelé mosolygok. Húsz percet voltam el otthonról – hát ilyen is a vadászat.

A kutyákkal kapcsolatban bemutatott kispuskát természetesen kipróbáltam rókákra is, és hogy úgy mondjam, csaknem megrendült a bizalmam benne. A puska új volt, néhányszor volt csak velem a vadászterületen, még komolyabb vadra lövést nem végeztem vele, és úgy hozta az alkalom,

hog azonnal egy rókán próbálhattam ki. Nyárutó volt, egy szántatlan zöldborsótarlón cserkésztem, és a bőven elszórt zöldborsót szedegető fácánokat figyeltem. Takarás híján csak úgy ballagtam, a róka eszembe sem jutott, mégis, ahogy a tarló közepén mozgás kapja meg a szemem, egy felém tartó rókát veszek észre. Valahol távolabb ráijeszthettek, mert néhányszor megáll, visszafelé figyel, engem nem vesz észre. A földre ülök, hogy némileg fedve legyenek, a róka pedig jön egyenesen felém. Úgy ötven méterre tőlem megáll, gyanakodva figyelni üldögélésem. Abban a pillanatban csattant a lapockájára irányzott lövés. A róka halk vonítással orra esett, én viszont felálltam, hogy „na, ez megvan”. Ám rövid kapálózás után felkelt és kereket oldott, én pedig a töltenytárból a maradék kilenc golyót rápazaroltam; az igazsághoz tartozik, hogy a kilenc lövésből csak egyszer találtam el a távolodó, pillanatok alatt takarásba érő ravaszt. Az első lövésem érzésem szerint jó volt, a lapockáját találhattam el, de mégsem elég jó, hogy helyben maradjon. A második találat a farát érte, talán még most is megy, hiába vittem ki a kutyámat, ő sem tudta előkeríteni.

Leesett az első hó, akkor ismét alkalmam volt a kispuskát rókára használni. Lesen ülve figyeltem a vad mozgását, amikor nagy távolságban észrevettem a rókát. Keresgélve közeledett a behavazott szántáson, de egy lapost érve eltért. Néhány kétségbeesett cincogást hallattam, erre újra az irányomba indult. Lehetett tőlem talán kétszáz méterre is, amikor az erdő alól előjött egy másik róka. Az első pillantásra látszott, hogy sokkal nagyobb az elsőnél, így vele kezdtem volna foglalkozni, de erre egy ideig nem nyílt alkalom. Egy darabig felém jöttek, majd enyelegve játszani kezdtek, lassan távolodva tőlem. Amikor a nagyobbik oldalt fordult, odacsettintettem neki. Túlbecsültem a távolságot, fölé lőttem. A rókák a becsapódás helyére figyeltek, de

különösebben nem zavartatták magukat. A nagyobbik ugyan lekushadt, ám pár másodperc múlva felült. Akkor ismét rálőttem. Ennek a lövésnek lett foganatja, nekilódult az erdőnek, néhány ugrás után kicsúszott a fara, elesett, újra fölállt, lefeküdt, és ballaghattam a rókámért. A párja elszaladt, majd az erdő széléről leste, hogy úgy mondjam, várta a társát. Célba is vettem párszor, de nagyon messze volt. Tartott mindez pár percig, azután eltűnt az erdőben. Most már elindultam a rókámért. Százötvenegy lépés. A friss havon visszanyomoztam a megsebesítés helyéig, de egy csepp vér nem sok, annyit sem találtam; pedig a lövés a nyaktövét érte. Csak ahol elesett, piroslott pár csepp vér a havon. A termete nemhiába volt szembeötlő; a kikészítő szakember, akinek a kezén minden évben sok rókabőr átmegy, állította, hogy ilyen nagy és parádés szőrméjű rókát még nem látott. Hát még ha a nyulaink is hozzászólhattak volna!

A rókavadászat a vadász megmérettetése is. A kitűnő érzékszervekkel rendelkező ravaszdi nem adja olcsón a bőrért, igénybe veszi a vadász idejét és képességeit. Persze mint mindenben, ebben is van kivétel. Rókáim nagy részét lesből lőttem, magaslesről, ilyen-olyan fa vagy bokor takarásából, esetleg véletlenszerűen a tarlón vagy a kotorék környékén, párzásuk idején. Szintén véletlenül lőttem rókát és mindössze egy esetben, társasvadászaton.

A szomszédos Újvásáron fácánoztunk, a határt átszelő, kiszáradt sűrű bodzabokrokkal és hatalmas jegenyefákkal benőtt régi Duna-medreket hajtottuk. A nádas-sásos tocsgók bodzabokrokkal szegélyezett sűrű szövevénye kedvenc tanyája fácánnak, őznek. Az őzek elől gyakran kellett félreugranunk, hogy utat adjunk vak menekülésüknek. Lőttem már négy-öt kakast, amikor az előttünk álló puskásvonnal felől sortűzszerű lövöldözés dörgött és kiáltozás: „Róka!” Mindenesetre megálltam, és észre is vettem a felém

közeledő rókát. A bokrok gyenge takarásában meglátott, de már csak arra futotta az erejéből, hogy meghúzódjon egy mélyedésben, onnét hengerítette ki a lövésem. Meg voltam róla győződve, hogy a róka szitává van löve, mert vadásztársak azt állították, hogy a lövöldözésük után alig vánszorgott, de a nyüzömester az én hátát ért lövésemen kívül mindössze két szem három milliméteres sörétet talált a májában... *Róka duplát* eddig még nem sikerült lőnöm, pedig már néhányszor volt rá alkalmam. Mindig elengedtem az egyiket, vagy a nagy kapkodásban mind a kettőt. Nem sikerült úgy kihasználnom az alkalmat, mint az apámnak, aki a vőki erdő akácosában egy álltó helyében duplázta le a két rókát. Elmondása szerint a sűrű hóésésben rövidítette az útját az akácoson keresztül, amikor a fácánkakas riasztására lett figyelmes. Megállt, a kezében cipelt két nyulat a hóba ejtette, és a válláról lekanyarított puskával fogadta a rókát. A lövés után a puskát kinyitva vette észre a másik rókát, és a szemét róla le nem véve lassan zárta a fegyvert. A halk kattanásra a róka meglódult, de későn, a kapáslövés a hóba fektette. Vitték a két nyulat, a két rókát, és ment a fahágóknak munkát osztani.

Ezzel a néhány történettel a vadvédelem és a vadászszenvédély, a hasznos és a kellemes összekapcsolását szerettem volna példázni. Túlzás nélkül mondhatom, hogy gyerekkoromban a szarkát mifelénk csak képről ismertük. Abban az időben, ha nem is tűzzel-vassal, de mérgezett tojásokkal állományukat a környékünkön teljesen fölszámolták; ám amikor vadásszá cseperedtem, volt belőlük ismét bőven. A mérgezett tojások használatának a betiltása, az *uhúzás* beszüntetése, a vadászok nagy részének az érdektelensége gyors állományszaporodást eredményezett. Van is szarkánk, dolmányos varjúnk bőven. A mérgezés a vadtermészetes ösztöneit kihasználó barbárság, ugyanúgy

nincs köze a vadászathoz, mint a vándormadarak *hálózásának*. Szerintem a vadászathoz szükséges szaktudás és önfegyelem, a vadásztörvények alkotta egység keretein belül az uhúzás megférne. Mert az olyan vadász, akinek a berepülő ragadozó madár „csak” sas, oda is gyűjt minden kínálkozó alkalommal. Az ilyen kilengéseket a vadásztársaságon belül sem szabad elnézni. Viszont tavasszal, nyáron hatásosan lehetne gyéríteni a szarkák és a szürkevarjak hadát. Ősszel és télen ezekből az óvatos madarakból olcsó vámot lehet szedni. Amikor leszállnak a sűrű őszi ködök, ha egy módom van rá, nem szalasztom el, hogy a szarkák kedvenc tanyáit körbejárjam a tizenhatosommal, és a látásukat kihasználva alaposan megvámoljam őket. Ugyanez vonatkozik a szürkevarjakra is; őket legcélszerűbb az öreg fák tetején, de még inkább a magasfeszültségű villanyoszlopokon keresni. Ilyen időben könnyű leszedni akár tizet is ezekből a vadállományunk kártevő részét képező madarakból. Külön fejezetet érdemelnének a vadászterületet tönkretévő egyének, a manapság elszaporodó orvvadászok, a vadászok közül kikerülő peccsenyevadászok; de nem velük akarok foglalkozni, hanem a „rendes vadászok” károkozásával. Nevezetesen a vadászterület minden zegét-zugát bejáró örökmozgókkal, akik a mi síksági vadászterületeinken a kevés takarást nyújtó fasorokat, erdőcskéket, ilyen-olyan vadak rejtekeit, pihenést adó helyeit naponta fölkeresik. Az ilyen helyekről eltűnik a vad, és még a hozzáértők is értetlenül csóválják a fejüket, hogy a bőséges etetés és a vadvédelem dacára lehetetlen a vadállományt gyarapítani. Biztosítsunk a vadnak nyugalmat a vadászterületen! A kártevők elleni védelem nem elég, az időnként kiszórt etetnivalóval sem oldunk meg mindent. A vadnak otthon kell éreznie magát a területünkön. Csak így lehet reményünk a vadállomány optimális szaporodására.

Társasvadászatok

A rövidülő nappalok reggelein megjelenő ködök jelzik a tél jöttét. A maradék szántáson a traktorok zihálását a délre húzó vadlibacsapatok gágogása kíséri, és a lassan minden takarást és takarmányt nélkülöző határ betakarított terményei hegyekként tornyosulnak a magtárakban, raktárakban. Ezek a lelket gyönyörködtető *hegyek* az itt élő emberek nemzedékről nemzedékre öröklődő szívós munkáját és a termőföld megbecsülését jelzik. A tavaszi-nyári-őszi munkák elvégzése után kerül sor a vadászok egész évi munkájának a betakarítására. Kezdődhetnek a társasvadászatok. A vegetáló vagy csak gyengén gyarapodó fogolyállomány vadászata oktalanság, de a fácán és a nyúl ésszerű tervezéssel vadászható. A legjobb lősportot nyújtó vadfácán vadászatán nálunk csak kiváló állomány esetében érhető el néhány száz darabos teríték. Igazi nagy eredményeket a félvadtenyésztéssel foglalkozó vadásztársaságok területein lehet elérni. Habár a minőség előbbre való, a gyengén repülő fácánok nem nyújtanak lősportélményt.

A hasznavehetetlenné lövés veszélye számomra teljesen elrontja a vadászat élvezetét. Az igazi vadászélményt nyújtó fácánkakas – az másilyen. A fölszálló kakast már az erős szárnycsapásairól is fölismerni, ahogy az ágakat félresöpri, szinte kilövi magát, és a pár másodpercet tétozó vadászt faképnél hagyja. Számomra a fácánlövészet *csemegéje* a nyúlkörökbe került és onnan nagy magasságba kihúzó

toronykakas. Egy-egy ilyen kakas leemelésének élménye messze kimagaslik a szokványos kakaselejtések élményei közül... Nagymagyar és Gomba között szűkítjük a behavazott mélyszántáson a nyúlkört. A nyulaknak a szántás jó búvóhelyet kínál, egyre több futkos belőlük a körben és szánja rá magát a kitörésre, de a hátam mögött is felpattan egy-egy félénken lapuló tapsifüles. A hajtóm már le van terhelve négy nyúllal, de egy időre elfordul tőlem a vadászszerencse. Van időm a társaim vadászatát figyelni, egy-egy szép lövésben gyönyörködni vagy néhány nyúl kiengedését a körből tudomásul venni. Közben a szűkülő körben észreveszek néhány nyakát nyújtva sétáló fácánkakast. Persze nem hagyják magukat nagyon megszorítani, egymás után felcsavarodnak a csenkei szőlős felé, három puskás löterét is érintve. Dupláznak is szaporán rájuk, de hogy úgy mondjam, a kakasoknak a szemük se rebben. Amikor fölém érnek, a magasság csalókan kisebbre varázsolja őket a derült égbolt alatt. Megvárom, amíg az első úgyszólván teljesen a fejem fölé ér. Az első lövésre elhibázom, de a második eltalálja, a fejét hátracsapva ível a hátam mögé, de nagyon sokára bírja csak a földet megütni, és teszi olyan erővel, hogy fölpattan a földről, mint a gumilabda. Közben a társaim új sortűzzel fogadják a másik kakast, eredménytelenül. Ugyanúgy, mint az előzőnek, négy-öt kakashosszat tartok elébe, a második lövésem őt is eltalálja, és ismét csak bámulom, hogy a hatalmas földhöz csapódás szét nem szakítja. Közben néhány nyúl is kitrappol közöttünk, de ezért a kakasért elengedném az összes nyulamat ebből a körből. Ami számszerűen nyolc darab. A kör végeztével odamegyek Gyulához, akinek a vadonatúj CZ tizenkettesét teszteltem egy kör erejéig. Láttad? – kérdzem fölöslegesen, mert ő is meglepődve figyelhette az „égből” lepotyogó kakasokat. Nyugodtan állíthatom, hogy a puska jó, csak jól rá kell tartani a célra.

Más alkalommal Jányok és Madarász között fácánoztunk vonalba fejlődve, csak a térdig érő repce túlsó végében állt néhány vadásztársunk, hogy a kiszökdösni akaró vagy a végén kelő kakasokat lője. Az ilyen repcetáblákat szereti a róka is, de most nem volt szerencsénk. A fácánokhoz annál inkább. A kakasok esetében az a fontos, hogy ne lőjük nagyon közelről őket, és persze, ahogy közeledünk a hajtás végéhez, a baleset elkerülése végett a laposan induló kakasokat engedjük át a leállóknak. Az első hajtás végéig négy kakast lőttem. Amint fölálltak a föld végén a társaink, elindultunk visszafelé. Én a sarokra kerültem, a repce szélén mentem, nem is jött felém a hajtás kezdetén semmi. De középtájon már szaporán keltek a kakasok, és fölöttem igyekeztek a pár száz méterre lévő kis erdő felé. A parádé csak pár percig tartott, de az ötlövetű automatám csövét mégsem lehetett érinteni, forró volt a gyors tüzeléstől. Amikorra volt időm körülnézni, a hajtóm már egy „panyóra való” fácánt összeszedett. Csak a hajtás végén, a terítéken számoltam meg, huszonegy darab. A hatvan-egynéhány darabos terítékből jó nagy kanállal mertem ki a magam részét.

Nagyon jó terítékeket értünk el a csenkei gyümölcsösben a fácán félvadtenyésztésével. A gyümölcsös száz hektáron felüli területe lehetővé tette a két-háromezer fácán telepítését. A vajasvatai előneveldeből hét-nyolc hetes korukban szállítottuk őket az előkészített voilerekben, és egy-két hét után fokozatosan kiengedtük valamennyit a takarmánnyal és vadrejtő csenderesekkel bőven ellátott területekre. A kóborlásra hajlamos madarak egyre nagyobb területet foglaltak el a gyümölcsösből és környékéből. A gyümölcsösben való vadászat külön fejezet volt vadászataink között. Természetesen csak a kakasokat lőttük. Az első vadászat terítékén két-háromszáz kakas és száz nyúl feküdt.

Bár az etetés és a vadvédelem példás volt, az intenzíven művelt gyümölcsösben nem lehetett megfelelő nyugalmat biztosítani a vadnak. De valószínűleg éppen ezért az itt nevelt fácánok ugyanolyan jól repültek, mint a vadfácánok; vadászszívet gyönyörködtető látvány volt az ilyen vadmennység. Gyönyörködtető a nagy vadmennység akkor is, ha nyúlról van szó. Vannak területek, amelyeket a nyúl nagyon kedvel; pontosabban olyan területek, amelyek a nyulaknak nagyon kedveznek. Mindenképpen ezek közé tartozik a Vajasvata–Lég közötti terület. Valóságos Csallóköz-szelet, a látóhatárt lezáró néhány fűz- és jegenyesorral. Errefelé már a falvak jó harangzúgásnyira vannak egymástól. (Nem volt ritkaság, hogy a készülő nyúlkörből nehéz, lomha szárnycsapásokkal tűzokcsapat repült ki. Bámulatos látvány a tűzokcsapat lomhának tűnő, a látótávolságból gyorsan eltűnő repülése, de még bámulatosabb az a nyúlmennység, amely ott található, és meggyőződésem, hogy ez az ország egyik legjobb nyulasterülete. Mert ahol meg lehet lőni egy délelőtt négyszáz-négyszázötven nyulat, ott csakugyan van nyúl. Akire rámosolygott a vadászszerencse, meglőtte a harminc-negyven nyulat is egy körben, de tíz-tizenöt nyulat bármelyik vadász terítékre hozhatott.)

Olgyától indítjuk a nyúlkört, a távolság zsugorította társaim komótosan ballagnak a légi határ mentén, a vadászgazda intésére újabb vadász indul a laza sort tovább fejleszteni. Néhányan az esélyeket latolgatják, vagy a távolba vesző látóhatárt figyelik. Van néhány vendégünk, nekik érthetetlen, hogy e híres nyulasterületen pár tévelygő nyúlön kívül a határ kihaltnak tűnik. Én következem a sorban, mintegy száz méter távolságban követjük egymást, egy puskás, egy hajtó. Mögöttünk az első kilométer, a hó nélküli néhány fokos fagyban a gyaloglás a szántással, vetéssel, herefölddel váltakozó határban szinte sétaszerű. A

megtöltött automata ötlövetűmet vállra veszem, a nyulak következetesen elkerülnek, nem szánják rá magukat a kitörésre. Még bő helyük van a körben fáradhatatlanul róni a kilométereket. Van időm szemrevételezni alkalmi vadásztársaimat, az egyik szomszédom alacsony termetű, mellig érő szakállú *jäger*. A távolba vesző kör bezárult, jön a vadászat csúcspontja, a kör szűkítése. Egyre több nyúl futkos a körben, a lövöldözés egyre szaporább, de ilyenkor még van esélyük a nyulaknak a túlélésre, a puskások közti távolság még nagy. A hajtóknak kell a nyulakat a vadász fegyvere elé terelni.

A sok nyúl a legtöbb vadászra lelkesítően hat, sokat akar belőlük lőni, és vár, hogy minél több szaladjon feléje. Az ilyen sík terepen az ötvenméteres távolság csak egy „kalapdobásnyinak” tűnik; a hetven-nyolcvan méterre futó nyulat könnyen lelőhetőnek vélő vadász sorozatos hibákat követ el s elbizonytalanodik. A szomszédjaim már próbálkoznak, különösen a szakállas kolléga. Állandóan szivarfüst lengi körül, minden lövésnek nekitérdel, simán elhibáz néhány nyulat. Karcsi öcsém, a hajtóm már lövésre biztat, attól tart, hogy vége lesz a körnek, és nem tud a terítékre fektetni egy nyulat sem. Végre egy nyúlcsapat az én standomat véli csendes helynek, és „zsinóron” tartanak felém. Négyen vannak, bevárom őket vagy negyven méterre, és célba veszem az elsőt... A barnára száradt heretarlón a nyulak nagyon meg tudják mutatni a futóművészetüket, a találat után hosszút gurulnak, még a körön belül elérem mind a négyet. Karcsi elégedetten szedi össze, hurkolja kötéltre őket. Szűkül a kör, a nyulak egyesével vagy csoportosan keresik a menekülés lehetőségét, valahol máshol próbálkoznak kitörni a körből, ami többnyire egyáltalán nem kör, hanem változó alakú vesztőhely. A fogyó hely egyre több nyulat késztet kitörésre, jönnek és próbálkoznak, hol

közelebb, hol távolabb, de az első sikerült lövések után magabiztosan fogadom őket, a kör lefújásáig tizennégy darabbal cipekedik a hajtóm és a neki segítő szomszéd puskás hajtója. Szakállas szomszédom megfontolt lövöldözése négy nyulat eredményez. Örül is neki, mint én a tizennégynek. Vadászirigység nélkül gratulál a sikeremhez, bár az eredményem most átlagosnak számít, csak az teszi emlékezetessé, hogy a tizennégy nyulat tizennégy lövéssel lőttem. A másik szomszédom a teríték gyarapításához egy nyúllal járul hozzá, pedig meglövött volna húszat is, de nem ment rá csak az egy szem nyúl, és ő elmondhatta, hogy egy lövés – egy nyúl. Én viszont elmondhatom, hogy abban a körben négyszáznegyvennyolc nyulat lőttünk mintegy ötvenen, ami szintén nem átlagos. A hajtók párosával összekötözik a nyulakat, és a traktor utánfutóval be szállítja a terítéket...

A vadászok a traktorral Csákány alá mennek, onnan Gomba felé alakítjuk ki a következő nyúlkört. Az első két vadász elindul jobbra és balra, laza emberláncot vonva maga után. A délelőtti pára eltűnedezik, kitisztul az idő, a napocska incselkedik, két kilométer távolságból látjuk szétálló társainkat, mintha szorgalmas bogarak araszolnának a szántáson. A bekerítendő terület kukoricatarló és cukorrépaszántás. Jobbra és balra induló társaink rohamosan fogyasztják várakozó csoportunkat, rövidesen négyen maradunk; puskások a vadászgazdával, a hozzánk tartozó hajtókkal szétállunk, és indulunk a csaknem bezáruló körbe. Eleinte szoros közelségben, de fokozatosan elérjük a jó százméteres távolságot puskásközönként, közöttünk egy-egy hajtó. A távolság belőhető lenne, mégis, egyelőre tétlenül ballagunk; a nyulak a kör közepén mozognak, de tudom, hogy rövidesen változhat a futásuk iránya. Ez a kör is inkább tojás alakú, és köztudott, hogy a nyulak inkább a

két végen próbálkoznak a kitöréssel. Megyünk vagy háromszáz métert, és a nyulak megindulnak felénk. Ez eddig rendben is volna, de ekkor váratlan helyzetbe kerülök, ugyanis az egyik szomszédomnak ez az első komolyabb nyúlcsatája, nem leli a helyét, sőt, még a mi helyzetünket is lehetetlenné teszi. A derék vadászcimborának a kutyája is kezdő, hosszú, térnyerő nyargalással óv bennünket a nyulaktól. A vadász ordít a kutyára, a hajtója a vadászra. Teszik ezt olyan hatásosan, hogy egy ideig még véletlenül sem jutunk lövéshez a közelében. Szerencsénkre a visszafordított nyulak számával arányosan oldódik a feszültsége, mérséklődik a vadászláz a cimboránkban, aki egyébként is gyerekkori jó barátom, így utóbb kutyástul, hajtóstul belefér a körvonalba.

Ezek után mondja valaki, hogy a nyúl ijedős, félénk állat! Mert ahogy helyreáll a rend, szorgalmasan törnek ránk a nyulak. Néha sikeresen, de többnyire sikertelenül próbálnak a körből kijutni. Kétoldalról támogatjuk a némileg lecsillapodott vadásztársunkat, aki minden rátörő nyulat gyors duplázással fogad, de a lövöldözése teljesen eredménytelen. Némelyik nyúl elereszt néhány „nyúlpihét”, de odafigyeltemben felbukfencezőt egyet sem látok. Mögötte, hogyha elértem, elfektettem egyet-egyet. A hajtóink szorgalmasan szedik a lövött nyulakat, de a szaporán gyarapodó zsákmányunkat nem bírják továcipelni. Meg kell várunk az utánfutós traktort. Egy hajtót ott hagyunk a nyulakkal, megyünk tovább, de a vadászgazda rövidesen lefújja a kört. Szájról szájra szól a kiáltás: „Nem lövünk!” Akad néhány telhetetlen, aki még gyarapítani akarja a zsákmányát, de ez nem fizetődik ki, mert az ilyen *bűnösök* előállítatnak és megbüntettetnek; mondjuk a vacsora előtt kötelesek meginni egy fél liter szódát. A kör lefújva, a hajtóink fölrajkák az utánfutóra a nyulainkat, és elindulunk a fél ki-

lométernyire fekvő aszfaltútra; közben újra felelevenítjük vadászatunk néhány érdekesebb részletét. Ezalatt utolérnek bennünket a hajtóink, és referálnak a számadatokról: hárman, a vadászgazda, Gyula öcsém és én ötven-egynéhány nyulat lőttünk ebben a körben. Az én terítékem tizenhét nyúl. Elébe vágva az eseményeknek elmondom, hogy ebben a körben kétszázhetven nyúl került terítékre. Meg egy kalap, mert két vadásztársamban már túltengett a megelégedettség. Az út felé ballagtunkban szapora duplázások esnek a hátunk mögött. Az ötödik dupla után már nem állhatom ki, és megvárom a lövöldözőket. Cifrazsinóros zöld vadászkalap forog a levegőben, és a mesterlövők megrökönyödve forgatják: egy fia aprócska lyukat sem bírnak rajta felfedezni. Nem létezik ezt a fránya kalapot szétlőni – kommentálják lelkesen. – Hát mi baja annak a kalapnak, hogy tönkre akarjátok tenni? Megszállottan bizonygatják, hogy az a kalap tönkretehetetlen, így engedélyt kértem és kaptam, hogy a kalappal próbálkozzam. – Tégy bele egy hantot, hogy repüljön is az a kalap – mondtam, és a kalap repült is. A lövésem után hosszú porcsík nyúlt ki belőle, és ott is hagytuk a bágyadt, napsütötte, fagyos szántáson. A fenyőgallyal kerített terítéken fekvő vadnak levett kalappaladtuk meg a tiszteletet, s a lángra lobbanó máglyák fényénél megköszöntük a Felső-Csallóköz nyújtotta vadászsi-kert.

Novemberi határ

A novemberi szél bújócskázik a fák ágai között, a fönt felejtődött levelekkel játszik, de hiába marasztalják, kiszökik a tar határba, és ott már a tél barátságatlan előhírnökeként kutat át minden zugot. Elszágul a szántások és az üde zölden erősödő vetések fölött, hogy a következő fasornál, botlófákkal vagy kanadai jegenyékkel benőtt régi Dunamederben ismét pihenjen, és pihenni hagyja az oda betelepülő vadat. De kevés ilyen része van sík határunknak, ezért ha mód van rá, mustárt vetünk a határ egy-egy részébe, így képezünk vadrejtő csendereseket. Az időben elvetett mustár derékig érőre nő az első fagyokig, kitűnő búvóhelye minden vadnak, de főleg a fácán tanyázik szívesen benne. A pár hektáros zöld oázis a környék fácánjait mágnesként vonzza. A mezőgazdasági üzem vezetősége a tarlósántás után a rendelkezésünkre bocsátotta a Káposztások nevű határrészt, melyet kétoldalról a bokros, botlófás Duna-lapos határol. Mustármagot szereztünk, és a vadásztársaság tagjaiból vetőbrigádot szerveztünk. Csak úgy kézzel elszórtuk a három hektáron a magot. Két hónap múlva már térdig ért a kikelt mustár; hengereztünk bele néhány utat, méghozzá úgy, hogy a botlóakácra épített magaslesről az utak egy része jól látható legyen. Mert a betelepülő fácánokkal együtt érkezik a „vörös frakkos gavallér” is, és ha nem ügyelünk rá, nagyon nagy vámot szed a fácánállományból. A határt járva gyakran felkerestem a mustárost, de a fácánok helyett

inkább őzek tartózkodtak benne, sőt a kukorica-betakarítás után néhány vaddisznófekhelyet találtam – a rókáink más-hol foglalatostkodtak. Ennek ellenére egy november végi reggelen felültem a botlófán lévő lesre, a kispuskát a mustárosba gyúrt nyiladékra irányítottam, és berendezkedtem a másfél-két órás várakozásra. Az időjárás nem tudta eldönteni, hogyan ébressze a születő reggelt, napfényben fürdesse vagy esővel mosdassa-e, egyelőre mindkettőt alkalmazta. A fácánkakasok rikoltozva hívták egymást, jöttek a fák alól, alacsonyan húztak a mustáros felett, de még inkább a benne levő léniákon mutogatták parádés ünneplőjüket. Hirtelen az egész társaság takarásba surrant, s én észrevettem a héját, amint az erdő fái mellett húz tova. A héja nagy becsben áll a fácánok között: ha megjelenik, a fácánok úgy eltűnnek, hogy kihalt fajnak hihetnénk őket, de amelyek késlekedik, máris a héja zsákmányává lesz. A vadász csak egy véres tollcsomóval körített néhány csontot talál. A nyiladék végén előballagó őzet viszont a portyázó héja nem zavarja, csipegetve, nézelődve felém tart. Már távcső nélkül is látom, hogy idei bakocska. Odaballag a leshelyem alá, sajnálom, hogy nincs velem a fényképezőgépem. Parádés őzportrét csinálhatnék öt méterről. Valamivel mégis megzavarom a bakocskát, váratlanul elugrik; talán a szél, a leshelyem csak két méter magas! Pár perc múlva újabb őzek parádeznak, egy suta a két gidájával keresztezi a nyiladékot. Az idő viszont szürkére vált, szemetelő eső kezdi mosni távcsöves kispuskámat. Amint megszületik bennem a felismerés, hogy ide már a fene se jön, a nyiladék túlsó végén előbukkan egy róka. Úgy látszik, hogy megunta a bundáját a latyakos mustárban áztatni. Sietve poroszkál felém, egy pillanatra megáll, már csattan is a lövésem. A szemben álló róka nyaktövére irányzott lövést a becsapódást jelző tompa puffanás követte. A róka megrándult,

majd egy lódulással átvette magát a nyiladékon, bele a mustárosba. Várok pár percet, ezalatt rövid, de lesújtó kritika születik bennem a rókalövő tudományomról. Ez a második róka az ősszel, amely elém került, de egyre erősebb bennem a bizonytalanság. Az elsővel egy kukoricásban találkoztam véletlenül. A koma nagyon belefeledkezett a nyúlúzásba, a fejét mélyen lehajtva szaglászott, a nyúl meg húsz méterről figyelte, minden tisztelet nélkül, ülve. Csak a hosszú füleivel ollózott néha. Gyorsan lekuporodtam, lövésre készülve, a távolságot hatvan méterre becsültem; bíztam benne, hogy a tizenkettesem megbirkózik a távolsággal. A lövésem, sajnos, a róka alatt porzott, s a koma azonnal biztonságba helyezte magát a kukoricásban. Pár másodperc múlva már a fölröppenő fácánok jelezték menekülése irányát. Kárpótlásul egy szép galambrajban gyönyörködhettem. A magasfeszültségű oszlopon pihentek vagy harmincan...

Várok pár percet, leászom a lesről, hogy megnézzem a rálövés helyét. A távolság nem több hatvan méternél, de a szemetelő esőben hiába keresek, a találat legkisebb jelét sem lelem a csatakos limbusban. Nincs más megoldás, hazaballagok a kutyámért. Hátha az öreg professzor tud rajtam segíteni. Sajnos eljárt már fölötte az idő, a tizenharmadik évét fogyasztja. Nagyon ráillik a mondás: se nem lát, se nem hall. De a szaglásával még nincs baj. Fiatal éveiben olyan magas színvonalon képviselte a fajtáját, hogy most is három vadásztársam tart angol springer spánielt. De az ilyen fránya kis golyóval talált esőáztatta csörmelékben – erre kíváncsi vagyok! Hazaérve bemegyek puskát cserélni. Jobbnak látom a tizenkettesemet készenlétbe helyezni. Közben kellemes süteményillat csiklandozza az orromat, csordítja a nyálam, hát csak úgy menetközben kértem a feleségemtől, hogy mi ez a nagy szorgalom? – Látom, hogy

a meglepetés sikerült, mondja a párom, ma van a születésnapod. Ez igen! Én már megleptem magam a rókával, szólitom is a kutyát, hadd lássam, milyen is lesz ez a meglepetés. Visszafelé menet a kutya gyakran beleszimatol az előző nyomomba, talán csak ellenőrzi az iménti menetirányunkat, vagy hogy a rálövésnél vérbe tapostam-e, nem tudom. Ahogy a mustároshoz érünk, a kutya rögtön rááll a róka csapására, és a rálövés helyén talál is egy vérfröccsenést, melyet én az előbb a letaposott zöld szarak között nem vettem észre. Elindul a menekülés irányába, itt-ott egy-egy vércseppet talál, és a rálövés helyétől negyven-ötven méterre ott fekszik dermedten a parádés kan róka. Örülök a rókának, de még jobban annak, hogy öreg kutyám ilyen pompás utánkereséssel erősíti a vadászat élményét. Most már jöhet az ünneplés, a sütemény, a pezsgő. Ilyen születésnap ajándékban még úgysem volt részem. Születésnap rókát még nem lőttem. Ez volt az első, amelyik e jeles napon kötélnek állt.

Decemberi reggel

A decemberi éjszaka nehezen búcsúzik a reggeltől, hét óra-kor még színtelen szürkéség üli a tájat, s én ráérősen ballagok a határáuton. Néhány korán kelő feketerigó szörcsölődik a galagonyabokrok között, én pedig azon gondolkodom, hogy melyik magaslesre „gallyazzak” fel, ahol is a vadász-szerencsét üstökön ragadhatnám, ami tudvalevően nem is olyan egyszerű, ha rókával próbálkozunk. Ez csak az egyik része a tervemnek. Az őzsuták közül akarok kiválasztani egy öreg vagy meddő példányt, esetleg az idei szaporulat-ból beteg vagy gyenge gidát. Bár az ilyesmi szinte vélet-lenszerű, inkább a mezőgazdasági gépek által vagy a be-tonoldalú öntözőkanálisban megsérült példányok a gyako-ribbak. Közben ballagok a botlóakáccokkal szegélyezett gyepes úton a magasleshez. Meg-megállok távcsövezni, a szürkéség ülte szántáson őzek állnak kis csoportokban, többnyire hármasával, suták két gidával. Ilyenkor decem-berben már alig kisebbek a gidák az anyjuknál. Ahogy lá-tótávolságra közelítem a magaslest, távcsővel szemrevéte-lezem, és látom, hogy egy kolléga már „megszállva” tart-ja. Amint odaérek, már kászálódik is lefelé, de intek neki, hogy maradjon.

Csendesen tovább megyek. A mintegy kétszáz hektáros szántást akarom körüljárni, a régi Duna-meder laposaival szabdalt részei ilyenkor kedvenc tartózkodási helyei az őzeknek. A szántás széle a pár méter széles erdőcsíkkal

szegélyezett Kis-Duna medréhez tapad. Önkéntelenül az jut az eszembe, hogy az öregeink szó szerint minden talp-alatnyi földet fölszántottak, hogy boldoguljanak ezen a sok munkát igénylő tájon. Közben a szürkület hígul, elolvad a születő reggel fényében. Kibontakozik a szántáson álló két hatalmas öntözőberendezés fél kilométeres vasszerkezete, de a távolban álló őzeknek csak a fehér farfoltja virít. Téli bundájuk egybeolvad a szántás színével. A hely megfelelőnek látszik, hogy a fény erősödtevel szemügyre vehessem a vetésről a szántásra pihenni váltó vadat, ezért egy bodza-bokor takarásában megállok, és a szelíd fényű napkeltében gyönyörködöm. Nézem a növekvő napkorongot, s eljárt-szom a gondolat: milyen reményeket és félelmeket hozhatott a tőlem kilométernyi távolságban lévő, talán félezer éves Csillagvár lakóinak a napkelte a török időkben, vagy minden reményt nélkülözve, részvétlenül kelt-e a török sarcolta, pestis vagy kolera sújtotta, a föld színéről eltűnt Kőkenyes lakóinak. Vagy pedig mit jelenthetett 1918 decemberében nagyapámnak, aki ugyanitt huszadmagával a kompra várva a négyévi frontszolgálat után a napkeltében türelmetlenül tüzet vezényelt a révház tűzfalára, hogy a révészt a megáradt Kis-Duna átszelésére bírja. Lám, mennyi kalandozó gondolat belefér abba a hét-nyolc percbe, mely alatt a szelíd fényű napkorong a látóhatár fölé emelkedik.

Tapasztalatból tudom, hogy ez az az időszak, amikor a róka a nyitott határból az erdős, bokros takarásba oson. Alig érzem ezt végiggondolni, előttem vagy hetven méterre a barázdában lassú, poroszkáló futással igyekszik a róka a Duna melléki erdő felé. A bokor takarásából ráirányzok a kispuskával, de a puskatus hozzákoccan a nyakamban függő távcsőhöz. A róka abban a pillanatban megáll, és felém figyel. A céltávcső tüskéje máris fedi a lapockáját, és csattan a lövés. A róka a barázdába fekszik, de a

becsapódást nem hallottam; volt már rá példa, hogy a kispuska halk csettenésére az elhibázott róka nem szaladt el, hanem csak lesunt, ezért egy ideig lövésre készen figyelem, de nem mozdul. Leengedem a puskát, és a tízszeres Zeissben látom, hogy él, de a fejét tehetetlenül forgatja. Várok pár percet, elnyaklik, vége. Ahogy a kispuska hatását ismerem, a találat nyak- vagy gerinclövés lehet. Még egyszer megtávcsövezem a komát, a világgal megbékélve az oldalán fekszik; most már kevésbé lírai gondolatok foglalkoztatnak: mivel kössöm össze a lábait, hogy minél kevesebb bíbelődéssel hazavihessem.

Nem messze az egyik akácfán vadkomlószárat látok, abból vágok egy darabot, s így indulok a zsákmányomhoz. Szép bundájú, de kis termetű nőstény. A lövésem a lapocka fölött a gerincét törte el; ez már-már szerencselövésnek mondható. A vadkomlószárral meghurkolom a hátsó lábait, és kiviszem a szántásról, a bodzabokorra akasztom. Mivel a rókalövés a három-négyszáz méterre álldogáló őzeket nem zavarta, nyugodtan távcsövezhetem, gusztálhatom őket. Minden vadászatnak a kárára válik a sietség, de a tarvad selejtezése kifejezetten türelem kérdése. Tizenegy őzet számlálok meg a szántáson. Suták a gidáikkal. Egy fiatal bakocska lézeng az egyik csoporttal, az öregebb bakok ilyenkor még az erdős részekben tartózkodnak. Kisimult, a télre jól felkészült vad kerül a távcsövem elé, az ilyen állományból nem szükséges selejtezni, és ennek legalább úgy örülök, mint a rókámnak. Közben a vadászélményemet beragyogó napsütés is becsületes, decemberi arcot ölt: ködpárába rejtőzködik; a további őzcsoportok megfigyelését máskorra halasztom. A bokorról leakasztom a rókát, és a sikeres vadászat kellemes érzésével indulok haza. A magasból vadlibagágogás hallatszik, köszöntik a fűzfák között kanyargó Kis-Dunát.

Horan

Vadászterületünk határát egyik oldalról a Kis-Duna képezi. Ez a három kilométert kitevő partszakasz kitűnő lehetőséget nyújt a vadkacsa vadászatára. Nálunk nem érhető el olyan számszerű eredmény, mint a halastavakon, de a lősport kiélésére az alkalom adott, sőt minőségileg alighanem túlsesz az ilyen-olyan töltések takarásából lőtt kacsák elejtésén; a partot szegő hatalmas jegenyefák, füzek vagy akácok fölött elhúzó és másodpercek alatt eltűnő kacsá ugyancsak próbára teszi a vadász lőkészségét, és találat esetén szinte kivétel nélkül a vízbe esik valamennyi, vagy – hogy még cifrább legyen a helyzet – a túlsó part iszalagos bokrai közt landol, úgyhogy itt a jó kutya teljesen nélkülözhetetlen. Az egyik vadásztársamtól kaptam egy magyar vizslakölyköt, jó orrot mutatott, már játékból megtanulta a vad elhozását, de az első évben „mérte” a vizet. Csak azokat a kacsákat *apportírozta*, amelyekért be tudott gázolni. Az úszással nem mert próbálkozni, és volt bosszúság, ha az orra előtt sodródó kacsát csak szűkülve nézte. A fácánvadászatokon azonban szorgalmas keresésével megállta a helyét, és bíztam benne, hogy a szenvedélye legyűri a félelmét, s rászánja magát az úszásra. Úgy is történt. A következő nyáron a lövött galambok után már készségesen a vízbe ment, és megbízhatóan hordta ki őket a vízből. Vadkacsavadászatkor csak örülni tudtam a kutyának. Jól úszott, és a túlsó partra esett kacsákat is könnyedén meg-

kereste. Minden rendesen lövött kacsza megkerült, és büszke is voltam a kutyámra nagyon, de nem sokáig. Az egyik este feltűnően fáradtnak látszott, ment a kacsákért, de ha kijött a vízből, lógó fejjel üldögélt a lábamnál. Nem tudtam mire vélni a viselkedését, ezért másnap reggel elvittem a szenci állatkórházba, és a kivizsgálás egyértelműen sárgaságot állapított meg. Hiába próbálkoztam az előírt gyógyszerrel, két nap múlva elbúcsúztam a kutyámtól. Mardosott az önvád, hogy az én nemtörődömségem okozta a kutya pusztulását, de hát akkor nem sokat konyítottam sem a kutyákhoz, sem a betegségekhez. Kemény lecke volt, egy életre szóló. Másrészt viszont önbizalmat adott az a tudat, hogy képes voltam jó teljesítményű kutyát nevelni, amely megbízható segítőtársam volt a vadászatokon. Elhatároztam, hogy veszek egy másik kutyát, lehetőleg vízi munkára szakosíthatót. Így esett a választásom az angol springer spánielre. A környékünkön nem volt eladó ebből a fajból, de a vadászlapban találtam hirdetést, amelyben a következő évre le lehetett foglalni springer spániel kölyköket. Lekötöttük az időpontot, az árat, és pár hónap múlva mehettem a kutyakölyökért. Turócszentmártonba, ami tudvalevőleg jó hajításnyira esik a Csallóköztől. Az előre meg egyezett napon autóba ültünk az öcséimmal, és irány Trencsén, Zsolna, Turócszentmárton. A helyszínen rövid keresés után kíváncsian szemrevételezhettem a kutyakölyköket. A tulajdonos az udvarra engedte az öt fehér-fekete, illetve fehér-barna kölyköt. Hatheteseek voltak, de nagyon életrevalóan viselkedtek. Halkan egércincogást utánoztam, az egyik fekete-fehér kutyus azonnal felfigyelt, abbahagyta a játékot, hát őt választottam. Külön tettük a többitől, és amíg a származását igazoló pedigrét kiállították, vígan üzte az udvaron a tyúkokat, kacsákat. A tulajdonos megígértette velem, hogy hírt adok neki a kutya fejlődéséről. Elbú-

csúztunk, és már indultunk is, hogy az előttünk álló két-százötven kilométert magunk mögött tudjuk. Otthon a családnak nagyon tetszett a hízeltő, virgonc kiskutya. Sőt a feleségem azt javasolta, hogy szoktassuk a lakásba, de ezt falun fölöslegesnek tartottam. Az udvaron egy árnyékos barackfa alá ketrecet készítettem neki. Néhány hét múlva, amikor az új környezetét megszokta, hancúrozó játékba rejtve az alapkiképzés néhány elemével próbálkoztam. Nagyon fogékonyan reagált a környezetében történetekre, ám néhány hónap múlva krónikus ellenszenvvel fogadta minden tudásgyarapító szándékot. Nehezen kezelhető, csökönyös kiskutyának bizonyult, de a vizet, a vízben pancsolást rendkívül szerette.

Horan még csak alig cammogó kiskutya volt, amikor magammal vittem a határba; belegyalogolt az öntözőrendszer alatti tócsába, és örömmel hempergett benne, persze az úszásra az ilyen pocsolya sekély volt. Látva nekibuzdulását, a faluvégi réceúsztatóhoz mentünk, és az alig „kesztyűnyi” kis szőrmók vígan úszkált a langyos vízben. Az apportírozásra vízbe dobott fadarabokat tétovázás nélkül a partra hozta, de a fegyelmező gyakorlatoktól mélységesen undorodott, pedig ügyeltem rá, nehogy az unalomig gyakoroljak vele. Az ellenszegülés dacára sem lehetett kétséges, hogy a nyárutón kezdődő récezésre kutyával járhatok. Hordta is a kacsákat mind kellemes időben, mind fagyban, hóban, tétovázás nélkül. Hosszú, tömött bundája jól védte a hidegtől, és persze jó kondícióban tartottam, de a legfontosabb az volt, hogy nagyon szenvedélyesen dolgozott. Alig várta, hogy a lövés után a zsákmányért mehessen. Csak parancsra indult, és az apportírozott vízivadat ülle adta át, utána két-három métert félreszaladt a bundájából a vizet kirázni. Ebben az időben a vadászatnál fontosabb volt számomra a kutya tudásának a csiszolgatása. Nem holmi

kiképzési bravúr elérése volt a célom, mégis, a Horan másfél éves korára szóval és karlendítéssel irányítható lett. Sípjelre nem gyakoroltattam őt. A hajóskapitányi sípolást a vadászterületen helytelennek tartom. A szem elől tűnt kutyát egércincogást utánzó szisszentéssel hívtam magamhoz. Néha teljesen spontán módon villantotta meg kitűnő adottságait. A különféle gyakorlásokhoz gerléket szoktam lőni, hogy a friss vad kereséséhez, fogásához, hordásához szoktassam.

Egy alkalommal magam mögé parancsoltam, a puskát a vállamról lekanyarítva vártam a lövési alkalmat, majd visszanézve láttam, hogy a kutya fekszik, pedig parancsot nem adtam neki. Magamhoz hívtam, kis idő múlva ismét lövéshez készülődtem, s a kutya újból lefeküdt. Ezt a gyakorlatot is elmélyítettem, betanítottam vele. Néha ilyen váratlanul kárpótolt a rá áldozott időért, mert másfél éves koráig elvétele akadt olyan nap, hogy legalább fél órát ne foglalkozzam vele. Az első télen volt nálam a kutya, és ha a vadászterületre mentem, az időjárástól függetlenül magammal vittem. Pár centi hó esett, de utána hatalmas hidegek jöttek. -20–25 fok hideget mutatott a hőmérő. A hó vékony hangon sírt a csizmák alatt, de a területet ilyenkor is be kell járni, az etetők ellátmányát ellenőrizni, a rókalyukak környékét figyelni, hogy a koma kezd-e új boldogságot az új kotorékokban. Megnézni a hideg gőzökbe takarózó Kis-Dunát, mert szinte hihetetlen, de az ott tanyázó récetömeg öröme a víz csak a partnál hártyásodik, dacol a 25 fokos hideggel. Dacolnak vele a récék is, hiszen a takarmánytartalékunkból minden nélkülözhető készletet nekik adunk. Hétvégeken két-három mázsza kukoricazúzalékot szórunk ki részükre a nyitott partszakaszra, egy kis silóval keverve, s a réceraj néhány nap alatt el is fogyasztja. Ám etetjük őket minden

más hozzáférhető forrásból is, hiszen összes vadunk közül a récékre vadászunk a leghosszabb ideig. Nem hagyhatjuk cserben őket az ínséges időkben.

A csendes, párás Kis-Duna vizén lebegő, mostanra már nagyon megszeliődült vadkacsák a kutyámban vérmes emlékeket ébresztenek, mert egy parádés rövid vágtaival a partnál terem, és máris a vízben csobog a récék felé, melyek ugyan kelletlenül otthagyják, én viszont megrökönyödve és súlyos gondban maradok a parton. Az első gondolatom az, hogy a kabátomba csomagolom a partra úszó, víztől csepegő ebet. A kutyám azonban „kutyába” se veszi a huszonöt fokos hideget. Porhó púderozza a percek alatt csilingelőre fagyott bundáját. Csak a huncutul leengedett szemhéjai alól mosolyognak értelmes szemei. Fürgén szaladgál, keresgél körülöttem, el kell hinnem, hogy ez a fűrés nem ártott neki.

Nem messze, a récék etetőjénél ismerek egy rókatanyát, odamegyek, hogy lássam, járt-e ott a koma mostanában. A kotorék frissen van tisztítva, a nyomokból látom, hogy a róka benne járt, de ki is jött belőle. A Horan bizalmatlanul szaglászik a kotorék körül. Néhány méterrel arrébb hívom, és a hóban jól látható nyom követésére biztatom. Néhányszori rávezetés után megérti, hogy mit akarok, és elindul a nyomon. Az erősen nyikorgó havon csak gyakorlás az ilyen nyomkeresés. Legfeljebb abban bízhatok, hogy egy másik rókalyukat találok, de ezt sem tartom valószínűnek. A figyelmem inkább arra összpontosítom, hogy az itt tartózkodó őzeket vegyem szemügyre: hogyan bírják a megterhelő időjárást. Az erre-arra vargabetűző rókanyomot már el is hagyom, a kutya egy hatalmas jegenyefa körül keresgél. Ez a jegenye fajtájának a díszpéldánya. Már a nagyapám is sok pipadohányt elszívott alatta: az ő idejében is a határunk legnagyobb fája volt. Úgyszólván a földig le-

hajló emberderéknyi ágain gyerekkoromban sokszor megpróbáltuk a megmászását, de a koronájából kinövő kocsikerék vastagságú ágakon nem volt barátságos a fára mászás. Ez a fa bevehetetlennek bizonyult.

Mivel a kutya még mindig a fa körül szimatol, visszamegyek: csak nem nyestnyomot talált? Körbejárom a fát, de nem látom a nyest jellegzetes dupla nyomait. Csak ekkor tudatosítom, hogy a rókanyomok nem vezetnek tovább. Még egy kört kanyarítok a fa körül, de a hóban jól látható nyomok csak a fáig vezetnek. A tizenkettesemet a hónom alá kanyarítom, most már lövésre készen kerülöm a fát. Megpillantom a róka hegyes füleit, a fejét kissé megemelve figyel lefelé vagy tizenöt méter magasból. Pár pillanat múlva előbújik a rejtekhelyéről, és az alig megdőlt vastag ágon macskakönnyedséggel megindul fölfelé... Ekkor söpri le a lövésem. Nagyot nyekkenve esik elénk a hóba, a kutyám meglepetten nézi a követett szag gazdáját, és mi tagadás, én is. Lövött rókáim közül az ilyen magaslati levegőt kedvelővel még nem volt dolgom. A Horan figyelmeztetése nélkül elmentem volna a tanyája mellett, mint ahogy néhányszor már biztos elkerültem. Most, hogy kiderítettem ezt a rejtélyt, arra jártamkor mindig megnézem, nem időzik-e róka a fa koronájában.

Elébe vágva az eseményeknek, a következő évben is lőttem egy magasban tanyázó rókát, de az elfeküdt a vastag ágon, és elő kellett szednem famászó tudományomat, hogy birtokba vehessem... Történt azonban, hogy egy buzgó favágó a lehajló vastag ágat lefűrészelte, és azóta ismét csak a madarak pihenőhelye a hatalmas fa.

Más alkalommal az erdőszélen mentünk az öcsémmel, a kutya húsz-harminc méterrel előttünk keresgélt a tarlón. Az őszi nap langyosan cirógatta az erdőszéli csendet. Az elöregedett tarlót felverte a gyom, és a kutya a benne rejtő-

ző fácánokkal próbálkozott. A spániel, vérmérsékletének megfelelően, habozás nélkül fölhajtotta a kiszimatolt madarakat. Halkan beszélgetve ballagtunk a kutya után, és egyetértettünk abban, hogy a vadászterületünknek ezen a részén eredményes, hogy úgy mondjam, parádés fácánhajást rendezhetünk.

Ahogy elmerültünk a tervezgetésben, a váratlanul közénk rohanó Horan csaknem leverte bennünket a lábunkról. Mögötte pár lépésre, leszegett fejjel, egy őzbak támadt rá bátran. Mikor a kutya eliszkolt, a bak is megfordult, és futóra vette a dolgot; ám Horan hirtelen mögötte termett, és megfogta a hátsó lábát, méghozzá olyan ügyesen, hogy a bak rúgásainál mindig elengedte, majd a következő pillanatban újra megfogva mozgásképtelenné tette. A támadás a bak és a kutya részéről négyszer-ötször megismétlődött; a bak fokozatosan védekezésre kényszerült, a kutyának a legkevesbé sem tudott ártani. Végül a bak fogyó erejével egy sűrű bokornak hátrált, Horan pedig a legszabályosabb „feküdj”-ben mély, ütemes hangon állóra csaholta. Amíg a kutya a bakot állította, volt időnk szemügyre venni az áldozatot. Hasmenésben legyengült beteg állat volt, valószínűleg a napon kereste a gyógyulást. Azon tanakodtunk, hogyan segíthetnénk rajta. Állatorvos ismerősöm jutott eszembe... Puskaszíjainkkal megkötöztük a kimerült őzbak lábait, és rohamléptekkel siettünk haza, előkeríteni az állatorvost. Az elmondottakra elég bizalmatlanul csóválta a fejét, de becsületére legyen mondvá, kijött velünk a bakhoz és ellátta injekcióval, infúzióval; azonban nagy reményt nem fűzött a felgyógyulásához. Szerinte legalább egy hét kezelésre lett volna szüksége...

A kutyával viaskodva az őzbak egyik agancsa levált, így a bakot később is felismerhettük. Fittyet hányt minden állatorvosi aggodalomra, gyógyultan parádézott a fél agancsával.

Ez alkalommal szanitéc tevékenységben segített a kutyám, máskor az egyik stomfai vadásztársam ebédgondjait oldotta meg eredeti módon. Apróvadadászaton vendégeskedett nálunk egy stomfai vadásztársaság, az eredménytől függően egy vagy két nyúlkört és egy fácánkört rendeztünk nekik. Ők pedig viszonzásképpen meghívtak bennünket a Kárpátokba disznóhajtásra. Az apróvadadászatban viszonylag járatlan cimboráink vadásztatásakor mi, helybeli vadászok puska nélkül vettünk részt, hogy ők a vadászszenvedélyüket minél zavartalanabban élvezhessék. Persze ezeken a vadászatokon kutyáink fokozott szerephez jutottak, mert a derék cimborák néha összekeverték a golyólövés határát a sörétlövésével.

Olgya és Gomba között rendeztük meg az első nyúlkört, pár centis hóban, cirógató napsütésben, a szél sem okvetetlenkedett. Az ilyen időre bátran rá lehet mondani, hogy bármire alkalmas, a vadászatra meg egyenesen tökéletes. A vadászat egyéb feltételei is adottak voltak, mert a bekerített két szőlő között elterülő heretáblán az átlagosnál több nyúl található. Ahogy szűkült a kör, egyre több nyúl rohangu, próbálkozott a kitöréssel. Öröm volt hallgatni, hogy a vendégeink micsoda „doberdói” puskaropogással fogadták őket. Az én vadászcimborámnak nem nagyon akart kedvezni a vadászszerencse. A szűkülő körben még csak három nyulat lőtt, nem juttatott komoly szerepet sem nekem, sem a kutyámnak. Tétlenül ballagtam a három nyulat cipelve, hiába szurkoltam egy-egy felénk iramodó nyúl láttán. A barátom, néhai iskolatársam meglőtt volna tizenhármát is, de a nyulak elkerültek bennünket. Nem úgy a szomszédomat, kiváló lövő az öregúr, nyolc nyulat lőtt egy-egy lövéssel, csak a kilencedikre duplázott, arra is eredményesen. Szóval voltak a vendégeink között szakemberek is. Elindulok az öregúr hajtója, az egyik vadásztár-

sam felé, hogy segítsék neki a nyulaival, de akkor a barátom irányába trappolt három nyúl. Az elsőt le is lőtte hiba nélkül, de a másik lövésre felbukó nyúl néhány rúgás után futóra kapott. Utána küldtem a kutyát, de nem bírta a nyulat utolérni. Eltűnt a szemem elől. Múlt az idő, eltelt csaknem fél óra, a kutya nem jött sem a nyúllal, sem a nyúl nélkül. A vadászatot már csak fél szemmel figyeltem, aggódtam Horanért. Lefűjták a kört, mentünk a megbeszélt gyülekezőhelyre, amikor megpillantottam a kutyám, nagyon messze, szájában a nyúllal. Lassan poroszkált, kétháromszáz lépésenként megállt, letette a nyulat, pihent egy percet, és hozta tovább. Amikorra végeztünk a teríték lerakásával és megszámlolásával, hangos ováció közepette meghozta az utolsó, a nyolcvannyolcadik nyulat. Akkor történt, hogy a barátom az állandóan a hátán hordott hátizsákjából előszedte az ebédre szánt jó darab lesütött húst, és a kutyának adta. A kutya sem volt szégyenlős, komótosan nekifeküdt, és annak rendje és módja szerint belakmározta. Persze a barátom sem maradt étlen, mert a vadászat után parádés vadászvacsora várt minket a csenkei kultúrházban. Fácánleves nyúlgerinccel, borral és cigányzenével, de a vacsora utáni tereferében a Horan kutyám volt a csillag. Legáltalább ilyen vagy még jobb kutyát kívánok vadásztársaimnak.

Néhány nap múlva kiderült, hogy nemhiába dédelgették a kutyát, mert a szemtanúk állítása szerint a gombai kertek alatt fogta meg a nyulat, és az még testvérek között is két kilométerre van Olgyától. Néhány erőszakoskodó suhanc ellenére sem hagyta ott nekik a nyulat.

Horan kutyámról csak néhány emlékezetes pillanatot villantottam fel: bizonyosságául annak, hogy egy jó vadász-kutya „tettei” miként forrnak össze a vadászat mindennapjaival.

Az erdészház

Meglátogattam egy régi barátomat. Nyugodtan mondhatom, hogy a barátságunk régi keletű, hisz közös iskolaéveink óta húsz év telt el; igaz, azóta nem találkoztunk. Pedig annak idején mint ifjú titánok osztoztunk minden élet adta örömben és gondban. Mégis húsz évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a harminc kilométert, amely elválasztott bennünket, karnyújtásnyira rövidítsük. Mint mondtam, meglátogattam Martin barátomat csendes kis falujában. Az öreg tölgyerdők között meghúzódó település csak egy harangzúgásnyira van a Kárpátoktól, és az ilyen magamfajta csalólóközi vadász szemében ezek a tölgyesek a vadászeldorádó előfutárai. Enyhe irigységgel gyönyörködtem a falu körüli erdőben, és a képzelet, a szabadjára engedett fantázia temérdek vadászható vaddal népesítette be a környéket. A barátom háza előtt megállva egy fiatalember jött ki megnézni a látogatót, gondoltam, hogy a srác a fia lehet. Rákérdeztem, hogy az apja otthon van-e. Apu, látogatód van, szólt be a srác, és ment a dolga után.

Kijött a rég nem látott cimbora. Ahogy végignézek rajta, kellemesen meglepődöm. Pár kiló többlet, pár ránc az arcon, de különben teljesen „ő”. Az első pillantásra fölismer. Hatalmasan lekezelünk, hellyel kínál a tölgyfarönkökből kialakított asztalnál. Az asztal és a hozzátartozó karosszékek stílszerűek az erdészház udvarán. Ezzel tisztázom a barátom munkakörét is. Egymás szavába vágva örülünk

egymásnak. Beszélgetünk új dolgokról, meg a régi vitézségünk idő által megszépült emlékeiről. Közben a felesége vékonyra szeletelt kolbásszal vendégel meg, s én találgathatom, vajon milyen vadhúsok ízesítik. Nem is próbálkozom a megfejtésével, inkább a belevaló megszerzésének körülményeiről kérdezem a barátomat. Nem érti félre. Évi ötven-nyolcvan tarvad lelövéséről beszél, teljesen hihetően, mert a katonai erőknél dolgozik, és hatalmas erdőterületek tartoznak a keze alá. Trófeás nagyvaddal nem sokkal dicsekszik, de az előszobájában függő szarvasagancson fityegő bronzérem láttán csak barátságosan hátba veregettem, hogy ne sajnáltassa magát. Amint a vadászatra terelődik a szó, rákérdez, tudnék-e időt szakítani arra, hogy a kilövési tervébe besegítsek...

Legyen bocsánatos bűn, hogy az ilyen segítségre hajlandónak mutatkoztam. Néhány disznó és őz kilövését szorgalmazta, és hogy meg ne gondoljam magam, már a következő hétvégére ajánlott egy közös cserkészést. Megbeszéltük, hogy hol jutok be az erdőbe, melyik lénian várjak rá, és már búcsúztunk is.

Hétközben mindenesetre elővettem a mauseremet, s kieresztettem belőle néhány próbaloövet; ha használnom kellene, teljes bizalommal emelhessem a célra. De egy belső hang azt ismételgette: nagyon sokat ígért a régi barátod, csak csínján az ábrándokkal! Ennek megfelelően mindössze tizenkét töltenyt raktam a vadásztarisznyámba, meg egy napra való cók mókot – kettőnk részére. Ugyanis a tizenéves fiam társamul szegődött, úgymond erdőt látni, tarisznját cipelni; a várható eredményről a gyerek nem nyilatkozott.

A megbeszélt napon, még virradat előtt, az erdőben, a fő lénian óvatoskodtunk, de az összeboruló fák koronái alatt olyan sötét volt, hogy távcsővel sem észleltem semmi

mozgást. Hát helyben vártuk a derengést. A lassan oszladozó sötétben egyszer csak éles visítást hallottunk, persze látni még nem láttunk, de türelem. A múlt idővel a látást gátló szűrkeség a bokrok alá szorult, a fák koronája között beszivárgó virradat megmutatta a széles, mintegy fél kilométer hosszú léniát...

A látcső mutatja, hogy a léniát néhány lapos szeli, csendben arra ballagunk, a disznók valószínűleg azokban mozognak. Ebből a feltevéséből azonban ki kell ábrándulnom, mert ahogy jobban szemügyre veszem a széles, gépjárművek által alaposan felvágott, hellyel-közzel térdig érő keréknyomokkal barázdált léniát, olyan, mintha a falu kondáját hajtották volna végig rajta. Tele van disznónyommal, ahol meg a kerékvágásban pocsolya bűzlik, ott mindenhol a dagonyázás nyomai. A közelben álló tölgyek pedig sárral vastagon bekenve.

Igazat kell adnom a barátomnak: ilyenkor ez az erdő tele van disznókkal. Az erdő körüli kukoricásokat most takarítják be, és a vad kényszerűségből is, meg a halk koppánással hulló makk miatt is szívesen tartózkodik ebben az ezerhektáros erdőben. Hadd tegyem hozzá, hogy a felét a barátom egyedül vadássza.

Halkan cserkészünk befelé. Néhány ígéretes helyen várakozunk egy-egy negyedórát, de csak őzeket látunk: kettesével, hármasával ácsorognak a lénia közelében. Már tizenegyet megszámolok, suták a gidáikkal, egyetlen bak sincs közöttük. Lőhetek bakot, sutát, disznót, de nem sietek a lövéssel az erdő nyugalmaát megzavarni. (Legszívesebben disznót lőnék. Ehhez a Csallóközben, a Kis-Duna mellett csak véletlenszerűen jutok, akkor is csak úgy, ha a vadászterületünk határát képező betonoldalú kanálisba téved, a Nagy-Duna melléki erdőkből elkóborolva. Az ilyen csontig elkoptatott csülkű, vízben fuldokló vad nem lehet

vadásztrófea; ő csak egy sérült állat, akit az élete árán kell a szenvedéstől megszabadítani.)

Itt más a helyzet. A csendes, szellő nélküli erdőben olyan csípős vaddisznószag terjeng, mint egy disznóólban. Disznó lehet itt bőven, de a széles, járművek járta lénián csak éjjel mozoghatnak. Hanem azért bírom benne, hogy valamelyik csámborgó vagy makkot szedegető disznó kitéved a léniára.

Telik az idő, közeledik a hét óra. Akkorra ígérte Martin, hogy értünk jön. Bámulom ezt az őzmennyiséget! Újabb őzeket veszek észre a fagyalbokrokkal teleszórt erdőaljban, de ezek is suták a gidáikkal. Nem tudom, hogy a bakok óvatosak-e, vagy pedig ritkák ebben a tölgyesben. Arról suttogunk a fiammal, hogy a suták közül egy öreg dámát kilövik, de ekkor lövés moraja zúg végig az erdőn. Kisvártatva pedig még egy. Összenézünk: úgy látszik, a cimborámnak kedvezett a vadászszerencse. Az őzeket a lövés nem nagyon zavarja, de lassan beljebb ballagnak az erdőbe. A lövés alkalma elmúlt. Nem bánom, távol áll tőlem, hogy mindenáron lőjek valamit. Persze bírom a vadászszerencsémben, hátha egy disznót terel elénk, vagy egy szép bakot. Mert ahol ennyi a suta, ott baknak is kell lennie. Lassan cserkészünk tovább. A lénia jobb oldalán egy hektárnyi friss ültetés terül el. Teljesen kopár, minden aljnövényzet nélküli, csak az apró tölgycsemeték árválkodnak benne. A közepére összetúrt csökhalmaz tetején magasles terebélyesedik. Azon tűnődöm, hogy ezt a gaz nélküli kopárságot csak vegyszeres gyomirtással érhatték el. Megyünk tovább. Ahogy a csökhalmaz túloldalán kipillantok, megtorpanok; a fiam csaknem fellök... A túloldali sűrű szélén szarvasbika ácsorog, tőlünk ötven-hatvan méternyire. Szobormereven áll, nem vett észre bennünket. Hang nélkül takarásba húzódunk, onnét legeltetjük a szemeinket rajta. Az agancsa vilá-

gos, sárgás, páros nyolcas. A Martin előszobájában látott-nak csak a kisöccse. De nekem nagyon megfelelne. Csendben ráírányzom a mauseremet, a hatszoros Zeiss elém hozza egy kalapdobásnyira. Persze lövésről szó sem lehet. A bika nem szerepelt az egyezségben. Mi az ördögöt ácsorog azon a kopárságon! Talán tíz percig kellett magát, utána némi motoszkáló zörgéssel eltűnik az erdőben.

Ahogy végignézek a lénián, egy fekete kutya ballag felénk. Ráírányzok, de észbe kapok: itt nem az én dolgom a káros vad gyérítése, és a barátom is említette, hogy van egy *disznós* kuttyája. Nevetve mesélte, hogy a kutya pilótának készült, és már repült is. Elmondása szerint egy sűrű fiatalost hajtott, amelynek a magassága hellyel-közzel elérte a két-három métert is. A kutya megtalálta a disznókat, és hangos ugatással támadta őket. Arra figyeltében látja ám, hogy a kutya megjelenik forogva-pörögve a sűrű fölött; karcolás nélkül megúsza a repülést, de a friss disznónyomot még hónapok múltán is otthagytá. Éppen erre a *repülésre* gondoltam és helyesen, mert rövidesen előkerült a cimborám is...

Előkerült a cimborám is, igen, egy malacot lőtt, olyan húszkilósat, mire kajánul megjegyeztem, hogy ez nem érte meg a drága töltényeket. Állítása szerint ő meg az én lövésemet várta. Erősen bízott benne, hogy legalább az őzekből kilövöm a vámot. Ráhagytam persze mindent, de mozgattá a fantáziámat a szarvas, hát rákérdeztem, hogy mi a helyzet velük, mert őzbakot ugyan nem láttunk, ám a szarvasbika igencsak lövésre kínálta magát. A cimborám nem ad egykönnyen hitelt a szavaimnak, látni akarja a bika nyomát. Persze nehézség nélkül megmutatom neki. Hát öregem, tudod, mekkora balfácán vagy? – mondja. – Én ebben az erdőben már jó néhány éve nem lőttem szarvasbikát, különben is, szabad a szarvas vadászata. Mondtam, hogy az

erdőből ki nem menj, de az erdőben minden vadászható vadra lőhetsz. Kész. Most én vakartam az üstököm, pedig nem is viszketett. A múlt héten kevesebb kolbászt kellett volna enni, és pontosabban megbeszélni a vadászat mikéntjét. A ritka lehetőség kihasználatlan maradt. Mint elmondta, a Kárpátokból három szarvasbika tévedt az erdejébe. Egyikük a nagyerdőbe visszaigyekeztében a közeli város egyik kertjének a drótkerítésében végezte a vándorlását. A tulajdonos fejszével végzett a drótokba gabalyodott tehetetlen állattal. Még két bikának kellene lennie az erdejében, de az ezerhektáros erdő szűk a szarvasoknak. Ha megzavarjuk őket, az egyik végéről a másikra menekülnek.

Amíg ezt megbeszéltük, már útban voltunk az erdészház felé, hogy megreggelizzünk és kicsit kipihenjük magunkat. A fiam is egyre gyakrabban igazgatja a tarisznya pántját a vállán, ideje lesz egy időre levenni róla. Kíváncsi vagyok a régi erdészházra, a történetére, mert ezeknek az erdészházaknak történetük van. Többnyire kemény életük, sorsuk volt a bennük élő, szolgálatot teljesítő erdészeknek, vadőröknek. Ezekről a régi dolgokról folyik köztünk az eszmecsere, mialatt az egyik léniáról a másikra kanyarodunk. Már az erdészház közelében vagyunk, amikor Martin egy néhány hektáros sűrűt meghajtásra alkalmasnak tartva, elmagyarázza, hol álljunk fel; mi elindulunk, ő a kutyájával marad. Rövid gyaloglás után egy veszéyesen meredek domb aljához érünk, szuszogva kapaszkodunk, fölérvé befordulunk a megbeszélt útra. Ahogy nézelődöm, hogy hova álljunk a jó kilátás végett, a sűrűben egy úgyszólván láthatatlan csökrakáson őzsuta egyensúlyozik, a legjobb lőtávolságra. Lefelé figyel a domb lábához. Talán kutya szagát érzi, felénk nem figyel. Látod a sutát? – kérdezem a fiamtól, de nem veszi észre. Lőni való

öreg darabnak nézem. A távolság mintegy hetven méter, és mivel szabadkézből kell lőnöm, éppen elég; a cimborám kikötötte ugyanis, hogy szépen kell lőni. A céltávcső tüskéje a nyaktövén állapodik meg. A lövés után halvány páracsíkok villan, így tudom, hogy a lövésem talált. Odamegyünk a csökrakáshoz, föllépek, a tetején ott fekszik a nyaktövön lőtt suta. Fönről jól belátom a fiatalost: megpillantom a bujkálva eligyekvő másik sutát. Más lehetőség híján elengedem.

Közben Martin is végigküzd magát kutyástul a sűrűn, persze a disznók nem mozdulnak. Azon melegében kibelegzem az őzet, a kolléga már feni a fogát a jó őzmájra. Az erdészház itt van közel, állítja, hát fogjuk az őzet a lábainál fogva és indulunk, de jó néhányszor kezet cserélünk, amíg odaérünk. Patinás, rönkfából épített, belülről kivakolt szoba-konyha, veranda, takaros épület. A bútortartomány néhány darabja is korabeli. Cserépkályha, vascsillár petróleumlámpa részére, s a ruhafogas is mesélhetne, hogy a múlt század vége óta milyen ruhák és fegyverek pihentek rajta.

Amíg a házat és környékét szemrevételezzük, a barátom szakácskodik. Süti az őzmáját, kávét főz, én pedig jófajta kacsasülttel kínálok, de a pálmát a friss tepertő viszi el. A fiam a kutyáját kényezteti, végigkóstoltatja vele az egész étlapot. Még eszegetünk, amikor Martinnak eszébe jut valami, és kihív a tornácra. – Nézd ezt a lyukat a gerendában! Golyó nyoma. Itt könyökölt az erdész – mutatja –, amikor rálöttek. Elhibázták. – Nézem a lyukat, alatta ujjnyi darabon a gerenda simára faragva és ceruzával odaírva a dátum: 1937. – Emlékezni akart a szerencséjére, ezért évszámmal látta el a belövés helyét – mondom, de Martin kiábrándít: – Majd megmutatom a fát, amelyiken szentkép van. Ott lőtték agyon a negyedik napon az első próbálkozás után. A régi időkben nem ment ritkaság számba, hogy

az erdész és a vadorzók löfegyverrel intézték el a számadást egymás között. És volt rá példa, hogy az erdész húzta a rövidebbet. Ennek ellenére a vadőrök és az erdészek döntő többsége részrehajlás nélkül, bátran látta el a szolgálatát. Hogy mi adott erőt nekik? A szakma becsülete? A munkával járó öntudat vagy a törvény tisztelete? Alighanem mindez együttesen. A régi erdészekről a szájhagyomány sok hasonló esetet őriz, bár szerencsére nem mindegyik végződött ilyen tragikusan. De a bátor, határozott fellépéshez kétség sem férhetett.

Hogy a barátom monológjához hozzátegyem a magamét, elmondom neki: ebben az erdészházban a nagyapám, sőt a dédapám is megfordulhatott, mert egyazon uradalomnál teljesítettek szolgálatot, ahová ez az erdő is tartozott.

De térjünk vissza a jelenbe!

Ettünk is, pihentünk is, hát próbálkozzunk a disznókkal! Itt, a házhoz közel van egy sűrű, abban biztosan lesz disznó. Ha disznó nem, akkor ismét az őzekkel próbálkozhatunk. Nem ellenkezem, bár nekem az ilyen gyorslövéshez nem fűlik a fogam. Alapos megfigyelés nélkül sajnállok puskát fogni rájuk.

Amíg a terelés színhelye felé ballagtunk, megpendítettem, hogy tehetnék-e próbát az erdejében kóborló szarvasokkal egy távolabbi időpontban. Martin barátom nem elenezte, de a reményeimet alaposan lehűtötte. Szerinte a területén a szarvasok teljesen véletlenszerűen jelennek meg, s a tetejében én is úgy gondoltam, hogy a szerencse aligha lesz velem másodszor is olyan közeli barátságban, mint ma. Martin inkább egy figyelt kan lövését ajánlotta. – Ott a leslétra a dagonyánál, fölülsz rá, és este tíz és tizenegy óra között megjön a disznó. Közel van a két mázsához. Csak várd ki türelemmel, nehogy egy malacot vagy egy süldőt lőj helyette. – Ami azt illeti, nekem a süldő is meg-

felelne. Most vagy a következő hajtásban. És világos időben! A bujkáló holdvilágnál, tíz lépésről belepuskázni a gyanútlanul vagy akár gyanakodva dagonyázó vadba – nekem ez semmilyen élménnyel nem járna!

Elérjük a megmozgató sűrűt, egy bokor takarásában megállunk. Előttünk a valamikor dróthálóval bekerített fiatalos, itt-ott még rozsdás drótdarabok éktelenkednek a sűrű szélén. Ezt övezi a tízméteres lénia. A másik oldalon pedig százéves öreg erdő, úgyszólván aljnövényzet nélkül. Ha vad kerül elé a hajtásban, minden sietség nélkül fogadhatom.

Talán tíz perce váltunk el egymástól, s váratlanul egy róka óvatoskodik elő a sűrűből. Kiérve rákapcsol, rohanvást szeli át a lénia. Az öreg erdő alatt lelassít, nyugodtan rálőhetnék. Békén hagyom, hadd menjen. A biztosra megígért disznóknak előnyük van, méghozzá – úgy látom – behozhatatlan, mert helyettük őzek jönnek, nyolcan-tízen. A léniahoz kellemetlen emlékeik fűződhetnek, mert rohanvást szelik át, és az öreg erdő alatt sem lassul a vágójuk. Pillanatok alatt eltűnnek. Csendben eltelik egy fél óra, semmi mozgás nincs körülöttünk. Meg vagyok győződve róla, hogy a hajtás már üres. A fiam már a tarisznyában rendezkedik, szelídgesztenyét akar szedni a lénia szélén álló fák alól. De hirtelen mozgás kapja meg a szememet, a kerítés mellett egy süldő poroszkál felém. A lénia szélén egy pillanatra megáll, ott éri a lövésem. Összecsaplik. Nincs messzebb negyven méternél. A reggel lőtt malacnál nagyobb, negyvenkilós lehet. A lövés után rövidesen előkerül a cimborám, mint mondja, keresztbe járva mozgatta a sűrűt, azért volt távol olyan sokáig. A disznómat harminc kilóra becsüli, nem vitatkozom vele, az én vadászélményem megszületett, a továbbiakban a disznó az ő gondját szaporítja. Látszik, hogy gyakran van dolga lövött vaddal.

Gyakorlott mozdulatokkal zsigerel; amíg szorgoskodik, a közeli gyertyánfáról levágok két ágat, egy hosszabbat, erre kerülnek felszúrva a használható belső részek, és egy rövidebbet, ezzel széjjeltámasztom a mellkast, hogy jobban hűljön. Szilfa ágából csavart gúzzsal egy lehajló ágra akasztjuk, Martin majd érte jön a terepjáróval. Visszamegyünk az erdészházhoz, megüljük a süldő torát. Én persze ital nélkül, mert rövidesen indulunk haza. Martin ismét kapacitál, erősen ajánlja a biztos disznaját, de nem állok kötélnék. Inkább a szarvasaival foglalkoznék. Nem ellenzi, de látom, bosszantja, hogy a disznót visszautasítom. Nekem az ilyen süldő is nagyobb élményt nyújt, mint egy éjel meglőtt zongorányi kan.

Ilyen előzmények után mentünk el Karcsi öcsémrel a következő alkalommal, hogy vizitet tartsunk a kolléga szarvasai között. Már jól benne voltunk a délutánban, amikor az öcsém Favoritját a főlénia egy alkalmas részén félreállítottuk. Megegyezés szerint Martin idejön értünk, a terepjárójával elvisz bennünket egy zárt lesre. Az egész éjszakát ott tölthetjük, sőt szarvasra is van némi esély. A les közelében néhány áras lucerna van, a messze környéken az egyedüli ínyenctakarmány, az erdő vadjai szívesen legelik. Hát ide várjuk a remélt szarvast. Egyelőre az autóban pihengetünk, hallgatjuk az erdő csendjét. Az erdő csendje olyan a vadász fülének, mint a városi embernek az utca zaja. Benne van az élet minden mozgása. Jólesik a kikapcsolódás, de nem sokáig bírom a tétlenséget. A lesre indulásig vadászhatunk, hát megtöltjük a puskákat, és lassú cserkészéssel elindulunk az eredőbe. Egy megfelelő takarást nyújtó bokros résznél megállok, intek Karcsinak, hogy csak tovább. Mintegy százméternyire ő is a bokrok takarásába húzódik. Korai még az idő, hogy komolyabb vad kerüljön elénk, de vannak véletlenek is, kiszámíthatatlan né-

ha a vad mozgása. A fagyalbokrokkal teleszórt erdőaljba belátok néhol negyven-ötven méterre is, de semmi sem mozdul. Talán negyedórája állunk a leshelyünkön, ám úgy látom, hogy Karcsi unja a leskelődést, a puskájával gyakorol. Hol vállhoz emeli, hol leengedi, és amikor azt hiszem, már végzett a fegyverfogásokkal, váratlanul megereszt egy lövést a szemközti sűrűbe, s elindul a lövés helyét megnézni. Az avaron keresgél, amikor odaérek. Róka volt – mondja. Azonban találatra utaló jelet a leggondosabb keresés után sem találunk. A komának szerencséje volt.

A közelgő alkony a lénia fölött összeboruló tölgyek alól kiszorítja a vénasszonyok nyara kellemes melegét, és a hűvösen tiszta légáramlat megroppantja egy-egy tölgylevél kocsányát. Halk neszű üzenetét küldi az ősz. Az autóhoz ballagunk. Rövidesen a bukdácsoló terepjáró is lefékez mellettünk. A röpké üdvözlés után indulunk, de nem a lesre – bár az ideje már itt volna –, hanem az erdészházhoz. Csak fokozatosan hámozom ki Martin beszédéből, hogy méhészsizakért megyünk, meg rovarirtó szerért. A barátom méhészkedik, azt hiszem, hogy neki kell a felszerelés, de fölvilágosít, hogy a zárt lest elfoglalták a lódarazsak. Ha vadászni akarunk, előbb rendet kell rakni a les tájékán. Mikorra az autóba rakjuk a cókmókot, méhészfelszerelést, színtelen szürkesség üli meg az erdő alját. Néhány hajtúkanyar, néhány lénia, tízperces sietős hajtás – s helyben vagyunk. Ahogy a sűrűsödő homályban látom, a néhai erdészház kertje a helyszín. Hatalmas, tán száz évnél is öregebb körte- és almafák állnak az öreg erdő mellett, alattuk a hús esti levegőtől harmatos lucerna. A magas erdő szélső fái alatt szinte észrevétlenül húzódik meg a magasles. A magasles, amely pillanatnyilag inkább a lódarazsaké, mint a miénk. Martin a vadászholmink fölé rakja a méhészfelszerelést, majd megnyugtat, hogy a rovarirtó a darazsakat

megbízhatóan pusztítja. Aztán búcsút int, és a hepehupás úton pillanatok alatt eltűnik. Mi pedig ott maradunk, mint a „légy a mártásban”. Mindenképpen sürget az idő bennünket. Magunkra aggatjuk a holminkat, és tétovázás nélkül a leshez igyekszünk. Amint a les padlózatának a közepébe vágott csapóajtót felnyitom és a szemem megszokja a benne ülő homályt, ritka, meglepő látványban gyönyörködhetek. A nyitva felejtett ablak mellé a darazsak futball-labdánál is nagyobb építményt varázsoltak. A sárgásbarna viaszból rakott fészek pagodaszerű röpnylásokkal van ellátva; az ajtó csapódására azonnal néhány darázs húz el a fejem fölött barátságtalan zúgással. Alighanem csak az alkonyi szürkület óv meg attól, hogy tyúktojásnyi púppal a fejemen fizessek a látványért. Lehúzódnak a lesaljba, és fenntartással bár, kezdem megóvni magam a méhészfölszereléssel. Hogy megvédett volna-e a darazsak támadásától, már soha nem derül ki. A nagy sietségben a fölszereléshez tartozó kesztyűket elfelejtettük magunkkal hozni. Szó, ami szó, a darázskérdés kezd a szarvaslövésnél is komolyabb stratégiát igényelni. Az első és alapvető kérdésben teljesen egyetértünk, nevezetesen abban, hogy a darazsak a vadászatra szánt időnket fogyasztják, ezért tétovázás nélkül egy nagyon egyszerű módszert alkalmazok, hogy megszabaduljak tőlük. Levetem a vadászkabátomat, és minden zajt kerülve gyorsan föl a létrára, a kabátot a darázsfészekre borítom és lendületből a levált fészekkel együtt kihajítom az ablakon. Ahogyan megszorítom, érzem, hogy roppanva összeomlik, de szerencsém van. Egy fia darázs sem maradt a belsejében. Ez gyors győzelem, de nagyon rövid életű. Alig végzünk a holmink felhordásával, visszatér az első darázs és döngve keresi az eltűnt fészket vagy az ellenséget. Mindenesetre a rovarirtó szer nagyon hatásosnak bizonyul. Hangos koppánással szédül a les padlójára, és utána még jó néhányan. A

les belsejében olyan orrfacsaró bűz van, hogy a könnyeink folynak tőle. Persze az illatból jócskán juthatott a lesen kívülre is. Hogy ezt a bűzfelhőben úszó környéket vadászható vad megközelítse, kizártnak tartom. Amikor a lábunk alatt mászkáló darazsakat kisöpörjük és kiszellőztetünk, teljesen ránk sötétedik.

A les fölött álló hatalmas nyárfa levelei halkan suttoznak a leheletnyi szélben. Az ezüstoffényű telihold sápadt, hosszú árnyékot rajzol a lucernásra. Ezzel az incselkedő fénnel az emberi szem csak birkózik, de a jó tízes Zeiss távcsöveimmel a kertet apró részletességgel szemügyre vehetem. Persze csak kötelességszerűen nézelődöm, annál nagyobb a meglepetésem, amikor a lestől harminc-negyven méternyire a lucernásban fekvő őzet veszek észre. Fogalmam sincs róla, mikor jött ide, mindenesetre kényelmesen heverve csíp egyet-egyet a lucernából. A közismerten hiúzszerű Karcsi is megtávcsövezi, ő is sutának ítéli. Előszedem a holmijaink közül az elemes lámpát, és körbevilágítom; tényleg suta, de a fényszóródást semmibe veszi. Nemhogy menekülni, de még felállni sem hajlandó. Én pedig már legszívesebben lefeküdnék. Mozgalmas nap van mögöttem, és az motoszkál a fejemben, hogy ami rosszul kezdődik, az jól ritkán végződik. Hozzáállás kérdése ez is, mint annyi minden. A be nem tervezett darazsakkal másképpen is összejöhett volna a művelet. Könnyen orvosi rendelőben végződhetett volna ez a kaland. Így beállítva még szerencséről is beszélhetek.

Megegyezünk, hogy én lefekszem a les padlójára; ha disznó jön, azzal Karcsi foglalkozik, s ha megjönne a szarvas, akkor fölébreszt. Elnyúlok a les alján. Már jól benne lehetünk az éjjelben, amikor az ébresztgetésre fölriadok. Itt a szarvas – suttozja Karcsi, és a puskámat a kezembe nyomja. Az álomtól bódultan lesek ki a holdfényben úszó

tisztásra, és a suttogó magyarázatra meg is látom a farral felénk álló vadat. A puskatávcsőben nem sokat látok belőle. A keresőtávcsővel veszem szemügyre, és megállapítom, hogy tehén. Igen, ez itt a tehén és ott a bokrok között a bika, egész jó az agancsa – suttogja Karcsi. Arra még futja az időből, hogy a bikát a távcsővel megkeressem; felemelt fejjel néz felénk, ám mikorra célba venném, már nincs mire lőni. Egy pillanatra még megvillan a fara a bokrok között, néhány halk koppanás, és üres a les környéke. Vagyis nem egészen... A suta még mindig a lucernásban fekszik, békésen kérődzve. A motoszkálásunk, a suttogásunk volt-e túl hangos, vagy egyszerűen elég földre hullott almát ettek-e, nem tudtuk eldönteni.

Hogy ez a vadásznapiunk teljes legyen, Karcsi közli: rövidesen indulhatunk haza, mert a barátja helyett elvállalta a reggeli műszakot. Hát ez parádés! Jó egynéhány kilométer választ el bennünket a főlénián hagyott autónktól. A sötét, ismeretlen erdőben hányszori nekifutásra találunk oda, az majd menet közben kiderül.

Magunkra aggatjuk a holminkat, a les alatt felveszem a kilódított kabátomat, szerencsére a darazsak nem tartják megszállva. Elindulunk a sötét erdő ismeretlen útjain. Kézbe veszem az elemes lámpát, és egy útszakaszt bevilágítok, nehogy vadnak nézve lövést kapjunk valamelyik gondatlan vagy álmos vadásztól, vagy egy nagyon is éber vadorzótól. Mindenesetre több mint egyórás bolyongás következik, és ha történetesen úgy ismerem az erdőt, mint a tenyeremet, akkor sem érkezhettünk volna hamarabb és rövidebb úton az autónkhoz.

Az autóban ülve – miközben a két napra magunkkal hozott élelemből erősítjük magunkat – nem állhatom meg, rákérdezek: – Karcsi, miért nem szóltál a hajnali kötelességedről? – Tömören csak annyit mond, hogy időben tudatta

velem, különben is volt egy olyan érzése, hogy eredményesen vadászunk az éjjel. Igazat adok neki, nem is vadász az, akiben nem munkálkodik a zsákmány utáni vágy és a megszerzés a reménye. Csalatkozásunkat annak köszönhetjük, hogy rosszul sáfarkodtunk a lehetőséggel, és híján voltunk az ilyen-olyan vadászszerencsének is.

Martin jóvoltából gyakran vendégeskedhettem a régi vadászházban. Élmény volt számomra, ha néhány napra megtelepedhettem benne, pedig nem a vadászzsákmány bősége tette azzá, hanem az önzetlen barát nyújtotta vadászati lehetőség. A gyámkodás nélküli szabadság, amit ott élvezhettem. Vendéghívás lehetőségével élhettem, így leggyakrabban az öcsém társaságában tanyáztam ott; egy-egy napra kirándultunk is: a feleségem a gyerekekkel együtt élvezhette a régi erdészcsaládok civilizációtól távoli, petróleumlámpás, ma már romantikusnak mondható életét.

Ismételten megfordultam ott télen is. Amikor leesett az első hó, a vad jelentős része átváltott a közeli Kárpátok nagyobb biztonságot nyújtó erdőibe, de néhány disznó, őz és róka azért maradt, hangulatos vadászatot ígérve a behavazott tölgyesekben. Gyula öcsémrel és Dusánnal beköltöztünk az erdészházba, hogy disznókkal próbálkozzunk. Az előző napi friss hó érdekes vadászlehetőséget kínált, de először hátrányunk származott belőle. Az autónk az erdő szélén elakadt, a holminkat a hátunkra pakolva igyekeztünk a leendő szállásunk felé. Én szokásomhoz híven az indulásunk előtt csőre töltöttem a mauseremet, a két társam csak mosolygott az előkészületemen, esélytelennek látták, hogy cipekedés közben vadászható vaddal találkozhatunk. A hóval vastagon borított fák alatt csend honolt, csak a lábunk alatt ropogott a hó...

Befordulunk az első hosszú nyiladékra, és észreveszünk egy gyanútlanul keresgélő rókát. Messze van még tőlünk.

Lehet vagy háromszáz méterre, de rövid kitérőkkel felénk közelít. Egy mogyoróbokor takarásába húzódok. Társaim is ilyen takarásból figyelik a komát. Mivel csak az én pus-kám van megtöltve, én vagyok a soros a lövésben. A róka közeledik – vállhoz fogott fegyverrel várom, hogy a vékonyka takarású bokor mögött ne kelljen mozgolódnom, ha lőtávolságra ér. Nagyon ráérősen lépked, a puska súlya már nehéz teherként fárasztja a karomat. Az ilyen fáradtságtól táncot járó kezekkel lehetetlen pontos lövést leadni, el is hibázom a keresztbe forduló rókát. A dörrenésre szinte a levegőben fordul meg, és a léniáról rohanvást indul a túloldali öreg szálerdőbe, de én is villámgyorsan ismétlek, és a fák között vágtaázó rókát a második lövéssel a hóba buktatom. Szép bundájú öreg kan, a lövésem pontosan ül a lapockáján, kitámasztott puskával sem lőhettem volna pontosabban. A tarisznyámból előkerül a zsineg, és rövid, negyedórás vonszolás után a szállásunk pitvarába akasztom. Valamelyik hátizsákból előkerül a konyakos üveg, és Dusan, aki orvos, elmondja az ide tartozó föloldozást, már-mint hogy az orvos kezében a szesz átváltozik gyógyszer-ré; be is veszünk egy adag szíverősítőt a jó kezdetre. Jól-esik pihenni a cipekedés után, de még jobban esik a reményteljes szervezgetés, mert mondanom sem kell, ilyenkor gyors szárnyakon csapong a képzelet. Dusan disznókkal akar próbálkozni, ebéd után elmegy néhány disznós sűrűt körüljárni, és estére leshelyet kiszemelni. Gyula, akár-csak én, nem híve az esti lesnek, úgy döntünk, hogy őzsutákkal próbálkozunk.

A hóval borított erdőben szinte ünnepi csönd honol. Néha menekülő őzeket veszünk észre, néhány ugrással eltűnnek a sűrű erdőaljabban. Az egyik útkanyarulatban szinte összefutunk egy rókával. Nincs messzebb tizenöt méternél,

de azonnal leperdül az útról a legsűrűbb bokrosba, és zaj nélkül eltűnik. Cserkészünk tovább. Alig megyünk kétszáz métert, amikor észreveszek egy gallyakat csipegető őzet, tőlünk mintegy ötven méterre. Néha körülkémelek, de nem menekül. Gyula lövése ledönti, nem is mozdul. Ahogy hozzálépünk, kiderül, miért nem menekült. A fél szeme sérült. Néhány vágással fölbontom, előkerül a zsineg, és a havon húzva elindulunk vele az erdészházhoz.

Dusant már nem találjuk otthon, elfoglalta a lesállást valamelyik sűrű szélén, pedig még csak délutánba hajlik az idő. Nagyon türelmes lesbenálló. Négy-öt órát is kitart a standján. Kiadós evés után, amikor már szürkület bolyong az erdő fái között, mi is lesbe ülünk a tanyánk közelében, méghozzá úri módon, a házból kivitt karosszékeken. Az idő viszonylag enyhe, nincs több öt fok hidegnél, de két órán belül elgémberedett tagokkal visszahurcolkodunk a székeinkkel a jó meleg kályha mellé. Mondanom sem kell, még egy nyulat sem láttunk. Dusan az eddigi teljesítményein is túltett, csak éjfél körül jött meg, agyonfagyva, de mint mondja, csak néhány őzet látott.

Reggel szállingózó hóesésben indulunk terepszemlére. Dusan egyedül, én Gyulával, hogy kiderítsük, az erdő melyik részén a leggyakoribb a vad mozgása. Nem sokra megyünk az elképzelésünkkel, mert a hóesés egyre sűrűsödik, alig látni 50-60 méterre, a nyomok pillanatok alatt behavazódnak. Indulunk vissza a szállásunkra. Szép az erdő a hóesésben, de a vad nem mozog. Nem látunk semmit... Lövés morajlik tompán a fák között, néhány őz rohan a közelünkben és tűnik el a sűrű havazásban.

Már a Martin készletéből főzött gyógyteát iszogatjuk, amikor Dusan megérkezik, de kérdésemre csak legyint. Rókát vétett. Volt már rá eset, hogy a lövés nem sikerült, csak mosolygók a cimborám lehangoltságán, pedig nagyon

szeretne egy vörös frakkos gavallért terítékre hozni, talán valamelyik *vadászbűnét* kívánná a felesége előtt tisztára mosni. Most nem sikerült, de holnap vagy holnapután, ami lehet egy év múlva is, sikerülhet a vadászat. Teázunk, eszünk, pihenünk, egyszóval jól érezzük magunkat a kellemes környezetben. Csak az időjárás nem akar jobb belátásra térni. Hullik, mit hullik, ömlik a hó egész nap. Másnap reggelre, amikor a havazás elállt, csaknem térdig érő hó borítja az erdőt. Körüljárjuk az etetők környékét, de csak néhány őznyomot találunk. A vad barátságosabb helyre húzódott a mi hóval borított erdőnkől. Nekünk pedig eszünkbe jut a hó alá temetkezett autónk. Másfél órás kitartó munkánkra van szükség, amíg az aszfalttól elválasztó távolságot leküzdjük. A vadászházban elfogyasztott ebéd és bűcsükortyok közben megállapítjuk, hogy izgalmaktól mentes, kellemes vadászkirándulást sikerítettünk.

Komolyabb meglepetésről néhány hónap múltán Martin barátom gondoskodott; munkából hazajövet a felségem hozzám fordult: Mondok egy hírt, meg fogsz lepődni! Martin barátod, akihez vadászni jártál, agyonlőtte magát. – A hírre elállt a lélegzetem. Először azt hittem, a feleségem tréfál. De nem! Vadászcimborám önkezeivel vetett véget az életének. Váratlanul tragikus vége szakadt az öreg erdősház körüli vadászatoknak.

A Kis-Duna

Amikor a csallóközi vadászatokról beszélünk, képzeletünkben fölelevenedik a nyulakra rendezett körvadászat, a Duna-medreket borító jegenyésekben, akácosokban zajló fácánhajtás, avagy a csallóközi tájjelleghez nagyon közel álló, letarolt kukoricatáblák térdig érő tarlójának szövevényében rejtőző fácánok vadászata. A régi vadászok elbeszéléseiben színesen leírt fogolybőségről hallhatunk. A mai fogolyállomány vegetálása miatt a legnagyobb kímélet és odaadó törődés árán is csak évek múltán lehet majd örömet szerző csallóközi fogolyvadászatról beszélni. S itt van még a Csallóközben őshonos, egykor hatalmas menyinyiségben előforduló vízimadarak kérdése! S a Felső-Csallóköz határait átszelő, ma már jelentéktelen laposokká szántott Duna-medrek, amelyekben eleve vesztésre álló csatát vív a vegyszeres növényvédelemmel néhány szál nád! Ezek a medrek a nagyapám elbeszéléseiben még sokfajta vízimadár hatalmas tömegeinek a békés tanyái voltak. A holtágak lecsapolásával arányosan fogyott a vízimadarak élőhelye, de a halban gazdag Kis-Duna még sokáig nagyszerű tanyájuknak bizonyult. Egészen addig, amíg a tervgazdálkodás meredek éveiben a Kis-Dunát egyszerűen szennyvízcsatornává degradálták; a pozsonyi vegyi üzemek szennyvizét rászabadították a vízivadtól és haltól hemzsegó folyóra. A környező falvak lakói arra lettek figyelmesek, hogy a Kis-Duna vize tele van a víz színén bő-

dultan úszó vagy már a hátára fordult, elpusztult halakkal. Apám elmondása szerint embernagyságú harcsák és egyéb halak példányai borították a kanyarulatokkal sűrűn teletűzdelt Duna-partot. Hetekig bűzlött a környék az elpusztult halak tetemeitől. Kezdetben, amíg nem volt feltűnő a halpusztulás, akadtak ügyeskedők is, akik kocsiderékszámra hordták szét a halat a környező falvakba, és busás haszonnal adtak túl az ehetetlen, egészségre káros halakon. Mert a szép nagy halak serpenyőbe kerülve olyan dögletes vegyszerszagot árasztottak, hogy a leggyanútlanabb vagy a legéhesebb ember is kifordult a konyhából. Persze a halak sorsára jutott sok vízimadár is. Egy részük elpusztult, másik részük elköltözött.

Ilyen előzmények után gyerekkoromban a Kis-Duna környéke szinte teljesen kihalt volt. Néha láttunk egy-egy gémet, amint az olajos tollait rendezgette, tisztogatta, mert közben a Kis-Duna vize olajjal is „dúsítva” lett, és ha a környéken maradt, rövidesen a halak sorsára jutott. Egy vadkacsa megpillantása élményszámba ment; az a néhány szárcsa talán ellenállóbb volt, vagy csak egyszerűen szaporábbak voltak. Sötét évek, évtizedek következtek, és bár történtek lépések a totálkár fölszámolására, ebből a pusztító zuhatagból az ember is – éspedig nemcsak a környékbeli – megkapta a rájutó részét. Vagy tíz évvel a nagy hal- és vízivadpusztulás után a Felső-Csallóköz jelentős részét behálózó, az öntözéshez vizet szolgáltató betonoldalú kanálisrendszert építettek, és a jócskán „illatos”, illetve olajos vízzel *növelték* a környék kitűnő adottságú termőterületének hozamát. Hogy hány évre elegendő ártó anyagot juttattak a földbe, azt majd az elkövetkező idők mutatják meg.

Az évek folyamán építettek néhány szennyvíztisztítót az ipartelepeken használt víz tisztítására. A legveszélyesebb vegyszerek Duna-vízbe bocsátását is abbahagyták.

Ahogy abban az időben az állatvilág pusztulása jelezte életterük megsemmisülését, az évek folyamán beállott javulást is a vízimadarak és halak visszatérése igazolta. Kezdetben inkább csak télre költöztek a vízimadarak a Kis-Duna be nem fagyó részére. Később már a tőkésrécek szép számmal választották költőhelyül a minden szabályozástól mentes Kis-Duna mentét és környékét. Néhány pár szürke gém, kócsag szintén előfordul, telente pedig pár száz kárókatona tartja megszállva a vízparti fűzfákat, jegenyét. A vadludakhoz hasonlóan, szépen felsorakozva érkeznek estére a beszállóhelyükre, s vad zsvajgással rendezik sorikat az éjszakai nyugvás előtt. Vadludakat nálunk csak utazómagasságban látni, tanyájuk a Nagy-Duna környéke. A vetésen legelve csak elvétve figyelhetjük meg őket. A vadászható vízimadarak úgyszólván teljes hányada tőkésréce. Néha azonban – alkalomszerűen – a libákból is sikerül vámot szedni...

Egy vasárnap délután sétálni mentünk a feleségemmel, hullott pár centis hó, az éven először. A szélcsendes, kellemes időben jólesett egy kis gyaloglás a fehérbe öltözött határban. Elsétáltunk a Kis-Dunáig, üldögéltünk a kispadon, és örültünk a vízcsobogással színezett csendnek, a part menti fenyves illatával dúsított tiszta levegőnek. Tekintetben azonban a vízbe dőlt fák, bokrok alját kutatta. Az ünneplőbe öltözött gácsérok csapatai tartják megszállva ezeket a helyeket. Az első fagyok, az első hó: ez az az időszak, amikor a tőkésrécek ötvenes-százas csapatokban forgolódnak. A vadászatkor azonban nagyon kell igyekezni a lövészel, mert a megriasztott csapat szélvészfért elsüvít, és kilométereket is elszáll, amíg megnyugszik s a vízre ereszkedik, többnyire már a szomszéd vadászterületen. Most azonban nem esik bántódásuk, mert a többi apróvadhoz hasonlóan a réce is a társasvadászat madara.

Hazafelé indulunk, már a falu közelében vagyunk, vadlibagógás csilingel a magasból. Libacsapat tart a Nagy-Dunának utazótempóban, egyenletesen, nagy magasságban, talán a Kis-Dunát köszöntik odafentről. Mi is rájuk csodálkozunk – idelentről. Szép formájú, hatalmas 1-est rajzolnak a szürke égboltra, de olyan magasan, hogy a tizenhatosom még unott ásításra sem méltatja őket. A feleségem azonban lövésre biztat, s amikor a magasságról kezdek beszélni, leint: itt a sok liba, talán a patront sajnálad? Hát azon az egy patronon ne múljon! A tizenhatosom felső csővébe hat milliméteres söréttel töltött patront csúsztatok, és nekikészülődöm, hogy a feleségem durranást halljon. Meg vagyok győződve róla, hogy a lövésem ugyanúgy nem veszélyezteti a libákat, mint a fölöttünk gomolygó felhőket. Tátva marad a szám a meglepetéstől, amikor a lövés nyomán a csapat közepéből szapora, de erőtlen szárnyverdeséssel kiesik egy vadliba. Kalimpálva zuhan alá a nagy magasságból, de a földtől húsz-harminc méternyire magához tér, és egy fordulattal elindul a Kis-Duna irányába. Elhúz a botlófűzfák fölött, előtte pár száz méterre fénylik a biztonságot jelentő víztükör, de már nem jut el odáig. Kitért szárnyakkal, nyújtott nyakkal fekszik a vékonyka havon. Megtört lendületében is benne van a ragaszkodás életető eleméhez, a vízhez. Nem minden megfagyottság nélkül nézem az elejtett nagy madarat.

Más alkalommal kacsázni indultunk baráti társaságban. Szállongó, réteges köd takarta jól-rosszul a novemberi határt. Beszélgetve ballagtunk a Kis-Duna felé vezető úton; túl voltunk már az első fácánvadászaton, szóba kerültek az élmények, elképzelések, amelyekből némelyik megalapozott remény volt, de legalább ugyanannyi csak rózsaszínű ábránd. Hogy a valóság talajára terelem a társalgást, elmeséltem társaimnak a pár napja történt vadászkalandomat.

Őzsuták után jártam – már megnéztem néhány *őzes helyet* –, de üres volt a határ. Az akácos mellett kanyargó útról jöttem ki, hogy tovább cserkészek a fenyves felé. Szokásomhoz híven, mielőtt kiléptem volna az útra, mindkét irányban körülnéztem, ameddig a fák és bokrok a kilátást engedték, és máris világossá vált, miért olyan üres a határ ezen része. A fenyves felől kényelmes ügetéssel egy határjárástól csetres, jól megtermett, pittsbullszerű kutya közeledett. A lövés pillanatában nem vettem figyelembe azt a kis lejtőt, amelyen a kutya lefelé ereszkedett, így ellőttem fölötte, de máris csattant a závár, és a következő golyó fölbuktatta. Pár farkcsóválással búcsúzott az élettől, jókora vértócsában fekve.

A társaim közbeszólás nélkül hallgatják a beszámolómat, csak a magasfeszültség vezetékeinek monoton zúgása hallatszik. Bennem a friss emlék felidézése vegyes érzelmeket ébreszt. Tíz méter választott el a fölbukó kutyától... de fölösleges az ilyen meditálás... Abba is hagyom, mert egyre közeledő vadlibagágogás hallatszik. Mindnyájan fölfelé figyelünk a szállongó ködben, de a gágogás csak nem bír fölénk érkezni. Elunom a nyakmerevítő fölfelé figyelmet, a libákat élesebb szemű társaimra bízom. Pillantásom a köddel fedett szántásra téved, tőlünk ötven-hatvan méterre két vadliba száll le, de amint földet érnek, észre is vesznek bennünket. Egyetlen mozdulattal lekanyarítom válamról az ötlövetűmet, és a fölszálló libák egyikére lövök. A tarsa néhány szárnycsapással fölszáll, és eltűnik a ködben, de a meglőtt vadlibát szemmel tartjuk egy ideig, amint alacsonyan húz a szántás fölött. Nem látom értelmét, hogy a leszálló ködben a liba keresésére induljunk...

Folytatjuk utunkat a Dunához. Minél inkább megközelítjük a vízfolyást, annál sűrűbb lesz a köd. Van egy olyan érzésem, hogy a puska helyett inkább szalonát hozhattunk

volna; a szalonnasütés hasznosabb lenne, mint a récékkel való próbálkozás.

Szétállunk az akácokkal szegett parton. Van két vendégünk, Dusan és Miso, őket elkísérem egy-egy alkalmasnak vélt helyre. Dusan gyakori vendégünk, született récelövő, most is bizakodik. Miso a ködben kirajzolódó fák kontrasztját figyeli, és a csöndből előszüremelő vízcsobogást hallgatja, lévén a becsületes mestersége szobrász. Csak felhívításomra tölti meg a fegyverét. Remélem, hogy a gyönyörködés közben talál rá módot a récékkel is foglalkozni. Visszaindulok a helyemre, megállok Gyulával egy kis eszmecserét folytatni. Néha abbahagyjuk a suttogást, récék szállnak el fölöttünk jellegzetes süvítéssel, de hiába erőltetjük a szemünket, nem sikerül megpillantani őket. A leszálló esti szürkület a köddel keveredik, tovább rontja az amúgy is gyenge látási viszonyokat, de nemcsak a miénket, hanem a récéékét is. Egyre alacsonyabban húznak sebes röptükkel, és néha másodpercekre láthatóvá válnak. Bizonyosságul megszólalnak a társaim puskái. A lövések dőreje hosszan morajlik a szűk medret ölelő fák között. De a lőtt récék jellegzetes vízbe csobbanását nem hallok. Mindenesetre ez is haladás, mert volt már olyan vadászvendégem, akit leállítottam egy bevált, kipróbált helyre tőlem nem túl messze, így a húzáskor felrepülő récéket én is láthattam, el is húzott fölötte vagy öt társaság, de a cimborám puskája néma maradt. Húzás végeztével érte mentem, és kikíváncozott belőlem a kérdés, hogy miért nem lőtt. Minden mellébeszélés nélkül elmagyarázta a kis-dunai récehúzás lényegét: berepültek a kacsák és hess, nem is voltak. Nem volt mire lőni. Nincs ez másképp akkor sem, ha a vízbe dőlt fák, bokrok alól kelnek a récék. Közvetlenül a víz széléhez kevés helyen lehet odaférni, a hangos szárnycsapásokkal kelő madarak csak itt-ott villannak elő a sűrű ág-

szövevény mögül. Nincs idő tétovázásra, az ágak közé kell lőni. Találat esetén a falevelek és tollak kíséretében megérkezik a víz sodrán a réce. Az igazság kedvéért hozzáfűzöm, hogy gyakoribb eset, amikor ágtörmelék és falevél úszik kacsá nélkül. Ilyen és hasonló történetekkel szórakoztatjuk egymást, de a ködös szürkeségből előötló kacsát Gyula lövése eltalálja, hangos csattanással üti meg a vizet, és a labrador már indul is érte. Amíg a kutya a kacsával vesződik, megkeresem a vendégeinket. A sűrűsödő homályban fölösleges a récéket tovább zaklatni. Elindulunk hazafelé. Az eredmény három réce, és Miso szavai szerint még egy további leszárnyazott vagy másképpen elveszett, amelynek a megkeresését másnap reggelre halasztjuk. A jól meglőtt, de valamilyen oknál fogva mégis elveszett kacsákat többnyire megtaláljuk. Ismerjük a vízfolyás hordalékot képező helyeit, ahol a sötétben elveszett kacsákra lelünk. Volt rá eset, hogy a récének csak a hosszú szárnytolait találtuk meg a hordalékon. Az éjjel a róka megelőzött bennünket. Nyilván ezek miatt az elveszett vagy sebzett kacsák miatt látogatják a rókák ezt a területet ilyen szorgalmasan – ingyen koszt reményében.

Másnap reggel a még pirkadat előtt elinduló csoportunk hét főre gyarapodott. A két vendég, a két helybeli vadásztársunk és mi hárman, testvérek. A csoportunk a körülöttünk rohangászó három kutyával egészült ki. Elindultunk. A tegnap esti köd zúzmarává fagyott csillogó réteggel vonta be az utat, a fákat. Oszladozik a sötétség, amikorra elérjük a partot szegélyező magas jegenyefákat. Az alájuk szóródott vékonyka dérben néhány őz- és rókanyom látható. Mivel elegen vagyunk, javaslom, hogy valamelyikünk álljon lesben rókára a hajtással szemközt, itt a helyszínen adottságánál fogva ez könnyen végrehajtható, úgyszólván ugyanoda térünk vissza, ahonnan elindultunk. Gyula a va-

dászgazda jogán följánlja a rókalövés lehetőségét a vendégeinknek, de mindketten elutasítják. A vízről hallatszó hápogást meggyőzőbbnek találják a deres úton látható rókanyomnál. Nyilván van tapasztalatuk a „mai verébbel és a holnapi tűzokkal”.

Régi szalmakazal roskadozik néhány lépésre a vízparttól. A takarásában állva lelátni egészen a vízig, ha róka kerül a hajtásba, nem osonhat el észrevétlenül. Ezt a helyet ajánlom Karcsinak a rókalesre, mi többiek átme gyünk a százötven méterre lévő Duna-partra, hogy ott széjjelállva és közösen a parthoz közelítve a récékkel próbálkozzunk. Visszafigyelttemben látom, hogy Karcsi közelebb megy a vízparthoz, és az egyik hatalmas jege nyefa takarásába húzódik. Közben a társaim lesietnek a vízhez, és már csattannak is a lövések – hol egyikük, hol másikuk előtt húznak el a récék. Lövéshez jutnak mindnyájan. Én fönt a szántáson oldalazok. Társaim abba hagyják a gyorstüzelést, és a kutyákat küldik a vízbe hullott kacsákért. Akkor vágódik ki két kacs a fák fölött, számomra a legjobb lőtávolságra. Ha van rá lehetőség, a csapatból a gácsérokat részesítem előnyben, de itt nincs mód válogatásra. Az első lövésemre egy zománcsín tollú gácsér bukik alá, a következő egy tojón söpör végig, pörögve hullik a szántásra. Elindulok fölszedni őket; amíg a gácsért az aggatóra hurkolom, a tojó kezd magához tért, lassan ballagva elindul a szántáson. Gyula már szintén az aggatóra fűzte a kacsáját, és a lábánál várakozó fekete labradorját a „sétáló” kacsám után küldi. De a kacs a sem rest, az odarohanó kutya elől felvergődik a levegőbe. Nekirepül a szántást szegélyező fenyőknek, de amikor a kutya odaér, ismét föltornázza magát a levegőbe, és a fák koronája között lavírozva elrepül. A kutya szintén eltűnik a sűrűben. Azt hiszem, ettől a kacsától el-

búcsúzhatunk. Várunk néhány percet, de a kutya nem kerül elő sem a kacsával, sem nélküle.

Időközben a többiek is kiszedik a kacsáikat a vízből, ki-kapaszkodnak a víz menti sűrűből, készülünk a következő hajtáshoz. Alig indulunk el, amikor szemközt megszólal a Karcsi puskája. Három-négy lövést is kiereszt, és a kazal mellől kiperdül a róka. Utána éles léptekkel föltűnik Karcsi, igyekeztén lövéshelyzetbe kerülni. Lehetetlen lőnie, mert a koma az irányunkba szalad. Így csak egy dühös kiáltást ereszt utána. A róka futásán látom, hogy lövés érte, mozgásából hiányzik a lendület. A sértetlen róka farka úgy *vágódik* mögötte, mint a játékosan szaladó gyerek mögött a léggömb. Könnyedén, légiesen, szinte súlytalanul; ennek a *futása* inkább csak poroszkálás. Takarás nélkül állunk a szántáson, de negyven-ötven méterre megközelít bennünket. Énhozzám van a legközelebb, rálövök, de a három milliméteres sörétek nem terítik le. A következő lövést átengedem Gyulának, mert látom, hogy a tizenkettese felső csővébe nagysörétes patronot töltött. Lövésére a róka előírásos bukfencet vetett, ahogy a regula előírja.

Karcsi szaporázza felénk a lépést, sőt a kutyánk is előkerült a nagy lövöldözésre, persze kacsá nélkül. Inkább a róka érdekli, alig győzzük távol tartani tőle. Közben Karcsi is odaér, mint mondja, az első két lövéssel az előtte pár méterre szaladó rókát elhibázta, de a harmadik lövése fölbuktatta. Hát a többi patron beleszorult a tárba? – kérdezem, persze csak huncutságból. A róka a mi irányunkba menekült, és a biztonság minden vadászaton elsőrendű követelmény. A rókalövés jókedvre hangol bennünket, és mivel Gyula a sokadik lövött rókájánál tart, Karcsi pedig még könnyen fejben tartja a lövött rókái számát, bizonyos áldomási ígérek elhangzása után őt ismerjük el elejtőnek.

Nem valószínű, hogy még egy róka tartózkodjon a hajtásban, de Karcsi elfoglalja az előbbi leshelyét a kazal mellett. Mi pedig elindulunk a következő hajtásra. A kutyánk azonban a félútból visszairamodik, és utánunk hozza a róka-lövés örömeiben elfelejtett kacsát. Fölöttünk néhány réce kering valószínűtlen magasságban. Elérjük a következő hajtás színhelyét. A csoportunkból fokozatosan marad le egy-egy puskás, hogy az adott jelre egyszerre induljon mindenki a vízhez. Itt alacsony fiatalos szegélyezi a partot, egyszerűbb lőtávolságnyira jutni a récékhez, föltéve, ha tartózkodnak a vízen. A két vendéggel elálljuk a fiatalos végét, itt zárjuk el a récék útját. Megadom a jelet, indulunk a vízhez, és máris lövések dörrennek. A vendégeket siettetem a vízpartra, én ismét oldalazok; bízom benne, hogy néhány réce erre próbálkozik a fák fölött elhúzni. Be is válik a számításom, mert az első, parádés ünneplőbe öltözött gácsér észreveszi a vízparton posztoló társaimat, és kicsavarodik a fák fölé kissé oldalt; az első lövéssel eltalálom. A lendülete kiviszi a szántásra, rongyossá lesz az ünneplője, amint a földhöz csapódik. Közben a társaim is veretik az előttük elhúzó récecsapatot, egyikük kiesek közülük a partra, másikuk merev szárnyakkal tesz egy kört fölöttünk. Visszatértében fölem ereszkedik, de amilyen jó volt az első lövésem, olyan gyatra a folytatás. Kétszer is elhibázom. Sőt, az ott termő kutyák sem találják sehol. Eltűnik, mint a kámfor...

A sűrűből előkerülő társak néhány kacsával térnek vissza. Az elmondottakból kiderül, hogy lövéshez jutott mindenki, de a zsákmány lassan szaporodik, mert most is csak másodpercekig tartott a mulatság. Nagyon kell sietni a lövéssel. Az ilyen gyors kacsákra vadászva alakítom ki egyéni lövéstechnikámat. Szemmel csak a vadat követem, a puskát a fogásával irányítom, így megvan a lehetőség, hogy az előttem elhúzó récecsapatra a fegyverem öt lövé-

sét kihasználhassam – vagyis két-három récét terítékre oszthatok.

De elég az elméletből, megyünk tovább. A következő récetanya asztallap simaságú réttel szegélyezett partoldal, mindössze a parton áll néhány hatalmas fűzfa és jegenye. Csak gyér takarásban lehet a récékhez közelebb jutni, s csak ritkán sikerül éles látásukat kijátszani. Nincs más megoldás, mint hetven-nyolcvan méterre a víztől szétállni, ahol az éber kacsaszemek részére láthatatlanok vagyunk, és egyszerre, minél gyorsabban a vízpartra jutni. Most is ezt a módszert alkalmazzuk. A laza láncban széjjelhúzóódó társaim gyorsan, szinte futva igyekeznek lőtávolságra megközelíteni a récéket. Én ismét távol maradok, bízom benne, hogy az oldalt kanyarodó madarakat fogadhatom. A terület előnyeivel a récék nagyon is tisztában vannak, bizonyosság rá a récemennyiség, amely a partot közelítő vadásztársak elől a levegőbe emelkedik. A szaporán dörrenő lövések nyomán csupán egyetlen kacsát látok lepörögni, pedig a szárnyra kapó récecsapat száma meghaladja az ötvenet. Ezúttal csak távoli szemlélője vagyok a vadászatnak, felém egy árva réce sem közelít.

Csak akkor kanyarodnak fölénk megnézni a zavarkeltőket, amikor már vállra vetett puskával gyönyörködünk a népes csapatban. Az egyik kutyánk peckes ügetéssel meghozza a lövött kacsát, örömeiben még egy tiszteletkört is leír előttünk. Ezzel a terítékünk tíz darabra gyarapodik, ami nem sok, ha figyelembe vesszük, hogy hatan vagyunk. Pár perces gyaloglás után újra elérjük az öreg szalmakazlat, mert a Kis-Duna itt ráérősen kört kanyarít, így a kacsák után járva odaérkezünk, ahonnan elindultunk. Karcsi rókája egy vízszintes ágra függesztve nyújtózik; az öcsém most egy kacsával is gyarapítja a terítéket. Az ossztűz alá vett csapatból hullott ki, csak föl kellett emelni a földről.

A betervezett kilométereket legyalogoltuk, mindezt ki-
pihenni, de főleg néhány húzó réce reményében elme-
gyünk a Duna-parton összeütött padjainkhoz. Bízom benne,
hogy a vendégeink még lövéshez jutnak. Néha fölénk
keveredik egy-egy kacs, irdatlan magasan. Lövésre biz-
tom őket, de nem bíznak a sikerben. Alighanem közel jár-
nak az igazsághoz, mert a szemközti parton álló hatalmas
jegenyék elérik a harmincméteres magasságot is, és a ka-
csák még egy lövésnyire fölöttük szállnak. Vadászemléke-
im között szerepel néhány „toronykacs” leemelése, nem
tartom az ilyen lövést lehetetlennek. A hosszú csövű auto-
matám kiválóan hordja a három és fél milliméteres sörétet.
A fölöttünk áthúzó récék közül kiszemelek egy pontosan
szemközt repülőt – tudvalevőleg az ilyen madár lelövése a
legkönnyebb –, és hat-hét kacsahosszat elébe tartva rálö-
vök. A réce szárnya egy szemvillanás alatt kifordul, kalim-
pálva húz el a fejünk fölött. Az odadobott második lövé-
semmel elhibázom, így messze mögöttünk ér földet. A ku-
tyák szinte fölajdulva indulnak utána. A rangidős labrador
rövidesen meghozza, de már nem tudom megállapítani, a
kutya végzett-e vele vagy a zuhanás. Ezzel a lövéssel mind
a vadászszenvédélyem, mind a hiúságom kielégül. Leülök
az akácok alatt meghúzódó padra, és gyönyörködöm a ka-
nyarulatból lágyan előterülő – bedőlt fák és meredek par-
tok lejtőjébe kapaszkodó, bokrok alatt bújócskázó és a kö-
vetkező kanyarban halk csobogással aprócska szigetet épí-
tő – Kis-Dunában. Mert a Kis-Duna folyik, folydogál; nem
hömpölyög, mint öreg testvére. Kedvesen, elérhetően tá-
rulkodik ki mindenkinek, aki szereti egyszerű, hamisítatlan
hangulatát.

A Kiserdő

Kitavaszkodott. A vetések üdén zöldellnek, a falu melletti Kiserdő lombosodó fáin, bokrain fülemüle gyakorolja tavaszköszöntő énekét, a megérkező sárgarigók is szorgalmasan ismétlik pikulázó fütytyüket, és ezt a szépséges egyveleget körülfolymja a mindent betöltő gerlebúgás. A látóhatárt lezáró Kárpátok mögé bukó nap sugarai vörös színűre festik a szélcsendben tétován lebegő felhőket, de a szürkületig marad még fél óra, és az bőven elég a Kiserdő körbejárásához. Veszem a puskámat, egy marék patronot a zsebembe, és máris indulok. A kislányom és a fiam, látva készüldődesemet, csatlakoznak hozzám, a feleségem is biztatja őket, legalább nem lábatlankodnak körülötte a házimunka elvégzése közben. Így hármásban indulunk remélt vadászkalandunk felé. A gumiszivart szortyogtató óvadás, hároméves fiam a zsebében egy tartalék cumit szorongat, mert elsőosztályos lányom elbeszéléséből tudja, hogy arra jártunkban az ő gumiszivarját egy „nagy sas” elvitte. Akkor ez a mese nagyon hatásosnak bizonyult. A sas ellen nincs apelláta, ebbe bele kellett nyugodni. Így a szivar pár napra tartalékba került, és többé nem is volt rá szükség.

A faluból kiérve megtöltöm az ötlövetűmet; két és fél milliméteres söréttel töltött patronokat rakok a tádba, mert a Kiserdő a fülemüléken kívül a szarkáknak is kedvelt tanyája. Régen kiszáradt Duna-ág medrét, partjait borítja ez az alig öt-hat hektáros erdőcske; megmaradását a helyen-

ként nagyon meredek partoldaloknak köszönheti, ugyanis ezek akadályozták a szántást-vetést. Mert a csallóközi emberek nemcsak a szántásban-vetésben tanúsítottak hihetetlen szívósságot, hanem az erdőirtásban is. Megműveltek minden arra alkalmas földterületet. Az egyik barátom apja még a századelőn hatalmas malomköveket talált a meredek partú Duna-meder mellett, mélyen a földbe süppedve, pedig a falu legrégebbi lakói sem emlékeztek rá, hogy valaha is vízimalom lett volna a környéken. Az ezeremestert ez persze nem gátolta abban, hogy a köveket átfaragva egy emberöltőn át működő szélmalmot készítsen belőlük.

Amíg ezt a történetet az erdő szélén lassan ballagva a gyerekeknek elmesélem, csend borul az erdőre, a szarkák sem kíváncsiskodnak, mint ahogy néha vesztükre megteszik, a sűrű takarásból előmerészkedve az erdő szélére. Ilyen alkalommal egy kapáslövessel le lehet *szólítani* a kíváncsiskodót. Közben szemmel tartom az erdő melletti vetést is, mert a szépen zöldellő gabonából még elővillan a benne gubbasztó nyulak háta, és az ilyen vetés kedvenc vadászterülete a faluból a határba kóborló macskáknak is. De hiábavaló a lankadatlan figyelem, nem mozdul semmi a széles határban, ami puskavégre kívánczozna. Eszembe jut egyik idős vadásztársam, aki néhány napja figyelmeztetett, hogy jól megtermett farkaskutyája megszökött otthonról, és egy aprócska szuka társaságában tölti a mézesheteket. Nem áll érdekemben a köztünk lévő jó viszonyt kutyalövessel rontani, mégsem áttallottam megjegyezni, hogy az ilyen amnesztia helyett hatásosabb a jól zárható ketrec vagy a pár napos „rablánc”. Persze az első gondolatom az, hogy miért nekem kellene az elcsavargó kutyával találkozni, és ha mégis megpillantom valahol, elengedem, hadd menjen, majd csak hazatalál.

Amíg ezen morfondírozok, a lányom az iskolában tanult versekkel szórakoztat bennünket. Már közeledünk a meglehetősen hosszú, de keskeny erdőcske végéhez, amikor a vetést szelő laposból egy hancúrozó, keresgélő kutypár poroszkált elő. Természetesen az öreg csavargó kutáját hozta elő az ördög. Én pedig feledve az ígéretet, hogy elengedem, csendesen kiürítem a puskám táráját, és négy darab négy és fél milliméteres patronra töltöm. A kutyák lehetnek háromszáz méterre is, és rólunk tudomást sem véve poroszkálnak az erdő végéhez. A gyerekekre ráparancsolok, hogy csendben ballagjanak utánam, én pedig futóra veszem a dolgot. Az erdő végéhez érve lassítom az iramot, óvatosan lesek ki a bokrok takarásából, de a vetésben folytatódó lapos üres. Körülkémlelem a közeli és távolabbi környéket, a kutyák sehol. Lehetségesnek tartom, hogy eltávolodva az erdőtől takarásba kerültek. Az erdőben csend van, nem valószínű, hogy oda beváltottak volna. Az ilyen keresgélő kutya inkább nyitott területen tudja érvényesíteni természetes adottságait. Visszalépek az erdősárokra, a gyerekek kézen fogva ballagnak felém a gyepes úton. A puskát vállra vetve várom, hogy odaérjenek hozzám; ekkor a lapos alján váratlanul kisurran a kisebbik kutya. Nincs messzebb negyven méternél, a lövésre elhente-redik. Csak egy szusszanásnyi idő telik, el és ott terem mellette a másik, az öreg farkaskutyája. Hadd menjen, döntök, várva, hogy kereket oldjon. Magasra tartott fejjel, mint a kereső vizsla, körülnéz, és felém lódul. A sügyére leadott lövésemre vicsorgó pofájából kifröccsen a vére, de lendületesen rohan felém. A következő lövés lelassítja, s a harmadik golyó után üres puskával állok szemközt a vértől csepegő, félelmetesen üvöltő, felém vánszorgó kutyával. Az ingzsebemből egy patronra előrántani, a puskába lökni és a még mindig felém törekvő állatot elsöpörni röpke má-

sodpercek kérdése. Az oldalán öklömnyi kilövással elhengeredő kutya ekkorra nincsen tőlem messzebb három méternél. Az odaballagó gyerekek a körülöttem szétszórt patronokat szedegetik, én pedig a leszakított ingzsebemet igazgatom; csak ekkor tudatosul bennem, hogy ez a kutya alaposan csúffá tehetett volna...

A leszálló esthomály megakadályoz abban, hogy a tetemeiket azonnal elföldeljem. Másnap ásókkal fölszerelve, az öcsémrel kettesben látunk hozzá a kutyák elhantolásához. Még egyszer szemügyre vesszük a támadómat. A nagy szemű sörétektől összeszaggatott, vértől csapzott tetem láttán ő is a fejét csóválja. Az oldala, a szügye ronccsa van löve, sőt a fogaiból is kitépett néhányat valamelyik lövésem. A határban gazda nélkül kószáló kutyákra egyáltalán nem jellemző az ilyen támadó virtus, nem találtam megfelelő magyarázatot erre az agresszív viselkedésre.

Még két hasonló esetet tartok érdemesnek megemlíteni. A régi időkben, amikor még a vadásztörvény nem korlátozta a csapóvas használatát, nagyapám az erdőben kóborló, ott vadat űző kóbor kutyák csapdázására használt ilyen tányérvasakat. Apám elmondása szerint a jó minőségű Weber-vasak olyan erősek voltak, hogy a belelépő állat lábát holtbiztosan eltörték. Nem volt rá példa, hogy akár a legerősebb kutya is a megfogott lábát kiszabadította volna. Mígnem egy alkalommal az erdészház udvarán a hosszú dróthuzalhoz láncolt házörző eb ugatása verte föl álmából a családot, hírül adva, hogy valami nincs rendben a porta körül. Az éjjeli csendben egy vasba lépett kutya kétségbeesett üvöltése hallatszott. Az egész napi szolgálattól fáradt nagyapám sürgősen tartotta, hogy rövid éjszakai pihenőjét a vasba lépő kutyára áldozza. Az akkor tizenhárom-tizennégy éves apámat bízta meg a kutya lelövésével. Apám, a nagyapám tizenhatosával és néhány patron-

nal, futólépésben indult, hogy minél előbb végezhesen a fájdmában vonító állattal. A közelébe érve, amennyire lehetett, a bokrok takarásában settenkedett az egyre vadabbul feléje acsarkodó látogatóhoz. De a jól lehorgonyzott csapóvas nagyon is korlátozott mozgási lehetőséget engedett neki, hiába rohamozott, a megfogott mellső lábán újra meg újra átfordult. Apám, hogy a lövés biztos legyen, megközelítette vagy tíz lépésnyire, de akkor a kutya kiszakította a lábát a fogva tartó vasból; igaz, apám sem volt rest, egyetlen lövéssel leterítette. Mint utóbb kiderült, csak két lábujja volt a vasban megfogódzva, és azokat a vasban hagyva tudott kiszabadulni.

A következő történet a támadó kutyával szintén az apámmal esett meg. Néhány évvel később történt, akkor egy, az erdőt szellemként járó kutyára hajtottak a nagyapámmal egy tél végi holdvilágos éjjelen. Ez a kutya csaholás nélkül, egyedül járva hajtotta a vadat az erdőben. Még csak megpillantaniuk sem sikerült soha: a házőrző ugatása jelezte, hogy az erdőben jár; és persze a hóban hagyott nyomai... Abban a nevezetes esetben is a kutyánk riasztotta őket. (Csak az érdekesség kedvéért jegyzem meg, hogy a mindenkori vizslánk az előszobában lakott, benn a házban.) Szóval gyors öltözködés és máris indultak, egymással szemközt hajtva, nagy kört kanyarítva az itt-ott még hófoltokkal tarkított erdőben. Körös-körül tökéletes csend honolt, a közelgő tavasz leheletét árasztó erdő útjain, ösvényein a legkisebb zaj nélkül lehetett osonni. A fákra fölgallyazott fácánok moccanás nélkül ültek a kékes holdfényben. Apám, gyors gyalogos lévén, előbb ért a megbeszélt helyre, az erdőszéli, öreg fákkal benőtt régi Duna-mederhez. Leereszkedett a meder fenekére, és csendesen várakozott. Mivel az erdőben halálos csend honolt, arra gondolt, hogy a kutya ismét épségben vitte el a bőrért, de a kö-

vetkező másodpercekben váratlan fordulatot vettek az események. Sebes vágásban néhány őz rohant el mellette, majdhogynem leverve őt a lábáról. Nyilvánvaló volt, hogy az életüket mentik, de az őket üldöző kutyát apám csak az utolsó pillanatban vette észre a bágyadt holdfényben; nem csoda, hiszen a hóval borított laposba lerohanó állatnak fehér bundája volt. A közvetlen közélről leadott lövés fölbuktatta, de az a rohanás lendületétől olyan erővel vágódott apámnak, hogy ledöntötte őt a lábáról. A másodpercnyi eszmélés után feltápászkodó apám a puskacsővel tartotta távol magától az egyre vadabbul támadó kutyát, és sikerült annyira visszanyernie egyensúlyát, hogy a második lövéssel végezzen a dühöngővel. A lövöldözésre ott termő nagyapámmal már közösen gusztálták a nem mindennapi méretű kutya gyönyörű, hófehér bundáját. Megegyeztek, hogy ez a gavallér megérdemli a megkülönböztető bánásmódot. Puskaszíjra fűzve hazahúzták, apám pedig az istállólámpa fényénél rövid idő alatt kifejtette parádés kabátjából. Mint mondta, kitellett belőle egy lábszőnyeg az ágya elé, de nem sokáig örülhetett neki. Csak addig, amíg meg nem látta a diószegi cukorgyár igazgatója; mert ez a vadászkaland a negyvenes évekhez kötődik, amikor a háborús erőfeszítés kipréselt az ország gazdaságából minden erőt, és a jegyrendszerben az egy hónapra biztosított néhány deka cukor nagyon, de nagyon kevés volt. Így történt, hogy ezt a kivételes hófehér bundát, amelyhez ráadásul párját ritkító vadászélmény is társult, elcserélte tíz kiló kockacukorra. A kockacukor a legnagyobb takarékoság mellett is elfogyott, de a vadászkaland emléke, amely megédesítette 1944 karácsonyát, megmaradt, s gyerekkoromban meghallgatva talán nagyobb örömet okozott, mint annak idején apáméknak a tíz kiló kockacukor.

Rókák

Beköszöntött a tél. Jóindulata jeléül havat bocsátott az erdőre, szántásokra, játékonyan betakarta a zsenge vetéseket, de csak egy éjszaka tartott ki a patyolattakaró, reggel rohamosan roskadt, latyakosodott, fákról, bokrokról potyogva. Ebből a latyakból próbálom a vad éjszakai mozgását megfejteni, kevés sikerrel. A rókák éjjeli kirándulásaira is kíváncsi vagyok, de elsősorban egy öreg, gidákat nem vezető suta „nótáját” akarom elhúzni. Persze az ilyen öreg hölgy nagyon tud magára vigyázni, friss hóval vagy anélkül, nem tart igényt a kíváncsiságomra. Vastag vadászkabátom már egyre jobban elnehezedve nyeli a fákról potyogó latyakot, amikor a kiszemelt sutám egy hatfős őzcsoporthoz társulva kivált az erdő melletti vetésre. Mindenesetre a megbízható lövés határán jócskán túl van a társaság. Lehetnek vagy kétszáz méterre, de alig lépek feléjük néhányat, a bakancsom alól kifröccsenő hó szortyogása árulómmá válik. Abbahagyják a vetés kóstitgatását, és az öreg suta a galagonyabokrok sűrűjében elsőként tűnik el.

Semmi értelme, hogy továbbra is ott várokozzak, elindulok hát, hogy kiderítsem a rókáink járását. Ballagok, az erdőszélen a vetést szegélyező mély barázdában látok is néha nyomokat, lehet róka-, de lehet beroskadt nyúllyom is. Az ilyen nyomolvasásból nem vagyok okosabb, otthagynom az erdőszélt, elmegyek Zátonyba. Tanyázik ott néhány őz, és lehet, hogy róka is bent felejtette magát. Ott

könnyű az újtukat elállni, mert a Duna-partot szegélyező kocsíúton nem valószínű, hogy világosban mutatkozzanak. A fenyves mellett átvágok a kanyarodó Kis-Duna partjához, és alig százötven méter távolságra a kocsíúttól elémlátárul vadászterületünk legromantikusabb része. Néhány vadkacsa úszkál a hangtalanul folydogáló vízen, ez minden. Az őzek már lepihentek, a rókának pedig valahol máshol akadt dolga.

Elindulok hazafelé, mert már lassan szó szerint bőrigázom. A bakancsaim is hideg vizes borogatásként hútik a lábam. Elmegyek a határútra, de nem állhatom meg: az erdőszéli lesre fölkapaszkodva körültávcsövezem a hólepte szántásokat meg a szomszéd vadászterülethez tartozó erdőt. És nemhiába. A szomszéd falu betonfallal körülkerített gazdasági telepénél egy róka ácsorog, nyilván az ott tenyésztett csirkék illata gyakorol rá olyan vonzó hatást, hogy minden takarás nélkül percekgig téblábol, amíg eldönti, hogy „merre tovább”. Természetesen nem felém veszi az irányt, ezért rövidesen otthagynom a szellős leshelyet. Hát rókát láttam, igaz, mintegy kilométernyire, s az ilyen róka még a nálam lévő golyópuskát sem izgatja. Az útról letérve még egy rövid kitérőt teszek, hogy távolabbról megnézzem a reggel figyelt őzes sűrű környékét. Óvatosan lépkedek az erdőszélen, és kiderül, hogy helyénvaló az óvatosság. A bokrok takarásából kilesve nem őzet, hanem rókát pillantok meg, amint egy nyúlcombbal szórakozik. Úgy látom, a koma reggeli után van, a combot finnyásan himbálja a fogai között. Hol az erdő felé les, hol pedig kaparászik. Talán el akarja rejteni a reggelije maradékát. Csendesen lekanyarítom a puskrát a vállamról, a távolság nem több hetven méternél, de bokrok között állok, támaszhíján szabadkézből kell lőnöm. Az éles csattanás sértődötten kering a sűrű erdővel körülvelt vetés fölött, amíg kiutat

nem talál a Kis-Duna partjai között, majd azon elmorajlik. Ez a dörrenés a rókát már nem zavarja; békésen fekszenek egymás mellett a róka és a nyúlcomb. Ott is hagyom őket. Úgy döntök, hogy nem cipelem a rókát, hanem majd autóra rakom, és azon melegében elviszem a szűcsmesterhez.

Erősen nyújtom a lépést hazafelé, tekintetem az ünnepelőjéből vetkőző határt pásztázza, de gondolataim a megrendezendő vadászbál körül keringenek. Valójában sajnálnám a galagonyás rejtette őzsutát az ilyen „nemes” cél érdekében gulyássá aprítani. Tűnődéseimből egyik erdész ismerősöm térít vissza a valóságba. Szaporán csörgő, fehér füstkarikákat lődöző Trabantjával lefékez mellettem, és a zsákmányról kérdez; mint mondja, hallotta a lövést. Ajánlkozik, hogy segít a sutát hazavinni. A jóindulatú mosoly persze nem zárja ki, hogy örömmel hallaná egy „baklövés” sa-vanykás történetét is. Bár az is a vadászathoz tartozik, most inkább a róka reggelijének friss történetével traktálom. Biztatom, hogy nézze meg a komát a nyúlcombbal és a diónyi lyukkal a lapockáján. Most ugyan nem volt választásom, az ilyen golyóval lőtt róka miatt a *jäger* barátom mégis a fejét csóválja. Szerinte a rókának sörét dukál. Én viszont előszere-tettel lövöm a rókákat jól látható, nyitott helyen, és ott nagyon hasznos lőszerszám a golyós puska. A hétszer hatvan-négyes mauseremnek szép róka-múltja van: az egy télen lőtt „rekordunk” hat ravaszdi... De hát egymást úgyis fö-löslegesen győzködnénk! Ő is kilövi a rókák közül a maga porcióját. Kitűnően dolgozó kotorek-kutyája van. A mód-szere homlokegyenest különbözik az enyémtől. Mint sok mindenre, erre is rámondhatjuk – ízlés dolga az egész.

A következő napokban Karcsi öcsém elvállalta az öreg suta kézre kerítését, én pedig szorgalmasan lestem a csirke-húsrá áhítózó róka reggeli útvonalát. Mit mondjak, serényen járt-kelt, a csupasz határban mégis szemmel tarthat-

tam. Az időt elég pontosan tartotta, de mindig más lapon poroszkált a vőki erdő felé. Az már a szomszédék vadászterülete, ott nem foglalkozhattunk vele. A látottakon a fiam is fölbuzdult, a következő reggel programján közösen okoskodunk. Ketten látszólag könnyen túljárhatunk a róka eszén. A fiamat az egyik lapolajai bodzabokorba állítottam, én a másik lapolaján húzódtam meg néhány szál vadüröm takarásában. A kilátásom nagyszerű, távcsővel kilométernyi körzetben észrevehetem a közeledő rókát. Nyugalom van a határban. Nyulak gubbasztanak a vetésen, olykor-olykor előtűnnek egy-egy rövid baktatásra a vetés melletti szántáson. A takarásból nézelődve észre is veszem a rókát vagy fél kilométernyire. Egy rövid távcsövezés, és látom, hogy ketten vannak ám! Az egyik szürkés, parádés termetű, nyilván a kan, a másik szép vörös bundájú, csak a nőstény lehet. Gondtalanul hancúroznak messze a járt utaktól, veszélytől nem tartanak. Hátravan még néhány hét az igazi rókanászig, de a párocskát nem zavarja, mit írnak az okos könyvek. A közelükben vigyázzállásba emelkedő nyulakra rá se hederítenek; jóllakott, megelégedett rókák. Amint látom, a nyulaknál hatalmas tekintélyt sikerült kivívniuk. Ez jó néhány tapsifüles életébe kerülhetett. A rókák játszadozva közelednek, a takarásom jó, a széljárás szintén, úgy gondolom, hogy az automata kispuskám rövidesen szerephez jut. Parádésak a komák téli bundájukban, különösen a kan ritkán látott nagyságú. Ehhez a mérethez nyilván az évei is megvannak, és az évekkal nyilván a tandíjat is megfizette az élet iskolájában, mert eszébe sem jut a takarásomat megközelíteni. Vagy százötven méterre elkerülik a leshelyemet, a hetven méterre hordó kispuskámmal semmi esélyem nincsen. Így lövés nélkül elengedem őket a leshelyem mellett.

A másnapi tervünk roppant egyszerű. A fiam ismét az előző napi leshelyet foglalja el a tizenhatosával, én szintén

a tegnapi leshelyemre megyek a rókalövésben nagyon jártas golyósommal fölszerelve. Türelmesen várok, de eltelik a rókák menetrendszerű érkezési ideje. Várok még egy negyedórát, s mivel semmi sem mozdul, kibújok a leshelyemről. Elindulok a fiam leshelye felé, s lám, a róka onnét figyeli a megjelénésemet. Tőlem kétszáz, a fiamtól mintegy száz méterre. Meglepetten, de elismeréssel nézek a ravaszdi felé, látva, hogy a reggeli feladatát ismét jól oldotta meg. Ebben a pillanatban lövés dörren a fiam leshelyéről. A tizenhatos kitűnően lövi a nagyszemű sörétet, de kötve hiszem, hogy ekkora távolságról a komát komolyan veszélyeztetné. Úgy is van. Meglódul, ám a körülötte süvítő sörétektől vagy a visszhangzó erdőtől megrémül, és felém indul. No, nem teljesen felém, mert olyan ügyesen választja a menekülés irányát, hogy a közöttünk lévő kétszáz méter nem nagyon csökken. Parádés látvány a nyitott területen rohanó róka, amint a lompos farkát uszályként húzza maga után. Három lövéssel próbálom gyors menekülésében megállítani, sikertelenül. Az első lövésem becsapódását nem látom, a másodikból úgyszintén csak a lövedék erőszakos süvítését hallom, ahogy a tőlem fél kilométerre lévő erdő fái közé csapódik. A harmadik lövés a rohanó róka hátsó lábánál porzik a fagyos vetésben. Eltalálnom nem sikerült, de arra gondolok, bizonyára alaposan ráijesztettem. Ám a koma észnél van nagyon. Pillanatok alatt maga mögött tud jó fél kilométert, ott egy mélyedésben felém fordulva leül, csak a fejét látom a távcsőben. Másodpercek alatt fölméri a helyzetet, és a nyitott területről a Holt-Duna sűrű galagonyabokrai felé veszi az irányt. Indulok én is, mára a rókavadászatnak vége. Az úton megvárom a fiam, kíváncsi vagyok, honnét került a róka a hátunk mögé. A magyarázat egyszerű. A laponon poroszkált a vőki erdő felé, de a fiam leshelye előtti bokros részt jókora vargabetű-

vel kikerülve. Úgy látszik, rossz tapasztalatai vannak az ilyen áttekinthetetlen sűrűkkel.

Hátravan még a puskám kipróbálása. Az a harmadik lövés nagyon alacsonyan porzott, ezért lemérek százhatvan lépést, és egy vastag botlóakácfa törzsére galagonyatövis-sel föltűzők egy gyufaskatulyát. Leslétra fokára föltámasztott puskával két lövést adok le, hogy lássam, hányadán állunk a fegyver pontosságával. Az eredmény megnyugtató, a két becsapódás néhány centiméterre van a doboz fölött, kétujjnyira egymástól. Vagyis az utolsó lövést a nagy igyekezetben alaposan elrontottam.

Három napig felé sem néztem a leshelyemnek, de a negyedik napon rávitt a kíváncsiság, hogy megnézzem, a rókák elfeledték-e a zavarást. A reggeli derengés gyenge fényénél már a leshelyemről távcsövezem az egyre jobban belátható határt. Néhány nyúl tartja reggeli futógyakorlatát, őzek vonulnak a vetésről az erdő takarásába, de a rókák nem mutatkoznak. Úgy gondolom, hogy a zavarás miatt már korábban visszahúzódtak a nappali tanyájukra. De azért megvárom a napkeltét, sőt még utána is a leshelyemen maradok. Egyéb látnivaló is van a jányoki vadászterületen, nem csak a rókák reggeli bolyongása. Már a tizenegyedik őr megy a szomszéd vadászterület erdeje felé, cseréli föl a nálunk található takarmánybősséget az ottani viszonylagos nyugalommal. Elgondolkodtató, de egyértelmű következtetés. A nálunk lévő, hosszan elnyúló keskeny erdőcsíkokból egyetlen rajtuk keresztülűrtető ember vagy kóbor kutya az összes bennük rejtőző vadat kizavarja. Az eredményes vadnevelés három fő feltétele – a vad védelme, etetése és nyugalmanak, vagyis életterének biztosítása – közül az utóbbi nálunk kívánnivalót hagy maga után. Ez sok vadászélménytől foszt meg bennünket.

Ilyen eszmefuttatásokkal múlatom az időt, de a környéket szemmel tartom, és nemhiába. Vadászterületünk határán egy elhanyagolt, málladozó kerítésű, gazzal fölvert pár hektáros szőlőskert árválkodik. Ennek kerítése mellett balra a rókám a nyitott határból az erdő felé, s kényelmes kocogással eltűnik az egyik hajlatban. Negyedóra múlva jön a társa, és most már bízom benne, hogy a rókákat rövidesen utolérjük. A leshelyünk felé még néhány napig biztosan nem jönnek, a szőlő túlsó végén pedig lakott település van. Arra szintén nem mehetnek. Vagyis kényszerváltóra kerülnek. Leshelyemről aprólékosan szemügyre veszem távcsővel a szőlő kerítése melletti bokrokat, hol is kellene várunk másnap reggel a rókákat. A helyzet reményteljes, úgy döntök, hogy ezeket a „biztos” rókákat átengedem a fiamnak, hadd legyen sikeres vadászélménye, kárpótlandó a sok koránkelést.

Másnap reggel jókora kerülővel elfoglaljuk a leshelyünket a szőlő kerítése mellett. Terebélyes bodzabokor és néhány szál vadüröm. Előttünk a fagyos vetés, jobbról pedig mélyszántás. Ha a rókák tartják útvonalukat, húsz-harminc méterre kerülnek a rejtekhelyünkhöz. Józsi fiam nem bízza a dolgot a véletlenre, öt milliméteres sörétekkel tölti meg a tizenhatos csöveit. Nálam a kispuska van, hogyha mégis távolabbra kellene löni, de nem hiszem, hogy szükség lesz holmi távlövészetre. Alig várunk a leshelyünkön tíz percet, észreveszem a rókát. Lehet vagy háromszáz méterre, de zsinóregyenest közeledik felénk. Néha ugyan kilép a barázdából, mégis, nyugodtan kocog, akárcsak az előző napon... Alig húsz méterre van. Józsi óvatosan emeli a puskát, de a csöve halk pendüléssel hozzáér egy ághoz, és a rókán mintha vesszővel vágnának végig. Oldalt perdül, és irány a széles határ, csak úgy úszik a levegőben. Józsi sem rest. Az öt milliméteres sörétek tépik a vetést a róka

körül. A következő lövés szintén körülötte porzik. A futása lassul, a mellső lába törötten kalimpál, bukfencet vet és helyben marad. Még cseng a lövések dörrenése a fülemben, a levegőben lebeg a sörétek által fölvert por, de tudjuk, hogy a róka megvan. Örülök, hogy így történt, hogy nem lövette agyon magát bárgyún, kis veréb módjára, és hogy jelen lehettem a fiam első rókájának az elejtésénél. Boldogan gratulálok, majd megkérdezem, hogy várjunk-e a másik rókára, de a válasz egyértelmű nem. Ennek jobban örülök, mint a másik rókának, mert a vadász egyik legfontosabb jó tulajdonsága a mértéktartás. Előbújunk a leshegyünkről, a rókát a lábánál fogva a bodzabokorról levágott ághoz hurcoljuk, és indulunk haza.

Néhány nap múlva fácánra vadászunk, és amíg az egyik hajtásról a másikra gyalogolunk, elmesélem a rókalövés történetét orvos ismerősömnnek, akit következetesen elkerülnek a rókák. Nevetve mondja, hogy hozzáláthatnánk és végre már vele is lövethetnénk rókát. Vadászcimborám nem kezdő a szakmában, jó néhány szarvasagancs és más csülkösvad tróféája díszíti a vadászszobáját, hát én nem kevésbé vidáman mondom, hogy döntse el, mikor szeretné azt a rókát. Közben elérjük a meghajtásra kiszemelt területet, egy sűrű fiatalost, melyet nyolc-tíz éve telepítettek és kerítettek be dróthálóval. Miután a hajtáshoz fölállítottam a vadászokat és a hajtókat, elindulunk. A rókalövésre kiszemelt cimborámat előre küldöm a drótkerítésen kiszakított lyukhoz, egy vastag akácfa takarásába. Bízom benne, hogy ha róka kerül a hajtásba, ott próbál elosonni. Én maradok a puskásvonal sarkán oldalazni. Élvezet a sarkon, a puskásvonal előtt magasba csavarodó kakasokat lőni. Sokkal inkább próbára teszik a vadász lőkészségét, mint a szemközt szállók vagy az elfelé igyekvők. Esik néhány lövés, a hajtók egymást biztatva tiporják, zörgetik a füves bo-

zótost. Lövést hallok előlről, tompán dörrenőt, ahogyan a lefelé lőtt lövés dörren. Hát mégis? Majd meglátom. Most a hajtásban fölröppent és fölöttem a hátunk mögé visszagyekvő kakasok kötik le a figyelmemet. Három kakas hibátlanul hullik a sűrűt szegélyező szántásra, de kettő csak hosszabb siklás után ér földet. A hajtóm hangos kutyauszítással indul utánuk, de akkorra én már a rókát lövő barátommal parolázok.

Folytatjuk a vadászatot, gyarapszik a zsákmány, és a hajtás végeztével még egy rókát hoznak. Nálunk ritkaság, hogy két rókát is lőjünk egy hajtás alatt. A hajtásba került rókák elrejtőznek a régi kotorékokban. Utolsónak egy Duna menti új ültetést hajtunk meg. Néhány éve itt még hatalmas jegenyefák álltak. Kitermelés után jött a buldózer, és a fák csökjait az ott maradt egyéb hulladékkal a Kis-Duna széléhez tolták. A kőrisfával beültetett területet fölverte a gyom, a vadmender. A mellette fekvő kukoricatábla betakarítása után pedig a fácánok kedvelt tanyája lett. Négyen elálljuk a meghajtandó terület végét. A többiek vonalba fejlődve ránk hajtanak. Lövünk néhány kakast, de a zöme a hajtók orra előtt kel, mert a nagy sűrűségben nem tudnak előreszaladni. A hajtás megkezdése előtt a hulladék fából összetolt sánc tetejére álltam, onnét leláttam a csendes közönnyel folydogáló Kis-Duna földi szederrel benőtt partjára. Ahol állandóan tartózkodik apróvad, ott biztosan tanyát ver a róka is. Azért tartom szemmel a víz melletti keskeny sávot, hogy a róka a hajtásból szép csendesen ki ne osonhasson. Elfogynak a kelő kakasok, megszűnik a lövöldözés. A felénk hajtó társaink talán ötven méterre tiporják a sűrű gazost, a három kutyánk előttünk keres, néha fölröppentve egy-egy fácánt. Már nagyon közel vagyunk egymáshoz, ezért lefújom a hajtást. Az egyik kutya a földdel kevert fatörmelék tetejét borító méteres csalánban törtet fe-

lém. Lelépek a kilátómról, és abban a pillanatban megpillantom a rókát. A kinyújtott puskacsővel elérhetném, mert a vágtaázó állat nem a rókát felhajtó kutya, hanem maga az utolsó pillanatig kitartó róka. Elrohan mellettem, de én sem vagyok rest. Visszalépek a leshelyemre, és még látom a víz fölé hajló nyárfabokor alatt eltűnni. Egy gyors kapáslövést hajítok utána. Érzésem szerint jól rajta voltam, de a bokron túl csend van. Kis kerülővel eljutok a bokor mögé, de az iszapos parton nem találok sem rókát, sem találatra utaló jelet. A kutyák jót trappolnak a vízparton, persze eredmény nélkül.

A következő hétvégén kacsázni mentünk. Néhányan szétálltunk a parton álló magas akácfák alatt. Karcsi öcsém a Duna-parton cserkészve felénk röptette a récéket. A fölvert csapat már ismerte a dörgést. Siettek nagyon s emelkedtek, hozzánk érve már jócskán a fák koronája fölött süvöltöttek. Lövöldözésünkre két réce bukott ki a csapatból. Mindkettő a partra esett, az egyik a szántásra, a másik a víz szélére. A hajtó fölszedte őket, és mellékesen megjegyezte, hogy a part menti csalánban róka fekszik. A múlt heti rókalövéstől büszkén dagadó mellem egyszeriben keserűre szűkült, mert a rókát a bokrosban kerestem-kerestük, de a szerencsétlen a lövés után még tíz métert sem ment tovább. Hogy a nyakig érő csalánban elmentem mellette, még csak hagyján, de az egymásra féltékeny kutyáink teljesítménye is csapnivaló volt. Így ez a vadászat bosszúsággal végződött. Pedig hogyha nem nyugszom bele a róka elvesztésébe, csorbítatlan lett volna a vadászsiker élménye. Bár ha meggondolom, az ilyen „csorbák” nagyon is hozzátartoznak a róka vadászatához. Ezek nélkül a róka már régen csak a mesekönyvek szereplője lenne. Mi pótolná számunkra azt a vérpezsdítő örömet, amikor a felénk közeledő vadban felismerjük: róka!

Vadászfegyverek

Vadásztársaim elbeszéléseit hallgatva vagy pedig vadásztémájú könyveket olvasva átlálhatom a vadásztársak élményeit, hogy úgy mondjam, okulhatok belőlük, de véleményem szerint egy nagyon fontos témát megglehetősen mostohán kezelnek. Említésre sem méltatják a fegyverüket, amellyel a vadászsikert eléri vagy elszalasztják.

A mai modern fegyverek teljesítménye általában jócskán meghaladja a löképeségünket, éppen ezért jólesik egy-egy sikeres szereplésre visszaemlékezni. Vadászterületünk kimondottan apróvadás terület, ebből adódik, hogy a leggyakrabban használt puskám sörétes. Idestova húsz éve egy orosz gyártmányú MC-21-es ötlövetű félautomatát használlok, tizenkettes kaliberűt. Négy kilogramm körüli a súlya, hetvenhat centis hátrasikló csöve kellemessé teszi a használatát, pedig a teljes szűkítésű cső ugyancsak kihasználja a lőszer energiáját. Magyarán, kitűnő a szórása. Főleg négy és fél milliméteres sörétnagyságig. Kezdő vadász koromban, amikor még nem volt kispuskám és a golyósom is csak az álmaimban élt, kipróbáltam a tizenkettesemet nyolcvan lépésre, kb. hatvanöt méterre, hat milliméteres söréttel. A céltáblába megbízhatóan lőtte a két szem vastag sörétet, de ilyen távolságról nem sikerült rókát lőnöm vele. Ami nem azt jelenti, hogy lehetetlen. Gyula öcsém a szemem láttára lőtte karikára a menekülő rókát hetvennyolc

lépésről a cseh tizenkettesével, négy és fél milliméteres söréttel. Az ilyen alkalmi próbálkozásból következtetést levonni elhamarkodott dolog lenne. Az igazi kipróbálás és bizonyítás a fácán- és a nyúl vadászatokon történt. A fácán vadászaton nagyobb részt két és fél milliméteres sörétet használok, három millimétereset csak akkor, hogyha valamilyen oknál fogva arra kényszerülök. Lehet fácánózni három és fél milliméteres söréttel is, de használata csak nagy magasságban lévő kakasokra ajánlatos.

Nálunk igazi öreg erdő vajmi kevés van, abban sem tanýázik fácán. Az igazi toronykakasok a nyúlkörből kihúzó valódi „parádés” kakasok, azokra a három és feles sörét nagyon megfelel, de nyúlkörben mindenképpen azt használok. Harmincöt méteren belüli távolságra és húszméteres magasságig lehet lőni a fácánokat kettő és fél milliméteres söréttel; szórása csaknem a duplája a három és fél milliméteres sörét löképeknek, és még az átütőereje is megfelelő. Ennélfogva sokkal könnyebb találatot elérni vele. Nyúlkörökben vagy húzó vadkacsákra három és fél milliméteres sörétet használok, de kipróbáltam négy, négy és fél milliméteres sörétet is; e lövés után a talajból kicsapódó, az orgona minden hangján sípoló lőszer használatát társas vadászaton nem tartom bátorságosnak, de indokoltnak sem. Az ötven méterre keresztben szaladó nyulat biztonságosan fölbukfencezheti a három és fél milliméteres sörét is. Viszont durva sörét használata nem sokat növeli az eredményes lövtávolságot, a körből kihúzó kakasokra pedig szinte eredménytelen. Mindent egybevetve, ezek a félautomaták jó lövtulajdonságokkal és a kétcsövűeket lényegesen meghaladó tűzerővel rendelkeznek. Talán éppen ezért a gyorstüzelő tulajdonságukért sok vadász sportszerűtlennek tartja a használatukat, mert ugye arra a szerencsétlen egy szál vadra leadott négy-öt lövés jut az eszükbe.

Az én gyakorlatomban sokkal gyakoribb az olyan eset, amikor minden automatika és öt lövés dacára a fák felett elhúzó kakasra vagy a hajtásba került, nyiladékon átsuhanó rókára csak nagy sietséggel sikerül egy lövést odahajítani, vagy gyakran egyet sem. A kocavadász-viselkedéshez, az eredménytelen összevissza lövöldözéshez nem szükséges ötlövetű félautomata, sikeresen végrehajtható a leghagyományosabb kétsövvűvel is. Csak itt a magyarázat más. Egy „peches” nap vagy a „nem megy ez nekem valahogy” mögé bújik az irigység, a tudatlanság, a lődüh vagy pedig az, hogy az illető nagyon a kollektív lövöldözés hatása alá került. Én inkább a húzó récecsapatból az öt lövésre kieső három-négy récét, vagy a nyúlkörben a puskásra törő nyulakból a hibátlanul felbukfencező öt nyulat ajánlom a kritikát gyakorlók figyelmébe, sőt kipróbálásra is. Ilyen esetekben bizonyítható a fegyver és forgatójának kvalitása.

Az évek folyamán az ötlövetűmet használva sok vadászélményben volt részem, sikeresben és sikertelenben; a sikeresekhez néha hozzásegített, de a sikertelenségnek sosem volt okozója. Minden körülmények között megbízhatóan működött. Akadt néhány mosolyogtató történet is vele kapcsolatban. Mint az ötlövetű boldog tulajdonosa, első alkalommal vittem a puskát esti récehúzásra. Idős vadásztársam az új lőszerszámot szemrevételezve abbéli nézetének adott hangot, hogy közeli rokonságban van holmi dióverő léccel és paradicsomkaróra is nagyon hasonlít, de a magas kanadai jegenyefák fölött húzó, általa elhibázott három kacsát sikerült egy-egy lövéssel leemelnem. Attól kezdve az öreg nagyobb respektussal nézett a hosszú csövvű mordályomra. Más alkalommal a féli vadásztársaság által rendezett agyaggalamb-lövészeten, a jó özgulyást kanalizva egy helybéli vadásztársammal csevegtünk, miközben

Karcsi öcsém szereplésére vártunk, aki az ötlövetűmet akarta a lőtéren kipróbálni. Miért, miért nem, az említett vadásztársnak lesújtó véleménye volt a félautomatákról, csak amolyan „közepes” fegyvernek minősítette őket, de olyan kis „k”-val, hogy az fölért a rosszal. Mondanom sem kell, a kételyei rövidesen meginogtak. Karcsi a tíz korongot egy-egy lövéssel lőtte, némelyiket olyan távolról, hogy még én is fülig pirultam a hangos dicsérettől, amellyel a cimborám a puskámat illette.

Az első saját vadászpuskám egy még ma is birtokomban lévő, egymás fölötti csőelrendezésű, orosz gyártmányú IZS-27-es típusú tizenhatos. Hogy miért orosz puskákkal láttam el magam annak idején? Abban az időben sokkal kisebb volt a választék a fegyverekben, mint manapság, de az is közrejátszott a megvételüknél, hogy nagy szomszédunknál igencsak értenek a fegyvergyártáshoz. A tizenhatosom hetvenhárom centiméteres csőhosszúságú, töltényszerű, lakkozás nélküli diófa agyazású. Az alsó csőve fél-, a felső csőve teljes, azaz 1,1 milliméteres szűkítésű. Ennek megfelelően a felső csőve túlságosan *összehord*, a fácánózásnál nagyon oda kell figyelni, nehéz vele a repülő vadat lőni; nyúlkörökben viszont kitűnően beválik. Az eltalált nyulak engedelmesen buk fenceznek, hosszukat gurulva. Ezzel a puskámmal sikerült egy körben két alkalommal is egy lövésre két nyulat lőnöm, mégpedig teljesen véletlenül. Közel a faluhoz szűkítettük a nyúlkört, mint első puskás száz méterre kerültem a házaktól-kertektől, amikor a kör bezárult. Még mindig csak a régi kertészkertben jártam, reménytelenül közel a falu végéhez. Belenyugodtam, hogy számomra ebben a körben nem terem babér, a vadászsikerre vajmi kevés a kilátásom. A nyulak ezt megcáfolván egyre-másra ugráltak fel a fagyos dermedtségbe merevedett szántás hantjai alól. A tizenhatos megbízhatóan

gurította föl a heretarlón nyargaló vagy a kör belsejébe igyekvő futóbajnokokat. Egy ilyen keresztben, szaladó nyúlra leadott lövésem után a fölbukó tapsifüles mögött pár méterre lapuló másik nyúl is a levegőbe lökte a lábait, meglepetésemre és nem kis bosszúságomra, mert a vackából kigurított nyúl nálunk is kellemetlen „erkölcsi és anyagi” hátránnyal járó kihágásnak minősül. A lassan szűkülő körben az egyre fejvesztettebben vágázó nyulakból sikerült néhány vámot szednem. A hajtóm már a legközelebbi cimborája segítségét akarta kérni a nyulak cipelésében, amikor a következő „dupla nyúl” sikeredett. Az előttem mintegy ötven méterre keresztben szaladó nyúlra a puskát ráemelve látom, hogy mögötte, mintegy a „látóhatár peremén” vele azonos irányban még egy nyúl szalad. A lövésemre, a köztük lévő tizenöt-húsz méter dacára, mind a kettő parádésan bukfencezett. Sem azelőtt, sem azóta nem sikerült egy lövéssel két nyulat lőnöm. Abban a körben viszont nagyon a kedvemben járt a véletlenel határos vadászszerencse.

Voltak azonban kevésbé véletlenszerű lövéseim is a tizenhatossal. *Összehordó* felső csövével, három milliméteres sörétet használva sok szarkát, szürkevarjút lőttem, miközben messze tőlem, magas fák tetején ülve, magukat biztonságban érezték. Általában nem tartom érdemesnek, hogy az ilyen lövéseket lelépjem, ezek a szemfüles madarak azonban nagyon jól tudják, milyen távolságról képes az ember ártani nekik. Néha mégis ők húzták a rövidebbet. Amikor sűrű köd ülte meg a tájat, ha módomban állt, nem szalajtottam el az alkalmat, a magas fákat és a nagyfeszültségű villanyvezeték harminc méter magas vasoszlopait végigjárjam, és a rajtuk ülő szarkákból, dolmányos varjakból vámot ne szedjek. Ezeknél a magaslövéseknél a tizenhatosom utolér-

hetetlen volt. A fent gubbasztó madarat biztosan a földre hozta. Ami pedig a tizenkettesemnek sem mindig sikerült.

Ehhez az egyszerű szerkezetű, de kitűnően lövő puskához fűződő élményeim közül megemlítek egyet. Apámmal kettesben ballagtunk a Kis-Duna felé vezető úton. Körbefigyeltemben észrevettem, hogy a magasfeszültség vasoszlopán két dolmányos varjú ül, bizalmatlanul figyelve bennünket, elröppenésre készen. Vastag botlókakéfa takarásába érve lekanyarítottam a puskát a vállamról, és az egyik még kitartó varjú fölé célozva egy métert, lövést eresztettem felé. Érzékelhető volt az idő, amíg a vasnak csapódó sörétek pendülése visszaért hozzánk, de a levegőbe lendülő varjú kiforduló szárnyal esett az oszlop tövébe, agyonzúzva magát. Nem tudom, hogy hány lövés árán tudnám ezt a mutatványt megismételni. Valószínűleg nagyon sokén, de az akácfától az oszlopig lelépett távolság kerek százhusz lépés volt, ami esetemben száz méter. Ezt a találatot apám teljesen véletlenszerűnek minősítette, de a tizenhatosomat kiváló hordású vadászfegyvernek tartotta. Pedig neki a hivatásánál fogva bő lehetősége nyílt különféle sörétes puskák kipróbálására, ugyanis a vőki erdőtulajdonos vadászvendégeit vadásztatta apróvadra. Kétcsövűpárti volt, természetesen egymás melletti csőelrendezéssel; a kedvenc puskája egy belga gyártmányú tizenkettes volt. Vadászott lancasterrel, browninggal, a korabeli félautómátról a gyakori hibalehetőség miatt kedvezőtlen véleményt alakított ki, viszont az előagyszános winchester tizenkettest a legjobb nyúllövő puskának tartotta.

A front közeledtével bevonták a vadászfegyvereket, és ez az intézkedés apám vadászfegyver-gyűjteményének a végét jelentette. A háború után egyetlen puskája sem került vissza. Én ezeket a fegyvereket sajnos már csak halomásból ismerhettem. Ugyanígy az elbeszéléseiben sze-

replő személyeket is, akik a korabeli Magyarországon közéleti vagy politikai szereplésük révén voltak ismertek. Elbeszéléseiben ismételten szerepelt Nagybaconyi Nagy Vilmos, Szüllő Géza és mások. Apám jó meglátású, kitűnő szókésztségű elbeszélő volt, ellentétben nagyapámmal, aki kevés beszédű, ritkán kitarulkozó természetű erdész volt. Mindkettőjük érdeme, hogy megszerettem a természetet, a vadászatot és a vadászfegyverek varázsát. Az igazsághoz tartozik, hogy nem volt nehéz dolguk: már a nagyapám is az apjától és a nagyapjától tanulta a vadász mesterséget.

Iskoláskorom vakációit a nagyszüleimnél az erdészházban töltött idő tarkította. A hatalmas tölgyfákkal árnyékolt udvaron hosszú deszkaasztal, mellette padok, körülágyazva bódító illatú kamillával. Tölgyfák alatt vegetáló gesztenyefa és lucfenyő sűrítették az asztal fölötti árnyékot. A ház melletti konyhakert kerítésén át a ribizlibokrok között belátogató nyulak segítettek nagyanyámnak a zöldségek ritkításában, az előző évben szabadba engedett fácánok közül pedig még nyáridőben is az udvar körül kapirgált néhány, megférve a baromfival. Az udvaron üldögélve hallgattuk az esti szürkületbe takarózó erdő lassú elnémulását és nagyapám olykori elbeszéléseit a cseklészi vadaskertben megtörtént viaskodásairól a vadorzókkkal, vagy emlékezetes vadászélményei érdekes történeteit. Ezeknek a régi vagy nem is olyan régi történeteknek a középpontjába mindig a vadászó ember került, akinek sem a szakmai, sem pedig az emberi kvalitása nem hagyhatott kívánnivalót maga után. Az elbeszélés végeztével kiütötte a cigarettavéget a szipkájából, és gyors mosakodás után mentünk a petróleum-, dohány- és fegyverolajszagú konyhába vacsorázni. Mondanom sem kell, olyan étvággyal ettünk, mint a farkasok.

Hát a tizenhatosom révén nagyon messze kalandoztam, de ez volt az út kezdete, amely engem a vadászathoz, a va-

dászpuskához vezetett. Visszakanyarodva sörétes puskáimhoz, ezek a kitűnő anyagból készült, a vadászon soha cserben nem hagyó fegyverek egyvalamiben hiányosak, s ez érthető is, mert sorozatban gyártott darabok. Nem olyan testhezállóak, mint a méretre készített társaik. Két puska jut az eszembe ennek kapcsán. Volt a nagyapámnak egy angol gyártmányú, tizenhatos kaliberű holland-hollandja: egy néhai ikerpuska-család harmadik nemzedéke. Vékonyra nyújtott agyonyakú, angol agyazású. Ha jól emlékszem, a húszas években készült. Csöveiben a mélyre mart vakrozda ötvenévnnyi használatáról árulkodott, de sem azelőtt, sem azóta olyan kitűnően fekvő, bármilyen lövésnél tökéletesen vállhoz simuló puskával nem lőttem. Nagyapám, mint a régi erdészek többsége, a nagyszemű sörét használatára esküdött, és mivel ez a patinás fegyver a kelleténél jobban szórta a nagyszemű sörétet, túlادott rajta. A másik puska egy orosz gyártmányú tizenhatos, öreg vadásztársam tisztítást ritkán látott lőszerszáma. Az öreg jó húsz éven át a puskával csöszködött az állami gazdaság szőlőjében, és a munkájához tartozott a seregélycsapatok riasztgatása is. Napi harminc töltényt számítva a szőlőérés két hónapja alatt ellőtt mintegy ezerötyszáz-kétezer töltényt, hozzá a vadászatokon is néhány százat, a puskája csöve mégis tükörként ragyogott. Megjegyzem, hogy az öreg személyes inzultusnak vette, ha a puskapucolást szóba hoztuk előtte. Az a harminc-negyvenezer lövés mégsem tett szemmel látható károsodást a fegyverében. Az ilyen fegyverek ötvözetéből kellene készülnie az ideális vadászpuskának, persze hozzáférhető áron.

Most pedig a „mindenki kedvencéről”, a vadászok leg többjénél nosztalgikus emlékeket idéző kispuskáról, a köznap szóhasználatban egyszerűen csak flóbertként emlegett, peremgyújtású long riflet lövőfegyverről lesz szó. Az

én kispuskás élményeim is a gyerekkorom áttetszően tiszta, feledhetetlen emlékei közé tartoznak. Ugyanis a nagyszüleimnél töltött nyári vakáció napjai súlyos, hogy ne mondjam, becsületbe vágó feladattal kezdődtek. Reggeli után nagyapám leemelte a fogasról a „flóbertet”, amely valójában egy csehszlovák gyártmányú kispuska volt. Mi, gyerekek (többnyire az öcséimmal együtt boldogítottuk a nagyszülőket) kaptunk néhány szem aprócska, gömbölyű végű töltényt és vele az első napi feladatunkat. Nevezetesen lőnünk kellett valamit az uhunak. Az az uhunak lehető valami kikerülhetett az udvaron keresgélő verebek közül, vagy próbálkozhattunk a közelben burukkoló gerlékkel. Az első dolgunk volt a kiosztott lőszer biztonságos elraktározása, mert az aprócska töltényeket nem lehetett betározni, és az ólomgolyó eltűnése a vörösréz hüvelyből jelentősen csökkentette volna a vadászati lehetőségeinket. Így szereztük meg a nagyapámnál raboskodó uhu mindennapi betevő falatját. Ezekhez a betevő falatokhoz kötődik néhány kapitális élmény, például egy körülöttünk szemtelenkedő szarka hatalmas tölgyfa tetejéről történő leszólítása, vagy az erdei ösvényen kényelmesen felénk ballagó kóbor macska egyenes golyóval való helyben marasztalása. Ez a helyben marasztalás nem volt teljesen tiszta ügy, mert a cirnos a silány kis golyótól találva előbb eltűnt a sűrű sombokrok alatt, s csak néhány lassuló ugrás után bukott föl. Örömet nyilván csak az uhu öröme múlhatta fölül, a kivételes bőségű menázsi miatt.

Ilyen kezdetek után várakozásom a saját kispuskámra olyan volt, mint a kellemes reggeli napsütés átváltása a délire, hosszú és kellemetlen. A nagy hatalmú hivatal igen-csak szűkmarkúan adta a vásárlási engedélyt a kispuskákra. Sok víznek kellett lefolyni a Dunán, mire a kispuskámat megvehettem. Rászolgált a nevére, mert amikor a nyárasdi

fegyverüzlet pultján eléem tették, egy nagyobb bonbonosdoboz méretű csomagolásból kellett előhalásznom. A kínai gyártmányú, JW-20-as típusú tízlövetű félautomata a külső megmunkálásával azonnal megnyerte a tetszésemet. Sőt egy kicsit inkább vitrinbe való ünneplőpuskának nézett ki a gyönyörűen lakkozott, sötétbarna diófa agyazással. Tény és való, hogy a kínaiak évszázadok óta a lakkozás és a politúrozás nagymesterei, ezt a hagyományos tudásukat a fegyvergyártásban is kamatoztatják. Némileg lohadt a lelkesedésem, amikor fölfedeztem, hogy a fegyver nincs előkészítve a céltávcső felszerelésére.

Az új puskával az első utam tehát nem a lőtérre vezetett, hanem Karcsi barátomhoz, akivel annak idején együtt koptattuk az iskolapadot az alapiskolában. Gyerekkori cimborám kitűnő fémmegmunkáló, kedvtelve nézegette az aprócska puskát, amíg a szükséges művelet elvégzését körülményesen elmagyaráztam neki; becsületére legyen mondván, a precíz munka elvégzése nem tartott hosszabb ideig az én magyarázkodásomnál. A lőtéren kipróbálva nem volt gond sem a pontossággal, sem a megbízhatósággal. A négyszeres nagyítású távcsövet felszerelve, ötven méterre löve, három-négy centiméteres átmérőjű szórást tudtam elérni vele. Az önműködő szerkezet is hibátlanul ismételte a lövéseket. Úgy hozta a véletlen, hogy az új puskát rókavadászaton avathattam föl – ez volt egyben a kijózanodás vagy a tandíj megfizetése is. Ideális lőtávolságról, a tíz lövés lehetőségével élve sem tudtam a tarlón bárgyún felém figyelő, majd az első lövés után futásnak induló süldő rókát leteríteni. Némelyik találat megingatta, meglassította, de megállítani nem tudta. Tudatosítanom kellett, hogy bár a kispuska pontosságához nem férhet kétség, a lövést gondosan kell helyezni, hogy mindenképpen vitális testrészt érjen. Mert van ám erő az ilyen aprócska töltény-

ben! Belőlem mindig megelégedést vált ki az ilyen jelentéktelen csattanásnak tűnő lövéssel terítékre hozott vad. Legyen az róka, a vadászterületünket dézsmáló kóbor kutyá vagy macska. Dédelgetett vadászemlékeim között szerepel jó néhány az említett kártevők közül, amint a kispuska halk csattanása után engedelmesen fölbuktak vagy hosszút gurulva hányták a bukfcet. A tarlón keresgélő macskák tapasztaltabbja futásnak ered a közeledésre, ezek közül is sikerült jó néhányat karikára lőnöm, de természetesen hibázásokkal fizettem a tandíjat. A négyszeres nagytávú céltávcső vékonyka szálkereztje a futóvad lövésekor nem elég szembetűnő, ezért kicseréltem egy jól látható egyenes tüskére. A gyors célzásnál sokat segít, azonnal szembetűnik, bár sokat takar a célpontból. Minél jobban megismertem kispuskám előnyeit, annál inkább megszerettem a vele való vadászatot. Igazi vadászcsemege ám a leshelyünkhöz közeledő rókát egy pontos golyóval helyben marasztalni, vagy ha az első lövés nem elég, a következővel fölhemperíteni. Ez a minőségi rókavadászat, erre az önműködő kispuska nagyon alkalmas. Persze a nálunk előforduló egyéb kártevőkre is megfelel, de a csendes téli reggelek rókalesei jelentik számomra a csúcst a rókavadászatban. Mert az új vadászélmények békésen megférnek a régiekkel, sőt jut rájuk a régiek patinás nosztalgijából is.

A Kis-Duna melletti vadászterületünk elsősorban apróvadás terület, de a nyúl és a fácán mellett állandó vadunk az őz, ezerkétszáz hektáron negyven-ötven darab. A bősi vízierőmű építésekor „világgá zavart” vadállomány agyongyötört példányai néha hozzánk is elvergődtek, de a vadászterületünk határát képező betonteknőjű öntözőkanális tökéletes vadcsapdaként működött. Csontig elkoptatott csülkű vaddisznók, néha egy-egy szarvasborjú fejezte be agyonhajszolt vándorlását a Csallóközben, hogy nálunk

kegyelemlövés után a vízből kihúzza kötelező beszolgáltatás gyanánt leadásra kerüljön. Amelyik valamilyen szerencsés véletlen folytán átjutott ezen az akadályon, rohant tovább, mert a falvak két-három kilométeres közelsége, a tar határ télen és tavasszal nem nyújt takarást, pihenőhelyet az igényes nagyvad részére.

Így nézett ki a nagyvad vadászatának lehetősége nálunk, mégis, az első adandó alkalommal golyós puskát vettem magamnak. Néha, elég szórványosan, vadászhattam nagyvadra a Kárpátokban. Ezért amikor korosodó vadásztársam megvétele ajánlotta távcsöves golyós puskáját, nem sokat tétováztam. Nem is az ára érdekelt, hanem a kalibere. Élénken él emlékezetemben, ahogy az öreg tétován megvakarta a tarkóját, és tisztázta ezt a számomra nagyon fontos kérdést. Hét-huszonhetes. Vagy a fene tudja! Rajta van a töltényes skatulyán. Ezekkel az információkkal ellátva mentem el az öreghez másnap a szomszéd faluba, vagyis nem tudtam a puskáról semmit; ami biztosnak látszott, hogy a puska eladó. Megérkezve, egy rövid szemrevételezés után egy még rövidebb áregyeztetés. Az öreg vadász-cimborám bizalmát is sikerült kivívnom, és már vihettem is a puskát. Persze csak kipróbálni. Öt töltényt adott hozzá. Ahhoz, hogy valóban a sajátom legyen, hátravolt még egy hónapos hivatalos procedura. Szóval fogtam a puskát, amely erős fegyverolaj- és szellőztelen ruhaszekrényszagot árasztott. Irány a lőtér! Ott azután alaposan megnéztem és kipróbáltam az öreg hét-huszonhetesét, amely valójában brünni gyártmányú, ZG-47 típusú, hétszer hatvannégyes kaliberű, kilencvennyolcas mintájú mauser-kópia volt. Egyszerű vonalvezetésű diófa agyazással, rajta hatszor negyvenes Zeiss-céltávcsővel, egyetlen mozdulattal leemelhető patentlábassal szereléssel ellátva. A szerelés ugyan kissé kotyogós volt, de könnyen rendbe raktam. Néhány

meglazult csavart behúzva kifogástalanul rögzítette a távcsövet a puskára. Ez apró hiba rendbetétele után két próbálást ismételtam a százötven méterre állított céltáblára. A találatok elfogadható pontosságúak voltak. Vagyis közel járt az öreg mondása az igazsághoz, amikor a puskát a kezembe adta: *Vigyázzon rá, be van lűve!* A másik aranyköpése szintén nem érdektelen. Mikor a puskát a töltényekkel odaadta, rákérdeztem, hogy mivel tisztítja ezt a lőszerszámot. Mire az öreg lesújtó pillantással mért végig: *Hát nem tudja, hogy a golós puskát nem köll pucúnyi?* Ezt tényleg nem tudtam, de otthon az első dolgom egy alkalmas csőpucoló fabrikálása és a puska rendberakása volt. Másnap reggel pedig hiba nélkül fölbukfenceztettem vele a kukoricatarlón futó rókát, pedig lehetett nyolcvan-kilencven méterre tőlem. Ne kérdezzük, hogy mekkora szerepe volt a mutató lövésben a jóteknony szerencsének. Tény, hogy a jól sikerült lövés után nagyon meg voltam elégedve a puskával. Hogy magamról már ne is beszéljek! Bár a rókához érve elgondolkodtatott a lövedék brutális hatása. A testközépen talált rókától másfél méterre hevert az összes belső része.

Ennél a lövésnél közrejátszott a vadászszerencse, de később a lőtéri gyakorlatoknál kiismertem a fegyverem kvalitását. Nemhiába volt ellátva a rendelésre készített patentlábassal szereléssel, kitűnően feküdt és nagyon pontosan hordott. Az alapbelövést ötven méterről végezve a találatok szórása összeért, vagy részben fedte egymást, de százötven méterről löve, jól föltámasztva hiba nélkül rakta a találatokat egy kártyalap nagyságú célpontra. A patentlábassal szerelés alatt használható a nyílt irányzék, de erre az eddigi praxisom során nem került sor, mert vagy a távcsőben kerestem a célpontot és elkéstem a nyílt irányzék használatával, vagy ha az időm engedte, még a lövés előtt eltávolítottam a galibázó céltávcsövet. A teljesség kedvéért megemlítem,

hogy az ötvenöt centiméteres csőhosszúságú fegyver gyorsító nélküli, úgynevezett szabadjárás nélküli ravasszal volt ellátva, nagyon jól kézhez és szemhez álló tömör együttest képezve a rászerelt céltávcsővel. A legváratlanabb esetekben győződhettem meg erről a tulajdonságáról, érdemes néhány vadászélményt felidézni ezzel kapcsolatban.

Szeptember közepét mutatja a naptár, de a nyár egy hónapot letagad a korából; olyan bőkezűen ontja a meleget, mintha az ősz csak amolyan emberek közötti szóbeszéd lenne. A kukoricaszáron korán érett, apró csövek (vagy ahogy mifelénk mondják, kalászkok) csüngnek, mert eső hétszámra nem volt. A galagonya- és bodzabokrok a leveleket hullatják, sekély gyökérzetük nem bír a hosszan tartó hőség szorításával, a vad is otthagya a poros, ritka lombú erdőt, s bevette magát az öntözött, hatalmas kukoricatáblákba. Esténként kijönnek egy kis lombot csipegetni, hát várok a kukoricával határos erdőszélen. Mögöttem a pár hektáros fenyves, most fenyőillat helyett porszagot áraszt. Előttem a végtelen kukoricatábla, a leveleit zizegve mozdító alkonyi szellő édeskés kukoricabajusz-illattal vesz körül. Az erdő és a kukorica közötti útra kellene az őzbaknak kiszíveskednie, hogy a lassan sűrűsödő homályban megláthassam. Figyelem az utat, de a gondolataim a gyerekkor emlékei között bolyonganak, amikor a kukoricabajuszt újságpapírba csavarva hatalmas szivarokat gyártottunk, és estére, megfürödve a Kis-Duna langyos vizében, a szúnyogokat elriasztandó, bodor füstfelhőket pőfékeltünk; az sem vette el a kedvünket, ha a jól megszívott szivar belobbant s megpörkölte a szempillánkat vagy a hajunkat. A tűzben mindig pirult pár kukoricacső a csuhében, s amikor az leégett róla, a cső tökéletesen megfőtt a saját gőzében. A gyerekkori kukoricásütést idéző gondolataimnak a leshe-lyemtől mintegy jó gumipuska-lövésnyit kell megtennie a

nagygyögyöri fürdőhelyig. Meg is járják szaporán oda-visza. Még a fenyvest sem kell kikerülniük, akkor még nem létezett. Botlóakáccal beültetett községi legelő volt a helyén, meg homokbánya. Lassan rám sötétedik, nem mozdul körülöttem semmi, hacsak nem számítom azt a néhány szúnyogot, amely kötelességszerűen körülzummög. De mégis. A sűrűsödő homályban úgy látom, hogy valami áll a kukorica szélén. Nem vagyok biztos a dolgomban, mert a legapróbb nesz sem utal rá, hogy ott vad mozogna. Óvatosan emelem a messzelátót. Jókora róka tájékozódik a kóró szélén, és mintha csak arra várt volna, hogy jól megnézzem, elindul felém. Moccanás nélkül várom. Már kivehető a mozgása, nincs messzebb ötven méternél. Várok, hadd jöjjön közelebb. Talán a szél kavar vagy egyszerűen a fenyvesben akad dolga, hirtelen elfordul és irány a fenyves. Csak most kanyarítom le a vállamról a puskám. Egy kis igazítás és a céltávcső tüskéje máris takarja a koma oldalát. Lövés után a helyemen várakozom. Gyula öcsém pár száz méterre áll lesen, gondolom, a kíváncsiság rövidesen idehozza. Megvárom, hogy közösen nézzük meg a zsákmányomat...

Néhány nap múlva magaslesen ülök, előttem keskeny lucernatábla, mögöttem a százötven hektáros kukoricás. A kukorica zörgősre száradva, de a lucerna üde zöld, térdig érő, látszik rajta a kétműszakos öntözés eredménye. Sok a mozgás a lucerna körül az öntözéskor, de ilyenkor estére váltja egymást az öntözőbrigád, hát abban bízom, hogy a beálló néhány óras csendet kihasználja valamelyik ínycsikiző. A magasles korlátjának támasztom a puskámat, a távcsövet magam mellé teszem a padra, sőt legszívesebben a kabátom is levetném, olyan meleg van, de erre nem kerül sor, mert alig ülök néhány percet, a zöld lucernából parádésan kivörösítő rókát veszek észre. A kukoricásból tart a

túldali erdőcske felé, csak az a baj, hogy messze van. Lehet kétszázötven méterre tőlem, de ha tartja az irányt, a köztünk lévő távolság kétszáz méter alá csökkenhet. Hát várom a rókát. Hol szökdécselve, hol bujkálva igyekszik keresztül a nyitott területen, de néha megáll körülfigyelni. Lövéshez készülődöm, de a magaslest készítő vadásztársaim a korlátot olyan messze tették a padtól, hogy a padon ülve elérhetetlen. Kénytelen vagyok letérdelni, így viszont a célzás körülményes; igaz, van időm a helyem megtalálni, a róka nem siet; már nem sok hiányzik a kétszáz méterből, amikor egy tisztáson, ahol a lucerna helyett csak pár szál gyom nő, megáll. A lövés süvítése után visszhangként érkezik a becsapódás. A rókát menekülni nem látom, már csak azért szurkolok, hogy a nagy lucernában megtaláljam. Betájolom magam, egy távol álló öreg jegenyefa az útmutatóm, és rövidesen ott vagyok a harmatosodó lucerna apró tisztásánál. Közepén békésen pihenve hever a róka, megtévesztően élő hatása van. Pár percig elmélázok fölötte, becsülgetem a távolságot a magaslesig. Régi szokásom szerint lelépem a távolságot, százhetven-egynéhány métert számítok. Örülök a pontos lövésnek; „mint a vonalzó mellett”, pontos lapockalövés...

Az őzbakra vadászva még további három, vagyis összesen öt rókát lőttem hibázás nélkül két hét leforgása alatt. Közben a vadászszerencse kedvezni akart az őzbakkal is, de a lehetőséget nem sikerült kihasználnom. Bár ha azt taglalom, mi a vadászszerencse, azt kell, hogy mondjam, a legnagyobb vadászszerencse az, amikor puskával a vállunkon hódolhatunk a szenvedélyünknek, amely során mindig megmérettetünk és mindig élményben és zsákmányban reménykedhetünk. A többi már ráadás.

Visszatérve az említett őzbakhoz, szükségtelen lett volna holmi precíz távlövészet. Elhibázhatatlanul állt előttem

negyven méterre, mégsem sikerült terítékre hozni. Foszladozó reggeli köd töltötte meg az erdővel körülvett tarló lapos részeit, és ebben a szürke derengésben két őzet vettem észre, ahogy az erdő felé közeledve csipegettek. A közeli magasles felé igyekeztem, hogy fönről megállapíthassam, bak-e, lőhető-e. Egy galagonyabokor takarásában kihúzódtam az erdőszélre, hogy tartják-e az irányt a les felé, de a bokor túloldalán alig negyven méterre tőlem két őz bámult rám, vagyis az engem rejtő bokorra. A sűrű bokron keresztül nem láthattak, de a motoszkálásomat biztosan meghallották, hát álltak elugrásra készen. Az egyik öreg suta, a másik pedig bak volt, méghozzá a legjobbak közül való: hosszú, vastag, kissé túlságosan is szétálló aganccsal. Valószínűleg megközelítette a bronzérem határát. A szelem jó volt, moccanás nélkül álltam, de a suta máris elindult, vagy száz méter után megállt, várta a gavallérját, de ő nem mozdult. Megbabonázva meredt a bokorra. Én pedig a bokor mögött centiről centire csúsztottam le a puskát a vállamról. Az előttem lévő bokor közepe vékonyka gallyak és levelek szövevénye, minden további nélkül azon keresztül akartam a bakra lőni, de abból semmi nem lett. A hatszoros Zeiss úgy fölnagyította az előttem lévő leveleket, hogy nem láttam a mögöttük álló bakot. Pedig az még mindig bambán bámulta a bokrot. Megpróbáltam hát lassan, óvatosan letérdelni, hogy a bokor alól vehessem célba. Sikerült is megcéloznom, figyeltem, hogyan fogja a lövésem elsöpörni ezt a kíváncsi vadat. A dörrenést követően a bak elegáns ugrásokkal ajánlotta magát, sietett a sutája után. Én pedig hitetlenkedve néztem hol a távolodó bakot, hol pedig a húsz méterre előttem szállongó két méter magas porfelhőt. Az őzek a tisztás túloldalán beváltak az erdőbe, én pedig a rálövés helyére mentem, hogy lássam, amit látnom kell: valóban elhibáztam-e a közeli, mozdulatlanul álló őzbakot.

Megnéztem az elugrás helyét, vagy száz métert elmentem a csapáson, de egy szőrszál nem sok, annyi sem utalt a találatra. Visszamentem hát tisztázni, hogy milyen porfelhő lebegett előttem a lövés után, és ezt nagyon gyorsan és egyértelműen megállapítottam. Könnyen megtaláltam a kalapnyi lyukat a tarló kemény talajában, ahová a lövésem csapódott. Már csak a „miért” volt hátra. Előbb a céltávcső szerelését kezdtem vizsgálni, de az ok kézenfekvőbb, vagyis *bokronfekvőbb* volt. Eltaláltam az előttem álló bokor egy vékonyka, a ceruzánál egy milliméterrel vastagabb ágát. Ez a vékonyka, két méterre előttem lévő ág a nehéz, tizenegy grammos lövedéket úgy eltérítette, hogy előttem húsz méterre már a földbe csapódott. Ehhez csak annyit lehet hozzáfűzni, hogy a kipróbált, jól belőtt puska megérdemli a teljes bizalmat, a célba vett vad pedig a körültekintő, teljes figyelmet; ezen követelmények betartása nélkül vadászatunk eredménye véletlenszerűvé vagy teljesen eredménytelenné válik.

Befejezésül még annyit, hogy a vadászpuskáknak történetük van, és az eredményes vadászat teljes jogú szereplői.

Szeptember

Őzbakra vadászni, minden hájjal megkent öreg bakkal próbálkozni vadászcsemege, sőt a Felső-Csallóközben a nagyvad-vadászat netovábbja, ugyanis nálunk az őz a „legnagyobb” nagyvad. Vadásszuk cserkészve, lesen, pázaskor csalsípval, bár én a sípolást nálunk fölöslegesnek tartom, mert az ezerkétszáz hektáros területből csak mintegy negyven hektár az erdős Duna-part, ezért a bakok könnyen figyelhetők és lőhetők, de csak addig, amíg fel nem nő a kukorica. Utána már sok türelemre és még több szerencsére van szükség egy-egy öreg bak kézre kerítéséhez.

Valamelyik vadászcimborám annyira ráérősen fogott az őzbak vadászatához, hogy az idény lejárta előtt két héttel már reménytelennek ítélte a bak becserkészését, így a vadásztársaság vezetősége átruházta rám a bak elejtésének a jogát, ami az öröm és a „megtisztelés” mellett bizony állandó utánajárást, hogy úgy mondjam, „orrvérzésig tartó” vadászatot jelentett. Mint mondtam, a bakjaink a hatalmas kukoricatáblákban tartózkodnak ez idő tájt, ezért a cserkészéseimet is oda összpontosítottam minden reggel és este. A vadászatra szánt napok fogytak, már csak négy maradt, és be kellett látnom, hogy a kukoricásban én sem lövök bakot. Így hát a maradék napokra új tervet kovácsoltam...

Az előző évből ismerem egy bakot a Fenyvesből. A pázaskor láttam is visszarakott agancsát, igazi öreglegény. Virradatkor már a Fenyves szélén hallgatom a Kis-Duna

csobogását, a partján álló hatalmas jegenyefák szórakozottan hullatják leveleiket, beborítva az alattuk kanyargó utat. Hiába, ez az időszak a szarvasbőgésé, nem pedig az őzbakoké. Míg ezen mélézok, hangos neszezéssel vad szökell a levél borította úton. A hangokból ítélve egy ollózó fülű nyulat sejtek, de amikor a látószögembe ér, látom, egy megkésett nyest az igyekvő. Ráfordítom a mauseremet, persze csak gyakorlásképpen. Most bántatlanul viheti el az irháját. Jön még néhány fácán, gyalogosan, és ezzel a reggeli lesnek vége. Na, majd estére! Az esti lesre társat kapok, az iskolás fiam is velem tart. Állítása szerint hozzuk a bakot. Ráérősen ballagunk a dunai úton, halkan beszélgetünk. Az ilyen korú fiúnak még minden téma: magyarázom, hogy mit és hogyan az őzbakok körül. Mert mennyivel könnyebb lett volna, ha a vadászhírdő kezdetétől kerestük volna a bakokat. Jól kibeszéljük magunkat, mikorra a Fenyveshez érünk.

A távolban kéklő Kárpátokra bíbor palástot borít a lenyugvó nap, érinteni látszik a gerincet, majd szemmel láthatóan sülyedni kezd mögé. A csallóköziek nemzedékről nemzedékre gyönyörködhetnek a pompás napnyugtában. Önkéntelenül az jut az eszembe, hogy a régi időkben hány csallóközinek lehetett elérhetetlen távolság a napot eltakaró kéklő messzeség, a hegyek. A lenyugvó nap felébresztette a szelet. Egyre erősödő sugással hordja a jegenyefák hulló leveleit. A napnyugta lírai hangulatából éberén figyelő fiam zökkent ki. Őz – súgja, és mutatja az irányt, a Duna-partot szegélyező sűrű galagonyabokrok felé. Megpillantom, de csak a négy lábát, abból pedig nem tudom megállapítani, hogy bak-e vagy suta a bokrot csipegető vad, bár nincs messzebb tíz méternél. A Duna-parti bokros keskeny, ebben az őz hosszan menekülni tud. A puskát kézbe fogom, és megyek az őz felé. Öt méter, három, észrevesz és

hosszú szökelléssel menekül ki a bokrok közül a szántásra, onnét a Fenyvesbe; nem eshet bántódása, suta. Odamegyünk a magasleshez, de nem akaródzik felkapaszkodni a kőrisfa ágai közé szerkesztett ülőkére. Tovább megyünk. Nem lépünk talán ötvenet sem, amikor a Fenyvesből kivág a keresett bak. Azonnal felismerem jellegzetes agancsáról, meg a teste is öreges, nagyon cingarak a lábai. Lassú üggetéssel távolodik. Lehúzódnak, letérdelek, hátha megáll, de nem, kissé oldalt kanyarodva távolodik. Amikor kiváltott, lehetett vagy száz méterre, és mire lövésre szánom magam, még gyarapítja a közöttünk lévő távolságot vagy ötven méterrel. Felállok, és fél métert elébe tartva rálövök. A céltávcsőben egy halvány páracsíkot látok, a bak átfordul a fején, akár egy jól lövött nyúl. Mindez másodpercek alatt történik. Reflexszerűen ismétlek, de a bak meg sem mozdul. A fiam futóra veszi a dolgot, én is indulok, szokásom szerint számolom a lépéseket. Száznegyvenhárom lépés. Kicsit túlbecsültem a távolságot, ám lássuk a bakot.

Az oldalán fekszik kinyújtott lábakkal, az agancs szárai elég hosszúak, de az ágakat már lespórolta. Csak az egyik száron van egy szemág, így is szép ajándéka a pár nap múlva végződő vadászhidénynak. A lövés a gerincét szakította ketté a lapocka fölött, azért ölt olyan gyorsan. Örülünk a baknak, a fiamat fenyőgallyért küldöm, hogy megadjuk neki a kijáró tiszteletet. Közben azon gondolkodom, mi készíthette a bakot biztos tanyája elhagyására. Talán a menekülő suta vagy egyszerűen egy óvatlan napja volt? A szájába utolsó falatot tesz, a lövés vágta sebet lefedem gallyal és a kalapomra töretet tűzök; a vadászat örömét pedig megosztom a fiammal, mert az öröm olyasvalami, amit minél jobban osztanak, annál jobban növekszik.

Elindulunk haza az autóért, hogy a bakot elszállítsuk. A Kárpátok a bíbor palástját most cseréli sűrű estélyire.

Trófeák

A falunk végén jegenyefákkal szegélyezett régi kavicsbánya fekszik. Az alján egykor sekély vizű tavacska volt, libaúszató és népes békanemzetség tanyája, mely a csendes nyári estéken az egész falut betöltötte egyhangú, mégis oly megnyugtató kuruttyolásával. Az időközben kiszáradó tavcskát a lősportot kedvelő fiatalokkal átalakítottuk, és ideális löteret rendeztünk be az árnyékos jegenyefák alá. Lőhattunk kispuskával, légpuskával, de a hely alkalmasnak látszott agyaggalamb-lövészet rendezésére is. Vadásztársaságunkban különféle mesteremberek vannak, így felismerésünket tettek követték. Egyetlen hónap alatt fölépítettük az agyaggalamb-lövöldét. Természetesen versennyel egybekötött avatást rendeztünk, és az ilyen verseny elképzelhetetlen őzgulyás nélkül.

Lévén mindez betervezve május végére, nincs akadály, hogy a vendégeinknek őzgulyással kedveskedjünk, és ami még fontosabb, őzbakra vadásszunk. Az idő kicsit szűkös, van rá tíz napunk, és azt ki kell használni, mert akármilyen bak még az avatásra sem kerülhet bográcsba. Másnap Gyulával a napkeltét üdvözlő madárdalt már az akácosszélén hallgatjuk, számba vesszük az esélyeinket, melyek egyáltalán nem csekélyek, mert a löni való bakok tanyájával nagyrészt tisztában vagyunk. A harmatos hajnalon az őzek szeretnek a tisztásokon szárítkozni, ezért a vadásztérületünket átszelő magasfeszültség alatti tarvágás lesz az

első cserkészésünk színhelye. Régi, tán százéves botló-akácson kanyarog az út. Kaszálás után olyan ez az akácos, mint egy szép angolpark, de most még kaszálás előtt vagyunk, és derékig érő fűben óvatoskodunk előre. Van az akácos szélén egy félhektáros búzatábla, azt útba ejtjük, és nemhiába. A szélén lévő galagonyabokrot őz csipegeti. A távcsövezés bakot mutat, de semmi izgalom, ez a bak csak évek múlva lesz vadászszívet megdobogtató, lövésre érett. Az első nyársas agancsa van fölrakva. A társa a búzaföld közepéről figyelni érdeklődve a távcsövezésünket. Amilyen dörzsölt az öreg bak, olyan kíváncsi az ilyen fiatal. Amíg az egyik a lombot csipegeti, emez jól megnéz bennünket. Utána játékos bakugrásokkal a társát egy kis kergetőzésre ingerli. Már mennénk, de nem akarjuk őket világgá zavarni, hát várunk, hátha önszántukból odábbállnak. Mivel nagyon ráérnek, elindulunk feléjük, mígnem az egyikük észrevesz. A közelségünk ugyancsak megriasztja; nyújtott vágatában rohan, mint az agár, a társa utána. Csak az akácson túl lévő új ültetés drótkerítését elkerüljék, mert ha nekiszaladnak, két bakot vihetünk haza! Nincs semmi baj, elhúznak a kerítés mellett, s én remélem, hogy pár nap múlva ismét gyönyörködhetünk bennük, mint a múltkor is, amikor zergeként hancúroztak a tavalyi szalmakazal tetején.

Leérünk a Duna-partra, a víz szélén kanyargó ösvényen lopakodunk tovább, de a szelünk nem a legjobb. Mint afféle gyenge reggeli szellő, összevissza forgolódik. Föltérünk a tarvágást szegélyező galagonyásba, és mint egy alagútban, tesszük meg az utolsó métereket. Ezt a galagonyást nem csak az őzek kedvelik, sajnos híres kullancstanya is, így figyelmünk megoszlik, nehogy a vadászkalandon kívül kullancsokkal is gazdagodjunk. Lassan, lépésről lépésre érjük el a tisztás szélét, és megpillantjuk az első őzet, egy friss akáclombot csipegető sutát. Moccanás nélkül figyel-

jük a lakmározását, mert tíz méterre ha van tőlünk. Torkos jószág, pár harapás után egy kis egyébre támad kedve, elfelé legelészik, majd nesztelenül eltűnik a bokros szélében. Most tudjuk csak szemügyre venni a többit, mert az alig egyhektáros tisztáson még öt őz legelészik, sütteti magát a kelő nappal. A suták nem érdekelnak, de van itt két bak is. Az egyik fiatal, alig erősebb az imént látottaknál, de a másik furcsa, ívben összehajló agancsot hord. Ezt távcsövez-zük. Négyévesnek nézem. Valószínűleg különb már nem akad. Gyula nekikészülődik a lövésnek, de nem lő. Kilép a tisztásra, ismét ráirányoz, megint leengedi a puskáját. Még néhány óvatos lépés, teljesen fedetlenül áll, de most már az őzek rohanvást menekülnek a tisztásról. A bak még kitart. Néhány ugrást tesz, még egyszer megáll, de lövés nem dörren. Beleszorult a golyó a csőbe? – kérdezem az öcsémet. Nem tudom mire vélni a dolgot. A falu felé kellett volna lő-nöm – mondja, és nincs kedvem ablakot fizetni, üti el tré-fával a dolgot. De így van ez jól. Nálunk a síkságon na-gyon oda kell figyelni, ha golyós puskával lő a vadász. Az a két-három kilométer, ennyire vannak a falvak egymástól, az ilyen fegyvernek nem távolság.

Elindulunk visszafelé, közben halkan megbeszéljük, hogy hol keressük a következő bakot, bár suddogásunk tel-jesen fölösleges. Ugyanis a „pártunkat” fogta néhány ko-rán kelő gébics, és szinte fáradhatatlanul jeleznek bennün-ket, komolyan pózolnak egy-egy kiálló száraz ágon, han-gosan csettegnek, Így biztos vagyok benne, hogy a köze-lünkben minden vad takarásba húzódik. Kedves madaram a gébics, számos gyerekkori emlékem fűződik hozzá, de most ellenünk dolgozik. Nálunk csettegőnek hívják, most is hű a nevéhez, számtalanszor elismétli.

Autóval szándékozunk bemenni Zátonyba, az öcsém fűzőld Fiatja már látszik az akácos szélén, pár perc alatt

oda is érünk. Gyula a fegyvere kiürítésével foglalkozik, én is lekanyarítom a vállamról a lőszerszámot, de megszokásból kilépek az akácos mellett kanyargó útra, hogy szemrevételezzem az úton túli zöldborsótáblát; hirtelen megtorpanok, mert engem figyel egy őzbak. Lehet nyolcvan-kilencven méterre, elugrásra készen, farral felém, csak a fejét fordítja hátra. Nincs velem tisztában, néhány galagonyaág takar még gyéren. A céltávcső tuskéjét ráhelyezem a hátsó combjára, de csak annyira, hogy a nyaktőve irányába essen. Dörrenés. Újabb lövésre készen várrok néhány percet, csak azután indulunk a borsóba a bakot megkeresni. Rövid keresés után mellette állunk, és Gyulával boldogan parolázunk. Váratlan és gyors eredményt hozott ez a reggeli cserkészetünk. Váratlant, mert az öcsémmel akartam a bakot meglövetni, és nem gondoltam, hogy az első alkalommal eredményesek leszünk. De lássuk az agancsot! Szépen gyöngyözött, vastag szárú, de az egyik szára csak villás, a másikon azonban a hiányt kiegészítette, mert az négyes és így páratlan nyolcas. Derék öreg bak, ahogy a harmatos borsóból kifelé vesszük, a súlyát legalább huszonöt kilóra becsülöm. Összegezve a sikert, azt hiszem, hogy ezt a bakot a gébicsek riadója állította föl a biztos takarást nyújtó borsósból, anélkül láthatatlan maradt volna. Tapad ránk az átázott nadrág, nem is vesződünk a bak zsigerelésével, az autó csomagtartójába tesszük, és irány hazafelé.

Most már a vadászat prózai része következik, de előtte készíték néhány fényképfelvételt a bakról. Akkorra Karcsi öcsém is előkerül. Ő a szakavatott nyúzó közülünk. Persze néhány pohár bort is elköltünk a bak örömére, miközben az udvaron még egyszer, most már izgalom- és fáradságmenetesen *megvadásszuk*. Minél tovább nézem, annál jobban tetszik az érdekes, szemrevaló agancs, ha nem is érmes, de

a nálunk termő bakok legjavából való. Előkészítem az edényt a koponya kifőzéséhez, időnk van, megadhatjuk a „módját és a szerét”.

Amíg a tróféával foglalkozunk, felelevenítünk néhány sikeres és sikertelen vadászélményt, a gondolataim tétován indulnak az emlékek útjain egy nagyon régi vadászélmény felé. Június volt, gyönyörű nyári idő, az ökörmezői úton – amelyiken az imént az őzbakot hazahoztuk – ballagtunk a nagyapámmal a határból hazafelé, görbebotokkal botozva; lévén a nagyapám csősz, nála a görbebot a szakma szimbóluma, nálam pedig a nagyapám ajándéka. Odaérve a szövetkezet telepének a kapujához, a nagyapám bement jelentést tenni bizonyos krumpliszedők szorgalmáról, engem pedig a cimborám hívott kifejező karlendítésekkel a telep kapujával szemben lévő lícium kerítéséhez. Odaértemben adott egy jó marék cukorborsót, amelyről minden falusi gyerek tudta, hogy még korai volt leszedni; ez ügyben az élősövényen túli kert tulajdonosa nem sajnálta volna a szemléltető szakoktatást sem, de ez a barátomat nem zavarta, a felnőttek ilyen érvelését néhány keresetlen szóval szokta elhárítani. Sőt a szavai néha annyira keresetlenek voltak, hogy még a plébános úr és az iskolamester is jól ismerték, és már óvodáskorában bizonyos aggályokkal várták az iskolába járását. Szőke hajú, dundi pajtásom persze nem ezen viselt dologiért volt az első számú kedvencem a cimboráim között, hanem mert fegyveres vadász volt ő is, akárcsak én. Gumipuska nélkül egy lépést sem tettünk. A háztetőn üldögélő galambok megvető lenézéssel figyelték a halk csörgéssel visszaguruló borsónyi löszereinket, ezért egy idő után az érdeklődésünket a líciumkerítésre összpontosítottuk, mert az a telepről kiröppenő verebeknek állandó tartózkodási helyük volt. Leálltunk a líciumbokrok mel-

lé, vártuk a verebeket, bár ők sem csináltak nagy ügyet a lőszerszámainkból; közben megvitattuk, lesz-e aratás a kertekben korai alma, avagy szünidőnek számít-e a hátralévő két hónap, amely után a tanító igényt tart a jelenlétremre az iskolában, ahol koptatnom kell az első osztályosok padját, s ahová a cimborám is követ majd egy év múlva. Míg ezeket a nekünk szerfőlött érdekes dolgokat vitattuk, néhány verébcsapat is megtisztelt bennünket a látogatásával. Tűz alá is vettük őket minden alkalommal, de a lödőzésünknek csak az lett az eredménye, hogy a barátom fegyvere üzemképtelenné vált. A gatyagumihoz fehér cérnával hozzávarrt nyelv lefejtődött, így most már a nagyapám gyártotta „egyesben” volt minden bizodal-munk. A barátom alighogy elrakta tönkrement, de szakszerűen összezsavart gumipuskáját, újabb verébcsapat röppent a líciumba, s egy vékony gallyon hintázó őrsze-men kívül el is tűntek benne. Viszont a hosszadalmas célzással elengedett lövésem után egy pillanatig hitetlenül néztünk hol egymásra, hol a lehullott verébre. Vad vágóban, diadalmas ordítással tettük meg a verébtől elválasztó pár métert, és teljesen hihetetlen, meseszerű volt az addig elérhetetlen verébcsapat egyikét kézbe fog-ni, borzas barna tollait megsimogatni, s közben mámorító boldogságot érezni. Nagy öröömöm közepette eszembe jutott a nagyapám, a verebet a zsebembe csúsztattam, és indultam be a telepre, hogy a zsákmányomat megmutas-sam neki. Büszkén botoztam a parányi görbebotommal, belestem a kovácsműhelybe, ám ott sem a nagyapám, sem a kovácsok nem voltak. Viszont az istállók felől ordítás, zuhogás hallatszott. Elindultam hát arra, s az elem tároló kép láttán még a verebemet is elfeledtem! A kovács és segédei a krumplifőző katlanhoz odakészített ölfahasábokkal ütöttek egy lovat, a mi Csinosunkat, a

nagyapám büszkeségét, amelyet a szövetkezet alapító tagjaként adott a közösbe. A Csinos véresre verve, fejét mélyen lehajtva, a szemeiből véres könnyeket hullajtva túrta a felbőszült emberek ütlegeit, de egy lépést sem volt hajlandó az utána fogott trágyás szánnal megtenni. Mint riadt csirke a kotlóshoz, bújtam a nagyapámhoz, és néztem a ló szeméből pergő könnyeket... A tovább folyó kegyetlen állatkínzás hirtelen feledtette a nagyapámmal, hogy ő egy leszázalékolt rokkantnyugdíjas. – Eltakarodjatok innét, mert agyonütöm valamelyiketeket! – rivallt a kovácsra és segédletére, én pedig az ölfahasábhöz oldalogtam, és egy szemrevaló hasábot a nagyapámhoz cipeltem. Ritka szavatartó ember volt az öreg. A régi időkben nem esett nehezére a fél kocsmá vendégeit kirakni, de ahogy ránézett az odacipelt ölfára, valami a szemébe pottyant, és sokáig dörzsölte. Előbb a segédek, majd a kovács is elkotródott. Nagyapám megsimogatta a Csinost, de nem ismert ő már senkit, csak horkantott egyet bánatosan a simogatásra...

Elindultunk haza. Útközben azon sajnálkoztam, milyen kár, hogy a nagyapám szemébe esett valami, különben a kovácsot és segédeit gatyába rázta volna. Hogy a nagyapám szeme másért is könnyezhetett, az eszembe sem jutott. Abban az időben mifelénk a férfiaknak szégyen volt sírni, és a nagyapám, aki megjárta az első és a második világháború poklait is, szerintem ilyet nem tett volna... Hazafelé menet néha könnyeztek a szemeink... A verebem csak otthon jutott az eszembe, de ahogy nagyapám fénylő szemeibe néztem, inkább későbbre halasztottam a zsákmányom megmutatását. Elrejtettem az ölfá közé, de másnapra már csak a hült helyét találtam. Torkos macskáink egyike megtalálta, ezért nem követtem édesapám tanácsát, hogy néhány tollat a szárnyá-

ból kitépve, eltegyem őket emlékebe valamelyik könyvembe.

Így az első verebem nem dicsőülhetett trófeává, bár számomra a nagyapám könnyeivel tartósítva feledhetetlen.

Tartalom

Vadvédelem	/5/
Társasvadászatok	/15/
Novemberi határ	/23/
Decemberi reggel	/27/
Horan	/30/
Az erdészház	/39/
A Kis-Duna	/57/
A Kiserdő	/69/
Rókák	/75/
Vadászfegyverek	/85/
Szeptember	/103/
Trófeák	/106/

Gazdag József

CSALLÓKÖZI VADÁSZATOK

Első kiadás

Felelős kiadó: Hodossy Gyula

Felelős szerkesztő: Kulcsár Ferenc

Nyomdai előkészítés: Lilium Aurum

Nyomta: EXPRESPRINT s. r. o., Bánovce nad Bebravou

Kiadta: Lilium Aurum, Dunaszerdahely–Dunajská Streda, 2002

ISBN 80-8062-088-1

